

Apstiprināts
Litenes pagasta padomes sēdē
2009.gada 24.aprīlī
(protokols Nr.9,1.p.)
Litenes pagasta padomes
priekšsēdētājs

(N.RATSEPS)
2009.gada ____.

Litenes pagasta padome

LITENES PAGASTA TERITORIJAS PLĀNOJUMS

2008. – 2020. gads

I sējums

Paskaidrojuma raksts

Pasūtītājs: Litenes pagasta padome
Izpildītājs: Litenes pagasta padome

Litene, 2009

Satura rādītājs

SATURA RĀDĪTĀJS	2
IEVADS	4
1. PLĀNOŠANAS SITUĀCIJA	6
2.TERITORIJAS PLĀNOJUMA SATURS, JURIDISKAIS STATUSS UN PIELIETOJUMS	7
3.TERITORIJAS PLĀNOJUMA IZSTRĀDĀŠANAS PAMATPRINCIPI	9
4. PAGASTA ATTĪSTĪBAS MĒRĶI UN PAGASTA PAMATVĒRTĪBAS	10
5. TERITORIJAS PAŠREIZĒJĀS IZMANTOŠANAS APRAKSTS UN ATTĪSTĪBAS PRIEKŠNOTEIKUMI	12
5.1. PAGASTA VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS	12
5.2. IEDZĪVOTĀJI UN DEMOGRĀFISKĀ SITUĀCIJA	14
5.3. PAGASTA APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA	15
5.3.1. <i>Apdzīvoto vietu vēsturiskā attīstība</i>	15
5.3.2. <i>Apdzīvoto vietu raksturojums</i>	16
5.4. PAGASTA FIZIOĢEOGRĀFISKAIS RAKSTUROJUMS	18
5.4.1. <i>Reljefs</i>	18
5.4.2. <i>Klimats</i>	19
5.4.3. <i>Ģeoloģiskais raksturojums</i>	20
5.4.3.1. <i>Ģeoloģiskā uzbūve</i>	20
5.4.3.2. <i>Derīgie izrakteņi</i>	25
5.4.3.3. <i>Pazemes ūdens resursi</i>	28
5.4.3.4. <i>Pazemes ūdeņu izmantošana un aizsargātība</i>	30
5.4.3.4. <i>Būvniecībai nelabvēlīgo teritoriju vispārīgs raksturojums</i>	32
5.5. ZEMES IZMANTOŠANAS STRUKTŪRA	32
5.5.1. <i>Lauksaimniecībā izmantojamā zeme</i>	32
5.5.2. <i>Meži</i>	34
5.5.2.1. <i>Mežsaimniecības zeme</i>	34
5.5.2.2. <i>Aizsargājamās dabas teritorijas</i>	35
5.5.3. <i>Ūdeņi</i>	36
5.5.4. <i>Purvi</i>	40
5.5.5. <i>Īpašumu struktūra</i>	40
5.6. DABAS UN KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS	41
5.6.1. <i>Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas</i>	41
5.6.2. <i>Dabas pieminekļi un objekti</i>	43
5.6.3. <i>Kultūras pieminekļi</i>	45
5.6.3. <i>Ainaviski vērtīgās teritorijas</i>	52
5.7. VIDES KVALITĀTE	55
5.7.1. <i>Atmosfēras piesārņojums</i>	55
5.7.2. <i>Ūdeņu piesārņojums</i>	55
5.7.3. <i>Potenciāli piesārņotās teritorijas</i>	56
5.7.4. <i>Riska objekti un teritorijas</i>	58
5.7.5. <i>Saimnieciskās aktivitātes</i>	58
5.8. TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA	59
5.8.1. <i>Autoceļi</i>	59
5.8.2. <i>Dzelzceļi</i>	62
5.9.4. <i>Bīstamo kravu transportēšanas maršruti</i>	62
5.9. TEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA	63
5.9.1. <i>Artēziskie urbumi un ūdens ņemšanas vietas</i>	63
5.9.2. <i>Notekūdeņu attīrīšana</i>	65
5.9.3. <i>Atkritumu saimniecība</i>	66
5.9.4. <i>Siltumapgāde</i>	68

5.9.5. Energo apgādes infrastruktūra.....	68
5.9.6. Hidrotehniskās būves.....	69
5.9.7. Gāzes apgāde.....	69
5.9.8. Sakaru infrastruktūra	70
5.10. SABIEDRISKAIS TRANSPORTS.....	71
5.11. IZGLĪTĪBAS, KULTŪRAS, VESELĪBAS UN SOCIĀLO PAKALPOJUMU INFRASTRUKTŪRA	71
5.12. TŪRISMA INFRASTRUKTŪRA UN AKTĪVĀS ATPŪTAS TERITORIJAS	73
5.13. VALSTS AIZSARDZĪBAS TERITORIJAS UN OBJEKTI, CIVILĀS AIZSARDZĪBAS OBJEKTI.....	75
5.14. KAPSĒTU TERITORIJAS.....	75
6. TERITORIJAS PLĀNOJUMA RISINĀJUMU APRAKSTS UN PAMATOJUMS.....	76
6.1. TERITORIJAS PLĀNOTĀS (ATĻAUTĀS) IZMANTOŠANAS RISINĀJUMI (KOPSAVILKUMS).....	76
6.2. TERITORIJAS ATĻAUTĀS (PLĀNOTĀS) IZMANTOŠANAS ZONĒJUMS	78
6.3. KOPĒJO INTEREŠU UN TURPMĀKĀS PLĀNOŠANAS JAUTĀJUMI.....	80
IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS	82
PIELIKUMU SARAKSTS	84
<i>Litenes ciema raksturojums pēc pakalpojumu saņemšanas iespējām</i>	<i>87</i>
<i>Litenes ciema atbilstība vietējās nozīmes centra statusam saskaņā ar Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojumu</i>	<i>88</i>
<i>Litenes pagasta sapropēļa iegulu raksturojums</i>	<i>93</i>
<i>Litenes pagasta ūdensapgādes urbumu raksturojums</i>	<i>94</i>
<i>Dabas lieguma "Sitas un Pededzes paliene" shēma</i>	<i>95</i>
<i>Dabas lieguma "Mugurves pļavas" shēma</i>	<i>101</i>
<i>Mikroliegumu saraksts Litenes pagastā</i>	<i>103</i>
<i>Litenes pagasta padomes īpašumā, lietojumā un tiesiskajā valdījumā esošās zemes vienības</i>	<i>104</i>
<i>Zemes sadalījums pa nekustamā īpašuma galvenā lietošanas mērķa grupām Litenes pagastā 01.01.2008</i>	<i>107</i>
<i>Dabas parka „Litenes parka līcis” shēma</i>	<i>108</i>
<i>Kultūras pieminekļu robežu apraksts un izvietojums</i>	<i>109</i>
<i>Litenes pagasta ceļu sadalījums pa grupām un segu veidiem</i>	<i>114</i>

levads

Litenes pagasta teritorijas plānojums ir Litenes pagasta attīstības plāna sastāvdaļa un balstās uz pagasta attīstības programmā izvirzītajiem mērķiem un pamatnostādņēm. Pagasta teritorijas plānojums parāda zemes pašreizējo izmantošanu un nosaka teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus.

Litenes pagasta teritorijas plānojuma izstrādāts, pamatojoties uz LR likumu "Teritorijas plānošanas likums" (22.05.2002.) un LR Ministru kabineta noteikumiem Nr. 883 "Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi" (19.10.2004.).

Plānojums izstrādāts, ņemot vērā šādus aspektus:

- līdzšinējie pašvaldības plānošanas dokumenti, t.sk. pagasta attīstības programmā definētie Litenes pagasta attīstības mērķi un virzieni,
- zemes īpašumu struktūra,
- darba uzdevums plānojuma izstrādei,
- augstākā plānošanas līmeņa dokumenti, nacionālās programmas un nozaru attīstības plāni,
- apkārtējo pašvaldību (Alūksnes rajona Jaunannas, Balvu rajona Kubulu, Rugāju, Gulbenes rajona Stāmerienas, Stradu pagasts) izsniegtie nosacījumi un spēkā esošie plānošanas dokumenti,
- īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un apsaimniekošanas plāni,
- vides pārskats,
- LR spēkā esošo normatīvo aktu prasības,
- valsts institūciju nosacījumi.

Litenes teritorijas plānojums sagatavots balstoties uz pagasta padomes 2006. gada 24. februāra lēmumu "Par Litenes pagasta teritoriālpilānojuma izstrādi" (protokols nr. 2, 2.p.) un pagasta padomes 2008. gada 29. februāra sēdē apstiprināto darba uzdevumu ((protokols Nr.3, 9.p.), 1.pielikums).

Pamatojoties uz LR Vides ministrijas Vides pārraudzības valsts biroja 2007.gada 30. marta lēmumu Nr.27-P , Litenes pagasta teritorijas plānojumam tiek piemērota stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra.

Litenes pagasta teritorijas plānojums ir pagasta turpmākās attīstības un zemes izmantošanas politika līdz 2020. gadam.

Litenes pagasta teritorijas plānojums sastāv no šādām sastāvdaļām:

- Paskaidrojuma raksta;
- Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi;
- Grafiskās daļas - kartēm:
 - 1.karte „Litenes pagasta teritorijas vienkāršotā topogrāfiskā karte”
 - 2.karte „Litenes pagasta teritorijas pašreizējā izmantošana”,
 - 3.karte „Litenes pagasta teritorijas plānotā(atļautā) izmantošana” mērogā 1:10000,
 - 4.karte „Litenes pagasta Litenes ciema pašreizējā izmantošana” (mērogā 1:4000 ar mēroga noteiktību 1: 10000),
 - 5.karte „Litenes pagasta Litenes ciema plānotā (atļautā) izmantošana” (mērogā 1:4000 ar mēroga noteiktību 1: 10000),
- Pārskata par Litenes pagasta teritorijas plānojuma sagatavošanu.

Litenes pagasta teritorijas plānojuma grafiskā daļa sagatavota, izmantojot Valsts ģeotelpiskās informācijas aģentūras 2008.gadā sagatavoto un konvertēto vienkāršotās

topogrāfiskā kartes pamatni, koordinātu sistēmā LKS – 92, digitālā (shp* failu formātā, ArcView programmatūrā) formātā, jo pilnas topogrāfiskā karte Valsts ģeotelpiskās informācijas aģentūras rīcībā nav (pamatojums- aģentūras 2008.gada 7.jūlija vēstule Nr. 644/1-14.2/646). Vienkāršotā topogrāfiskā karte papildināta ar reljefa slāni.

Plānojuma II sējums "TERITORIJAS IZMANTOŠANAS UN APBŪVES NOTEIKUMI" un III sējums Grafiskā daļa" ir saistoša visā pagasta teritorijā un attiecas uz visiem zemes īpašniekiem.

Litenes pagasta teritorijas plānojumā noteiktas pagasta teritorijas attīstības iespējas, virzieni un ierobežojumi, precizēta pašvaldības teritorijas pašreizējā un plānotā (atļautā) izmantošana, kā arī detalizētas augstāka līmeņa teritorijas plānojumos noteiktās prasības, teritorijas un objekti saskaņā ar saņemtajiem plānojuma izstrādes nosacījumiem no šādām institūcijām:

1. LR valsts vides dienesta Madonas reģionālā vides pārvalde
2. Latvijas Republikas valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija
3. Valsts akciju sabiedrība „Latvijas valsts ceļi” Vidzemes reģiona Gulbenes nodaļa
4. Valsts aģentūra "Sabiedrības veselības aģentūra" Gulbenes filiāle
5. LR Valsts Zemes dienests Vidzemes reģionālā nodaļa
6. AS „Latvenergo”
7. Akciju sabiedrība "Latvijas gāze"
8. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Gulbenes brigāde
9. Gulbenes rajona padome
10. Vidzemes plānošanas reģions
11. Lauku atbalsta dienesta Ziemeļaustrumu reģionālā lauksaimniecības pārvalde
12. Valsts mežu dienesta Gulbenes virsmežniecība
13. Akciju sabiedrība "Latvijas valsts meži" Austrumvidzemes mežsaimniecība
14. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra
15. SIA Lattelekom
16. SIA Latvijas mobilais telefons
17. SIA TELE2
18. SIA BITE LATVIJA
19. Valsts akciju sabiedrība "Latvijas dzelzceļš"
20. Kaimiņu pašvaldības (Alūksnes rajona Jaunannas, Balvu rajona Kubulu, Rugāju, Gulbenes rajona Stāmerienas, Stradu pagasts).

Teritorijas plānojumu izstrādāja Litenes pagasta padome: teritorijas plānotāja Marta Mikolaja, kartogrāfs Juris Šavlovskis.

Litenes pagasta teritorijas plānojuma 1.redakcija apstiprināta Litenes pagasta padomes 2008. gada 17.oktobra ārkārtas sēdē (protokols Nr.11, 1.p.).

Galīgās redakcijas projekts nodots sabiedriskai apspriešanai no 2009.gada 26.janvāra līdz 16.februārim.

Plānojuma galīgā redakcija apstiprināta pagasta padomes sēdē 2009.gada 27.februārī (protokols Nr. 5, 3.p.) un iesniegta Vidzemes plānošanas reģionam atzinuma saņemšanai.

Plānojums apstiprināts pagasta padomes sēdē 2009.gada 24.aprīlī (protokols Nr. 9,1.p.).

1. PLĀNOŠANAS SITUĀCIJA

Vietējais līmenis

Līdzšinējo plānošanas aktivitāšu ietvaros ir izstrādāta Litenes pagasta attīstības programma, kas apstiprināta ar pagasta padomes 2000. gada 18. februāra lēmumu (protokols Nr. 30, 2.p.). Plānošanas dokuments ietver īsu teritorijas sociāli ekonomiskās situācijas raksturojumu, teritorijas attīstības iespējas un perspektīvas ekonomikas, vides, kultūras aktivitāšu, infrastruktūras attīstības u.c. jomās.

Rajona, reģiona un nacionālais līmenis

Litenes pagasta teritorijas plānojums ir izstrādāts saskaņā ar Gulbenes rajona teritorijas plānojumu, Vidzemes reģiona teritorijas plānojumu, Nacionālo attīstības plāna nostādņēm, kas apstiprināts LR Ministru kabinetā 2006.gada 4.jūlijā, pieņemot noteikumus Nr.564 un Nacionālā plānojuma sadaļas „Nacionālās nozīmes riska teritorijas” darba versijā, kā arī ar MK noteikumiem apstiprinātie kritēriji un prasības nacionālās nozīmes lauksaimniecības teritorijām (MK noteikumi Nr. 142 „Noteikumi par nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijām”(14.02.2006)).

Teritorijas plānojuma izstrādes mērķis

Noteikt vispiemērotāko teritorijas izmantošanu un labākos veidus, kas veicinātu saimnieciskās darbības attīstību pagasta teritorijā, ievērojot likumdošanā noteiktos nosacījumus, pašvaldības, uzņēmēju, vietējo iedzīvotāju, zemes īpašnieku un lietotāju intereses.

2.TERITORIJAS PLĀNOJUMA SATURS, JURIDISKAIS STATUSS UN PIELIETOJUMS

Litenes pagasta teritorijas plānojums ir sagatavots, balstoties uz pašvaldības rīcībā esošo informāciju, valsts institūcijās (Centrālā statistikas pārvalde, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra, Valsts zemes dienests, AS „Latvijas valsts ceļi”, Ziemeļaustrumu virsmežniecības, VAS “Latvijas valsts meži” Austrumvidzemes mežsaimniecības, AS “Latvenergo”, SIA “Lattelecom”, Lauku atbalsta dienesta reģionālās lauksaimniecības pārvalde, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, Madonas reģionālā vides pārvalde, Sabiedrības veselības aģentūra u.c. institūcijas) pieejamās informācijas, un valsts un pašvaldības iestāžu speciālistu viedokļiem.

Teritorijas plānojuma teksta daļa strukturēta divos sējumos: „Paskaidrojuma raksts” un „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”.

I. daļa „Paskaidrojuma raksts” ietver sešas nodaļas:

- 1.nodaļa – „Plānošanas situācija”*
- 2.nodaļa – „Teritorijas plānojuma saturs, juridiskais statuss un pielietojums”*
- 3.nodaļa – „Teritorijas plānojuma izstrādāšanas pamatprincipi”*
- 4.nodaļa – „Teritorijas attīstības pamatnostādnes”, t.sk. teritorijas vērtības un attīstības vīzija*
- 5.nodaļa – „Teritorijas pašreizējās izmantošanas apraksts”, ietverot teritorijas resursu, vides kvalitātes, infrastruktūras nodrošinājuma, ekonomisko aktivitāšu un citu aspektu raksturojumu, turpmākās attīstības priekšnoteikumus*
- 6.nodaļa – „Teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas risinājumi un to pamatojumus”*

II. daļa „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” ietver deviņas nodaļas:

- 1.nodaļa „Vispārīgie noteikumi”,*
- 2.nodaļa „Noteikumi visai pagasta teritorijai”,*
- 3.nodaļa „Atsevišķu teritorijas daļu (funkcionālo zonu) izmantošanas un apbūves noteikumi”,*
- 4.nodaļa „Aizsargjoslas”,*
- 5.nodaļa „Būvniecības īstenošanas kārtība Litenes pagastā”*
- 6.nodaļa „Prasības detālplānojumiem”,*
- 7.nodaļa „Spēkā esošo detālplānojumu saraksts”,*
- 8.nodaļa „Teritorijas plānojuma grozīšanas kārtība”,*
- 9.nodaļa „Teritorijas apdzīvoto vietu attīstība”.*

”Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos” ir ietverti detalizēti nosacījumi un prasības teritorijas izmantošanai, t.sk. nekustamo īpašumu sadalīšanai (vai apvienošanai), pieklūšanai, apbūvei un labiekārtošanai (apbūves blīvuma un intensitātes parametri, prasības infrastruktūras nodrošinājumam u.c.) saskaņā ar MK noteikumu Nr. 883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (19.10.2004) 25. punkta prasībām. Noteikumu izstrādē ņemti vērā spēkā esošie normatīvie akti, valsts institūciju nosacījumi un augstākstāvošos plānošanas dokumentos paustās prasības.

Teritorijas plānojuma *grafiskā daļa* veidota mērogā 1: 10 000 (Litenes ciems – mērogā 1: 4000 ar mēroga 1: 10 000 noteiktību), LKS - 92 sistēmā, analogā un digitālā veidā. Teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas kartē ietverta informācija par plānoto zemes lietojumu, apbūvi, infrastruktūras nodrošinājumu atbilstoši kartes mēroga (1 cm uz kartes – 100 m dabā) detalizācijas iespējām, kā arī ietverta kadastra informācija (zemes īpašumu robežas), aprobežojumi (aizsargjoslas) un plānotās (atļautās) izmantošanas zonējums. Lietotāju ērtībām grafiskā daļa sagatavota shp*, pdf*, failu formātos.

Litenes pagasta teritorijas plānojums ir tiesiskais pamats (saistošie noteikumi) pagasta teritorijas izmantošanai turpmākajiem 12 gadiem un nosaka teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu un izmantošanas nosacījumus.

Teritorijas plānojuma prasības ir saistošas, izstrādājot detālos plānojumus un uzsākot jebkuru zemesgabalu sadalīšanu, apvienošanu un robežu pārkārtošanu, būvprojektēšanu un būvniecību, zemes transformāciju, zemes dzīļu izmantošanu un citu saimniecisko darbību Litenes pagasta teritorijā.

Teritorijas plānojums tiek pārskatīts zemāk minētajos gadījumos:

- tiek ievēlēta jauna pašvaldība,
- ir stājušies spēkā rajona plānojuma grozījumi, reģiona vai nacionālais plānojums vai to grozījumi,
- ir beidzies šī teritorijas plānojuma darbības laiks.

Nepieciešamības gadījumā teritorijas plānojumā ir izdarāmi grozījumi. Ierosināt grozījumus ir tiesības Litenes pagasta padomei, fiziskām personām (Latvijas Republikas pilsoņiem) un juridiskām personām, saskaņā ar pastāvošo normatīvo aktu prasībām. Grozījumu ierosinājumi ir jāpamato, izmaiņu procesam jābūt atklātam, ietverot sabiedrisko apspriešanu, ievērojot LR normatīvos aktu nosacījumus un noteikto procesuālo kārtību. Izmaiņas, kuras nav būtiskas un nemaina plānojumā noteikto teritoriju primāro izmantošanas veidu, ir uzskatāmas par teritorijas plānojuma precizējumiem.

3.TERITORIJAS PLĀNOJUMA IZSTRĀDĀŠANAS PAMATPRINCIPI

Litenes pagasta teritorijas plānojums izstrādāts, balstoties uz šādiem teritorijas attīstības pamatprincipiem:

- dažādu interešu saskaņošanas princips,
- pēctecības princips;
- kopsakarības princips,
- atklātuma un sabiedrības līdzdalības princips,
- ilgtspējīgas attīstības princips.

Dažādu interešu saskaņošanas princips

Pagasta teritorijas plānojums izstrādāts, ņemot vērā zemes īpašnieku, uzņēmēju, deputātu un pārējo pagasta iedzīvotāju izteiktos viedokļus, valsts institūciju, Vidzemes plānošanas reģiona un Gulbenes rajona padomes priekšlikumus pagasta teritorijas attīstībai.

Pēctecības princips

Pagasta teritorijas plānojums izstrādāts, ņemot vērā Litenes pagasta attīstības programmu, kas izstrādāta 1998. gadā. Esošie materiāli tika izvērtēti, balstoties uz izmaiņām, kas notikušas pagastā pēc attiecīgo dokumentu izstrādāšanas vai apstiprināšanas.

Kopsakarības princips

Pagasta teritorijas plānojums veidots ar mērķi, lai veicinātu priekšrocību izmantošanu pagasta attīstībā, optimāli izmantotu teritorijas attīstības resursus, radītu labvēlīgus apstākļus pagasta iedzīvotāju darbam un dzīvei un saglabātu un atjaunotu dabas un kultūrvēsturiskās vērtības nākamajām paaudzēm.

Atklātuma un sabiedrības līdzdalības princips

Pagasta iedzīvotāji, sākot ar plānojuma izstrādes procesa uzsākšanu un beidzot ar pagasta padomes lēmumu par teritorijas plānojuma stāšanos spēkā, tika iesaistīti teritorijas plānojuma izstrādes procesā. Iedzīvotāji savas intereses teritorijas izmantošanā varēja izteikt darba semināros un pagasta padomē, iepazīstoties ar teritorijas plānojuma darba materiālu. Tas deva iespēju precizēt perspektīvās apbūves teritorijas, turpmāko lauksaimnieciskajā ražošanā neizmantoto teritoriju izmantošanu un nepieciešamās infrastruktūras attīstību.

Ilgtspējīgas attīstības princips

Lai veicinātu pagasta teritorijas ilgtspējīgu attīstību, teritorijas plānojuma izstrādes procesā, veikta teritorijas kultūrvēsturiskā mantojuma un bioloģiskās un ainaviskās daudzveidības inventarizācija. Teritorijas plānojums veidots ar ideju, lai samazinātu ietekmi uz vides jutīgām teritorijām, vienlaikus veicinot pagasta attīstību kopumā.

4. PAGASTA ATTĪSTĪBAS MĒRĶI UN PAGASTA PAMATVĒRTĪBAS

LITENES PAGASTA VĒRTĪBAS

- Darbīgi pagasta iedzīvotāji;
- Attīstīta lauksaimnieciskā ražošana, čakli zemnieki;
- Izglītības iestāde - pamatskola, pirmsskolas izglītības iestāde;
- Tautas nams, estrāde, bibliotēka;
- Ekoloģiski tīra daba - meži, ūdeņi;
- Kultūrvēsturiskie objekti;
- Aizsargājamie dabas objekti;

LITENES PAGASTA TERITORIJAS PRIEKŠROCĪBAS, SALĪDZINOT AR APKĀRTĒJĀM TERITORIJĀM

- Laba satiksme ar tuvējām pilsētām Gulbeni, Balviem, Alūksni un Rīgu;
- Salīdzinošs tuvums rajona centram Gulbenes pilsētai;
- Laba sociālā situācija;
- Ģeogrāfiskais stāvoklis, autoceļu krustpunkts;
- Asfaltēti valsts I šķiras ceļi;
- Lielas mežu platības;
- Lielas lauksaimniecības zemju platības;
- Pietiekami ūdens resursi.

PAGASTA ATPAZĪSTAMĪBA TUVĀKAJĀ APKĀRTNĒ (REĢIONĀ, LATVIJĀ)

- Latvijas armijas nometnes vietu un Latvijas armijas karavīru kapa vietu;
- Reģionālo sadzīves atkritumu poligonu;
- Specializēto sociālās aprūpes centru „Litene”;
- Litenes muižas apbūves kompleksu;
- Litenes atjaunoto estrādi Pededzes ielokā;
- Dabas vērtībām;
- Ar savu izaugsmi, attīstību un sakoptību;
- Ar pagasta priekšsēdētāju un uzņēmīgiem, enerģētiskiem, darboties gribošiem, komunikabliem cilvēkiem.

LITENES PAGASTA TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS VĪZIJA

Litenes pagasts 2020.gadā

Litenes pagasta iedzīvotāji Gulbenes novadā dzīvo sociāli un ekonomiski aktīvā teritorijā ar daudzveidīgu dabas vidi un sakoptu kultūrvēsturisko mantojumu, ar izglītības, kultūras un atpūtas iespējām.

Izmantojot izdevīgo ģeogrāfisko novietojumu, attīstītu ceļu tīklu, dabas resursus, pagastā sekmīgi attīstās uzņēmējdarbība un ekonomiski spēcīga lauksaimniecība, kas ražo konkurētspējīgu produkciju.

Kultūras mantojums un dabas vērtības tiek racionāli izmantotas, lai aktivizētu uzņēmējdarbību tūrisma pakalpojumu jomā un radītu pievilcīgu dzīves vidi vietējiem iedzīvotājiem.

Pagasta iedzīvotāji veido pilsoniski aktīvu sabiedrību, aktīvi līdzdarbojas politiskajos un ekonomiskajos procesos, lai nodrošinātu augstu dzīves līmeni un palīdzētu efektīvi risināt sociālās problēmas.

Skola un pedagogu kolektīvs, kopīgi ar pārējo inteliģenci, kļuvuši par vietējās sabiedrības ideju centru un rūpējas, lai pagastā tiek saglabātas un nodotas nākamajām paaudzēm iepriekšējo paaudžu radītās garīgās un materiālās kultūras vērtības, kas iedzīvina lokālo patriotismu un stiprina piederības sajūtu Litenes pagastam.

Litenes ciemā ir pieejami visi nepieciešamie tehniskās un sociālās infrastruktūras pakalpojumi, sakopta vide un kvalitatīvi mājokļi, kas veicina jaunatnes atgriešanos, demogrāfiskās krīzes mazināšanos un pagasta attīstības augšupeju.

5. TERITORIJAS PAŠREIZĒJĀS IZMANTOŠANAS APRAKSTS UN ATTĪSTĪBAS PRIEKŠNOTEIKUMI

5.1. Pagasta vispārīgs raksturojums

Teritorijas fiziogēogrāfiskais raksturojums	Litenes pagasta teritorija atrodas divu glaciomorfoģenētisko dabas apvidu saskares robežzonā. Pagasta ziemeļu un austrumu daļa iekļaujas Adzeles(Atzeles) pacēlumā, bet dienvidu daļa Meirānu līdzenumā.
Teritorijas platība, iedzīvotāju skaits	Teritorijas platība 12695.9 ha. 2008.gada augustā pagastā dzīvoja 1119 pastāvīgie iedzīvotāji. Iedzīvotāju blīvums Litenes pagastā ir 9.3 iedzīvotāji uz 1 km ² .
Transportģeogrāfiskais novietojums	Litenes pagasts atrodas Gulbenes rajona ZA daļā; Attālums līdz tuvākajai pilsētai Gulbenei no pagasta centra Litenes ciema: 18 km; Attālums līdz Rīgai - 204 km.
Teritorijas struktūra	Pagasta lielāko teritorijas daļu klāj meži 54.2 % (6879.2 ha), lauksaimniecībā izmantojamā zeme sastāda 33.9 % (4303.4 ha). Apbūvēto teritoriju īpatsvars ir neliels.
Īpaši aizsargājamās daba vērtības	Litenes pagastā atrodas divas Natura 2000 nozīmes īpaši aizsargājamās dabas teritorijas: - Dabas liegums "Sitas Pededzes paliene"(lielākā daļa) - Dabas liegums "Mugurves pļavas"(neliela daļa)
Iedzīvotāji	2008.gada 1.augustā dzīvoja 1119 pastāvīgie iedzīvotāji, t.sk. līdz darbības vecumam 117, darbības vecumā 743, virs darbības vecuma 259
Apdzīvojuma struktūra	Litenes pagasta teritorijā ir 8 blīvi apdzīvotas vietas. Pēc iedzīvotāju skaita lielākās no tām ir administratīvais centrs Litene (dzīvo ~774 iedz.), citas lielākās apdzīvotās vietas Kordona (~22) un Lešķi(~22). Ciema statuss noteikts vienam ciemam Litene.
Zemju struktūra	Litenes pagasta zemes vidējais kvalitātes novērtējums ir 32 balles, Pagasta lauksaimniecības, mežsaimniecības, ūdenssaimniecības zemes vidējā kadastrālā vērtība 162 Ls/ha.
Uzņēmējdarbība	Iedzīvotāji pamatā ir nodarbināti lauksaimniecībā, kā arī mežizstrādē, kokapstrādē, valsts un pašvaldības iestādēs, tirdzniecībā.
Sociālās infrastruktūras pakalpojumu pieejamība	Teritorijas nodrošinājumu ar sociālo infrastruktūru raksturo: pamatskola, pirmskolas izglītības iestāde, bibliotēka, tautas nams, estrāde, ārstu prakse, komunālā saimniecība

Teritorijas attīstību ietekmējošie faktori

Litenes pagasts atrodas Latvijas ziemeļaustrumos, Gulbenes rajona ziemeļaustrumos. Pagasts robežojas ar Gulbenes rajona Stāmerienas pagastu ziemeļrietumu, Stradu pagastu rietumu un dienvidu daļā, Alūksnes rajona Jaunannas pagastu ziemeļos, Balvu rajona Kubulu un Rugāju pagastiem austrumos un dienvidaustrumos(5.1.att.).

Kā nozīmīgākais teritorijas attīstību ietekmējošais faktors atzīmējams teritorijas novietojums pie reģionālās nozīmes tranzīta ceļa P 35 „Gulbene - Balvi – Viļaka - Krievijas robeža”, pagastu šķērso pārvadājumiem slēgtais platsliežu dzelzceļš „Gulbene - Vecumi”.

Teritorijas nozīmība Gulbenes rajonā

Gulbenes rajona telpiskajā struktūrā Litenes pagasts ieņem salīdzinoši izdevīgu transportģeogrāfisko stāvokli, ko nosaka novietojums attiecībā pret valsts I šķiras ceļiem,

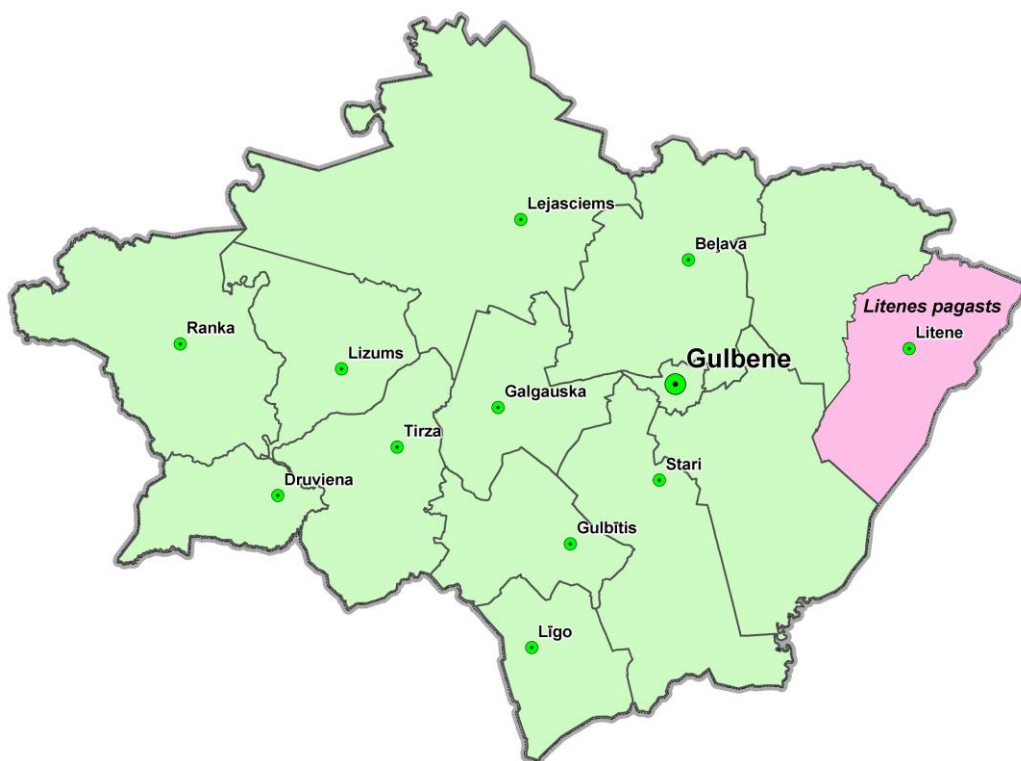
relatīvais Gulbenes tuvums, izdevīgā satiksme ar tuvāko rajonu centriem, tiešā satiksme ar Vidzemes reģiona centru Valmieru un Latgales reģiona centriem Rēzekni un Daugavpili.

Ņemot vērā iepriekšminēto, turpmākajos 12 gados prognozējas ekonomisko aktivitāšu un būvniecības pieaugums un iedzīvotāju skaita stabilizācija.

Litenes pagastā atrodas ievērojamas nacionālās un rajona nozīmes lauksaimniecības zemju platības, kas ir vērā ņemams potenciāls lauksaimnieciskās ražošanas attīstībai.

Pagasta D un DA daļā atrodas lielākās mežu platības, tai pat laikā šai teritorijā ir daudz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, kas ierobežo to saimniecisko izmantošanu.

Viens no faktoriem, kas pagastā veicinātu rūpnieciskās ražošanas attīstību, ir reģionālā sadzīves atkritumu poligona „Maliņa” izvietošana pagasta teritorijā un tā darbības atklāšana 2008.gada februārī.

5.1. att. **Pagasta novietojums Gulbenes rajonā**

Ņemot vērā Gulbenes rajona administratīvo struktūru, valsts iestāžu, uzņēmumu, kā arī pakalpojumu u.c. aktivitāšu koncentrāciju Gulbenes pilsētā, galvenais tieces virziens, līdzīgi kā citām Gulbenes rajona teritorijām, ir vērsts uz rajona centru – Gulbenes pilsētu.

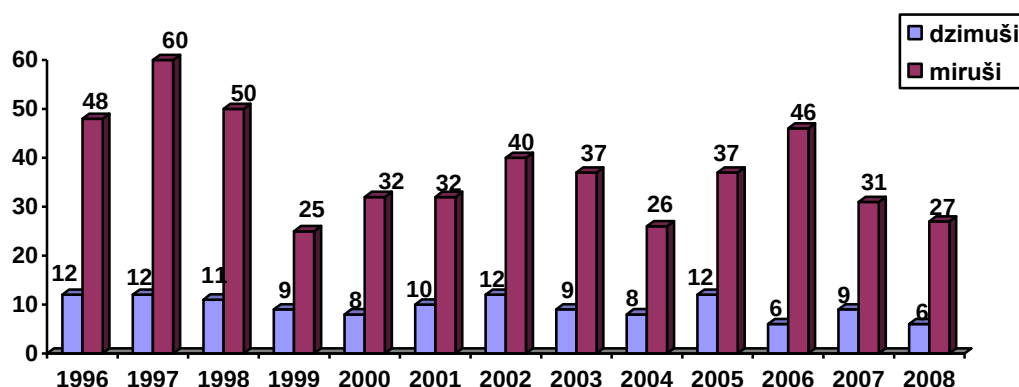
No ekonomisko aktivitāšu un pakalpojumu pieejamības nodrošinājuma viedokļa, Litenes pakalpojumu klāsts ir galvenokārt orientēts uz pagasta iedzīvotāju vajadzību apmierināšanu.

5.2. Iedzīvotāji un demogrāfiskā situācija

Litenes pagastā 2008. gada otrajā pusē dzīvoja 1119 iedzīvotāji. Vidējais apdzīvotības blīvums ir 9.3 cilvēki uz vienu kvadrātkilometru. No visiem iedzīvotājiem sievietes ir 557, vīrieši – 562 jeb attiecīgi 49.8 % un 50.2 %. Šī proporcija ir līdzsvarotāka nekā rajonā kopumā, kur sievietes (2007. gadā) veidoja 53.3 % no iedzīvotāju kopskaita.

Iedzīvotāju skaits pagastā samazinās. 2008. gadā, salīdzinot ar 1996. gadu, tas samazinājies par 262 cilvēkiem. Dabiskais pieaugums ir stabili negatīvs (5.2. att.), bet ievērojamo mirušo skaita pārsniegumu pār dzimušo skaitu ietekmē valsts specializētā sociālās aprūpes centra „Litene” klientu mirstības rādītāji, kas zināmā mērā izkropļo objektīvo realitāti. Dzimstības rādītājiem nav izteiktas tendences, rādītāji ir svārstīgi, bet pēdējos piecos gados (2003-2007) kopumā piedzimis par 6 bērniem mazāk nekā iepriekšējos piecos gados. Tai pat laikā arī mirušo skaits salīdzinoši ir samazinājies, nomiruši par 52 iedzīvotājiem mazāk nekā iepriekšējos 5 gados.

Demogrāfiskā slodze uz 1000 darbaspējas vecuma iedzīvotājiem 506 cilvēki, tā ir ievērojami zemāka nekā rajonā vidēji, jo lielāks iedzīvotāju īpatsvars darbaspējas vecumā. 2008. gada augustā pēc pašvaldības datiem pagastā bija 117 iedzīvotāji līdz darbaspējas vecumam jeb 10.5 %, darbaspējas vecumā 743 jeb 66.4 % un virs darbaspējas vecuma 259 jeb 20.7 %. Pagastā ir ļoti zems iedzīvotāju īpatsvars līdz darbaspējas vecumam (2007. gadā valstī bija 14 %, rajonā 15.6 %), kā arī augstāks iedzīvotāju īpatsvars virs darbaspējas vecuma (valstī 20.7 %, rajonā 20.6 %), kas kopumā liecina par sabiedrības strauju novecošanos, nākotnē draud ar vēl dziļāku demogrāfisko krīzi un darbaspēka deficītu.

5.2. att. Demogrāfiskā situācija Litenes pagastā

Pēc etniskā sastāva pagasta iedzīvotāji iedalās šādi:

Latvieši 984 jeb 87.9 %

Krievi 155 jeb 13.9 %

Baltkrievi 12 jeb 1.1 %

Lietuvieši 9 jeb 0.8 %

Čigāni 2 jeb 0.2 %, kas pagastu kopumā raksturo kā etniski viendabīgu teritoriju.

Rajonā latviešu īpatsvars 2007. gadā bija 85.5 %, pagastā tas ir par 2.2 procentiem augstāks.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

1. **Piesaistīt iedzīvotājus Litenes pagastam, veicinot ģimenes māju apbūvi Litenes ciemā un viensētās.**
2. **Nodrošināt ciemā kvalitatīvus komunālās saimniecības infrastruktūras pakalpojumus, paaugstinot dzīves vides kvalitāti.**
3. **Nodrošināt izglītības, kultūras un sociālos pakalpojumus, lai pagastam piesaistītu jaunatni.**
4. **Veicināt darba vietu izveidi.**

5.3. Pagasta apdzīvojuma struktūra

5.3.1. Apdzīvoto vietu vēsturiskā attīstība

Galvenie dabas faktori, kas nosaka Litenes pagasta telpisko organizāciju, ir salīdzinoši līdzenais reljefs, lielie mežu masīvi attiecībā pret atklātām teritorijām, hidrogrāfiskā struktūra un citi dabas vides elementi un apstākļi, kas ietekmē cilvēku saimniecisko darbību (klimate, augšņu auglība, ģeoloģiskie apstākļi).

Litenes pagasta teritorijā par apdzīvojuma pirmsākumiem liecina virkne arheoloģijas pieminekļu (Akmeņrūču senkapi, Grīvu senkapi, Podnieku senkapi un Lešķu senkapi), kas visi pamatā izvietojušies Pededzes upes tuvumā, kas liecina par šīs upes nozīmīgo lomu jau tālā senatnē. Apdzīvojums Litenes pagastā sācis veidoties 2.gadsimtā, par ko liecina Lešķu senkapos atrastās senlietas. Septītajā – astotajā gadsimtā Litenes pagastā ienāk latgaļi, kas padzen vai asimilē te mītošos Baltijas somu iedzīvotājus. 12.-13.gadsimtā Litenes pagasta teritorija ietilpa Tālavas senajā latgaļu valstī. Livonijas laikā Litene ietilpst ordeņa valstīs Alūksnes pilsnovadā. Beidzoties Livonijas karam(1558-1583), pamatojoties uz Zapolskas Jamā noslēgto Krievijas – Polijas miera līgumu, Litenes pagasta teritoriju iekļauj Tērbatas vaivadijas Alūksnes stārstijā. Tās pirmais stārstas Penkaslauskis 1752.gadā dibinājis muižu, ceļot noliktavas, lai tajās savesto labību pa ūdens ceļu nogādātu Rīgā.

1763.gadā Katrīna II svinīgi apstiprināja vecgulbenes un Litenes muižu atdošanu grāfam Ernstam Miniham. 1789.gadā grāfa dēls pārdeva šīs muižas Hermanim Fitinghofam. 1797.gadā grāfiene Anna Ulrika fon Fitinghova ieķīlāja Litenes muižu Johanam Gotlībam fon Volfam. Kopš tā laika muiža ir bijusi baronu fon Volfu dzimtas īpašums.

1866.gada 19.februārī tika izdots likums par Baltijas pagastu pašvaldības iestādēm. No šī gada savu vēsturi sāk skaitīt Litenes pagasts.

Līdz I pasaules karam Litenē tiek uzcelta alus darītava un papīrfabrika, kas vēlāk pāriet Kambalu dzimtas īpašumā un tiek paplašināta. Tiek celtas dzīvojamās mājas fabrikas strādniekiem. II pasaules kara laikā fabrika tiek uzspridzināta.

Kolektivizācijas rezultātā Litenes pagasta teritorijā no sākuma izveidojās 6 kolhozi, vēlāk tie apvienojās, atlikušie divi kolhozi 1957.gadā izveido padomju saimniecību „Litene”, kas beidza pastāvēt 90.gadu sākumā.

Kā jau visur Latvijā, arī Litenes ciemā padomju gados apbūvi noteica padomju saimniecības vajadzības gan ražošanas sektorā, gan dzīvojamo māju apbūvē. Tai laikā Litenes ciemā tika uzceltas vairākas daudzdzīvokļu mājas.

Īpaša nozīme Litenes ciema attīstībā ir valsts sociālās aprūpes centram „Litene”. Jau pirmajos Latvijas Republikas brīvvalsts laikos šajā vēsturiskajā vietā darbojās pagasta nabagmāja. Pagājušajā gadsimta 50 gadu beigās darbu uzsāk rajona vispārējā tipa pansionāts, kas tiek paplašināts 1974. gadā ar jaunu korpusu, kā rezultātā pansionāts spēj uzņemt un uzturēt 310 klientus. Turpinot funkcionēt, 1984.gadā Litenes pansionāts pārtop par psihoneiroloģisko pansionātu, bet 1997.gada 1.oktobrī Gulbenes rajona pašvaldība to nodot

Labklājības ministrijas pārziņā un tas tiek reorganizēts par Specializēto valsts sociālās aprūpes centru "Litene", saīsinātais nosaukums - centrs "Litene". Ap šo centru ir izaugusi dzīvojamo māju apbūve centra darbiniekiem.

Teritorijai kopumā raksturīga dispersa apdzīvojuma struktūra un mazs iedzīvotāju blīvums.

5.3.2. Apdzīvoto vietu raksturojums

Litenes pagasta teritorijā ir 8 apdzīvotās vietas. Saskaņā ar pētījumu „Latvijas apdzīvotās vietas”¹, Litene ievērtēta lielciema statusā, Aurava, Kordona, Lešķi, Silenieki. Agrākā Silava tagad iekļaujas Litenes ciemā.

5.1.tabula

Litenes pagasta apdzīvotās vietas

Nosaukums	Iedzīvotāju skaits	Citi nosaukumi
Litene	774	
Aurava	5	Aurova
Kordona	15	
Lešķi	14	
Silenieki	6	

Pamatojoties uz pagasta padomes 2003.gada 27.marta lēmumu „Par Litenes pagasta ciemu un adrešu saraksta apstiprināšanu” (Protokols Nr. 4, 5.p.), ciema statuss Litenes teritorijas plānojumā noteikts vienam vietējās nozīmes ciemam - Litene.

Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojumā noteikts pakalpojumu klāsts, kuriem jābūt pieejamiem vietējās nozīmes centros:

Pašvaldības administrācijas pakalpojumiem,

Pamatskolai,

Bibliotēkai,

Sabiedriskajam interneta pieejas punktam,

Tirdzniecībai t.sk. pārtikas un rūpniecības precēm,

Centralizētai ūdensapgādei, notekūdeņu attīrīšanai,

Melnā seguma ceļa savienojumam ar pilsētām vai reģionālas, nacionālas nozīmes autoceļu,

Publiski pieejamām atpūtas teritorijām,

Sabiedriskajam transportam ar pieturvietu,

Sociālajam darbiniekam,

Iecirkņa inspektoram,

Pastam,

Ražošanas zonai,

Darba vietām - vairāk kā 50 % no darbaspējīgo iedzīvotāju skaita.

Litenes ciems gandrīz pilnībā atbilst izvirzītajiem vietējās nozīmes centra kritērijiem un tajā izvietotās pašvaldības iestādes iedzīvotājiem nodrošina nepieciešamos pakalpojumus.

Litenes pagasta apdzīvotajās vietās pieejamo pakalpojumu raksturojums dots 2. un 3. pielikumā.

¹ Turlaijs, Milliņš, Rīga, 1998.g.

Litenes ciems ģeogrāfiski atrodas pagasta vidusdaļā. Litenes ciems ir Litenes pagasta administratīvais centrs un lielākā apdzīvotā vieta pagastā. Ciema attīstības potenciālu nosaka izdevīgā atrašanās vieta pie valsts I šķiras ceļu „Gulbenes – Balvi – Viļaka – Krievijas robeža” un „Litene - Alūksne” krustpunkta. Izdevīgā dislokācija un attīstītais ceļu tīkls nodrošina labu pagasta centra sasniedzamību un vietējo pakalpojumu pieejamību.

Faktori, kas nosaka Litenes ciema telpisko organizāciju, plānošanas apstākļus un attīstības priekšnoteikumus, ir ciema esošā funkcionālā organizācija, apbūves un nekustamo īpašumu struktūra, vides, būvvides kvalitāte, dabas apstākļi (teritorijas reljefs, veģetācija, ģeoloģiskie apstākļi, kultūrvēsturiskais mantojums) un teritorijas attīstības potenciāls – iespējas izaugsmei kā dzīves un/vai darba vietai, pakalpojumu un sabiedriskās dzīves centram. Litenes ciema plānojuma priekšlikumi izstrādāti, pamatojoties uz šo apstākļu analīzi.

Litenes ciemam ir izteikti lineāra telpiskā struktūra, kuras noteicošais elements ir galvenā ass – valsts II šķiras ceļš V 422 „Piebraucamais ceļš Litenei”. Ciema apbūve vēsturiski veidojusies gar ceļu, kas pilda arī ciema galvenās ielas funkciju. Gar ciema galveno ielu izkārtotas ir daudzstāvu ēkas, kā arī galvenās sabiedriskās būves (skola, kultūras nams, pagasta padome, veikals, sociālās aprūpes centrs „Litene”. Otrs nozīmīgākais ceļš, gar kuru izvietojusies apbūve, ir valsts II šķiras ceļš V 417 „Auguliena- Beļava- Litene”. Bez valsts ceļiem ciema struktūra veidojusies ap 10 ielām vairāk kā 3 km garumā. Garākā iela ir Pededzes, Lauku un Jaunlitenes iela.

Asfaltētais ceļš nodrošina labus sakarus ar Gulbenes pilsētu, kas ciema iedzīvotājiem ir galvenā periodisko pakalpojumu saņemšanas vieta.

Dzīvojamā apbūvē dominē daudzdzīvokļu apbūve centrā un individuālo dzīvojamo māju apbūve perifērijā. Lielākā dzīvojamās apbūves teritorija atrodas ciema vēsturiskajā daļā. Daļa ēku ir tipveida vienstāva un pusotra stāva savrupmājas, bet gar galveno ielu izvietotas 1961-70 gadam celtās divstāvu un trīsstāvu daudzdzīvokļu ēkas.

Ņemot vērā situāciju un attīstības priekšnosacījumu, tuvākajos gados nevar prognozēt radikālu dzīvojamās apbūves ekspansiju ciema teritorijā, ievērojamu funkciju klāsta vai darba vietu skaita pieaugumu. Līdz ar to plānojuma priekšlikumi ir fokusēti uz dzīves vides sakārtošanu, tās kvalitātes paaugstināšanu ar mērķi veidot ciemu kā pievilcīgu dzīves vietu.

Jaunas apbūves teritorijas plānojumā paredzēts attīstīt saistībā ar esošo blīvo apbūvi, turpinot individuālo dzīvojamo māju apbūves tipu ciema vēsturiskā centra A, D un Z daļā.

Jaunas daudzdzīvokļu māju apbūves teritorijas plānojumā ir ievērtētas un, veidojoties attiecīgam pieprasījumam, šāda rakstura apbūves attīstība ir atļauta gar valsts ceļu V 422 „Piebraucamais ceļš Litenei”.

Ražošanas sektors Litenes ciemā savulaik veidots piemērotā vietā – pietiekami attālu no sabiedriskās un dzīvojamās apbūves. Līdzīgi kā citās lauku pašvaldībās, padomju laika saimniecisko objektu teritorijas izmantošanas intensitāte šobrīd ir salīdzinoši zema un nākotnē, ņemot vērā teritorijas novietojumu attiecībā pēc ekonomisko aktivitāšu centriem, neprognozējās ļoti straujš prasījuma pieaugums pēc šāda rakstura teritorijām. Vērienīgākā saimnieciskā darbība notiek tikai bijušo darbnīcu teritorijā (ciemata ZA daļā) – darbojas graudu kaltes uzņēmums un remontdarbnīcas. Ņemot vērā novietojumu attiecībā pret ceļiem un inženierkomunikāciju nodrošinājumu, Litenes ciema un tai tuvumā esošās ražošanas rakstura teritorijas ir vērtēamas kā potenciālas, kurās nākotnē iespējams attīstīt gan ražošanas, gan komercobjektus.

Atbilstoši turpmākajam izmantošanas veidam (plānotā (atļautā) izmantošana), teritorijas tiek noteiktas ar jauktu funkciju – ražošanas un komercdarbības objektu apbūves teritorijas. Ņemot vērā esošo teritoriju platības, jaunas ražošanas teritorijas ciema robežās ievērtētas esošo ražošanas objektu tuvumā un gar valsts I šķiras ceļu P 35.

Litenes ciema sabiedrisko un komercpakalpojumu klāsts ir atbilstošs esošajam pieprasījumam. Ciema administratīvais un sabiedriskais centrs ir kompakts – tas izvietojies

visai nelielā zonā abpus galvenajai ielai, ietverot Litenes muižas vēsturisko ēku apbūvi. Jaunu sabiedrisku objektu celtniecība netiek plānota.

Litenes ciems tiek skatīts kā kompakta, labi organizēta, labiekārtota apdzīvotā vieta, kas nodrošina vietējos iedzīvotājus ar ikdienas pakalpojumiem un pilda pagasta centra funkcijas. Ievērojot šādus apsvērumus, ir precizēta ciema robeža, izslēdzot no ciema teritorijas plašas lauksaimniecībā izmantojamas teritorijas, kurās apbūve netiek plānota, bet vienlaicīgi plānojot individuālo un daudzdzīvokļu māju apbūvi esošā ielu un ceļu tīkla robežās.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

1. Ģimenes māju apbūvi iespējams attīstīt Litenes ciemā gar valsts ceļu V 422 „Piebraucamais ceļš Litenei” un Lauku ielu.
2. Daudzdzīvokļu apbūvi iespējams attīstīt gar valsts ceļu V 422 „Piebraucamais ceļš Litenei”.
3. Ražošanas un komercapbūvi iespējams attīstīt gar valsts I šķiras ceļu P 35 „Gulbene-Balvi – Viļaka- Krievijas robeža”.
4. Nepieciešams atjaunot centralizēto siltumapgādi un uzlabot komunālo pakalpojumu klāstu Litenes ciemā.

5.4. Pagasta fiziogeogrāfiskais raksturojums

5.4.1. Reljefs

Teritorija līdzena bez īpaši izteiktiem reljefa pacēlumiem. Pagasta teritorijā Adzeles pacēlums pāriet Lubānas līdzenumā. Aptuveni 67 % no pagasta teritorijas reljefs ir lēzeni viļņots, 9 % viļņots un 24 % līdzens(5.3.att.). Reljefs piemērots visu kultūraugu audzēšanai.

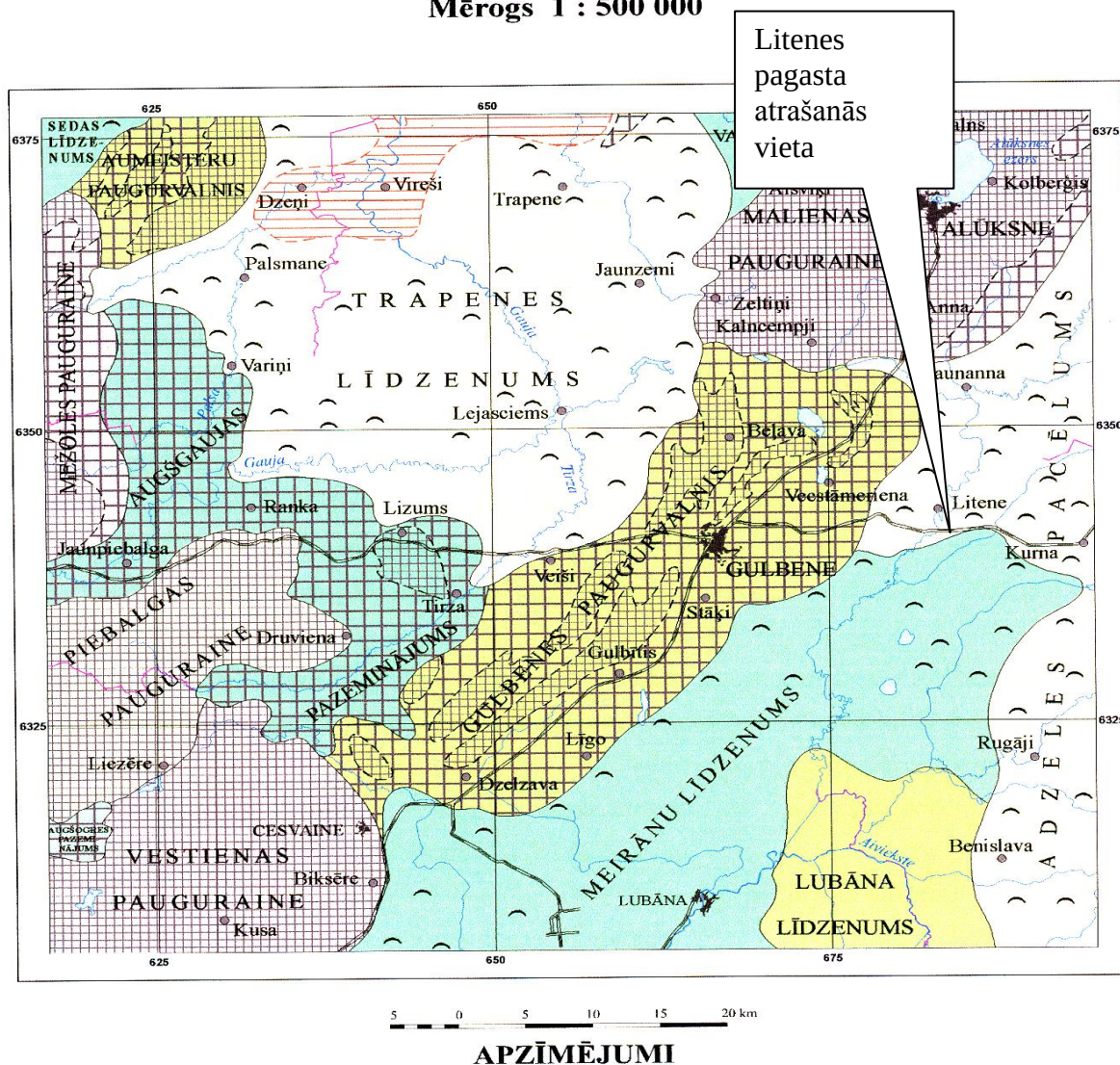
Viena no galvenajām reljefa dominantēm pagastā ir Pededzes upe ar gleznainiem meandru lokiem un plašajām palieņu pļavām.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

1. Pagasta līdzenākajā daļā attīstāma lauksaimniecība.
2. Pededzes upe izmantojama ūdenstūrisma attīstībai.
3. Dabas liegumu teritorijas izmantojamas ekotūrisma attīstībai- putnu vērošanai, dabas taku izveidei.

DABAS APVIDU KARTE

Mērogs 1 : 500 000

	Līdzenumi		Mūsdienu ģeoloģiskie procesi
	Viļņoti līdzenumi		Iespējamā virszemes karsta rajoni
	Sīkpauguraines		
	Vidēji augstas un augstas pauguraines		

5.3. att. Dabas apvidi Litenes pagastā

5.4.2. Klimats

Litenes pagastā klimats ir mēreni kontinentāls jeb pārejas tipa klimats no piejūras klimata uz kontinentālo, hidrotermiskais koeficients 1.8 - 1.9. Pagasts atrodas mēreni siltajā Austrumlatvijas zemienes agroklimatiskajā apakšrajonā. Tā veidošanos ietekmē Vidzemes augstienes un Alūksnes augstienes tuvums. Klimatiskajiem laika apstākļiem raksturīga ziemas mēnešos ilgstoši pazemināta gaisa temperatūra, aukstākie mēneši ir janvāris un februāris. Vidējā minimālā temperatūra no -26 līdz -27 °C. Pēdējos gados vērojamas arvien

siltākas ziemas, kad sniega sega izveidojas tikai janvārī, un īsts ziemas sals neturpinās ilgāk par pāris nedēļām. Vasara samērā silta. Vidējā gaisa temperatūra jūlijā 16.5 - 17.3 °C. Aktīvo temperatūru summa 1850° - 1900°C, gada vidējā temperatūra - 6.5°C, bezsala periods vidēji 126 - 141 dienas gadā. Gada vidējais nokrišņu daudzums 550 - 650 mm, visvairāk jūnijā, jūlijā un augustā. Vismazākais nokrišņu daudzums ir janvārī un februārī.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

- 1. Klimatiskie apstākļi pagastā ietekmē lauksaimniecību, jo, salīdzinot ar Latvijas dienvidu un rietumu rajoniem, ir relatīvi īsāks veģetācijas periods.**
- 2. Jāattīsta klimata apstākļiem piemērotu augkopības kultūru audzēšana.**

5.4.3. Ģeoloģiskais raksturojums

5.4.3.1. Ģeoloģiskā uzbūve

Litenes pagasta teritorijas ģeoloģiskā uzbūve nav pārāk sarežģīta un uzskatāma par samērā labi izpētītu. Iepriekšējos gados te mērogā 1:200 000 veikta ģeoloģiskā, hidroģeoloģiskā, inženierģeoloģiskā, gravimetriskā kartēšana, kā arī pagasta rietumu daļā – melioratīvā (meliorācijas darbu vajadzībām) kompleksā hidroģeoloģiskā un inženierģeoloģiskā kartēšana mērogā 1 : 50 000. Šajā laikā veikti arī dažādu derīgo izrakteņu meklēšanas un izpētes darbi.

Pagasta teritorijā laikā līdz mūsdienām izurbti 20 urbumi, t.sk. 7 ģeoloģiskās kartēšanas un 13 pazemes ūdens ieguves urbumi, kā arī vairāki seklāki urbumi derīgo izrakteņu meklēšanas un izpētes nolūkiem. Urbumu dziļums mainās no dažiem metriem līdz 87 m.

Latvijas austrumu rajoni iekļaujas *Latvijas sedlienes* robežās, kura ir Austrumeiropas platformas – lielas reģionālās ģeoloģiskās struktūras sastāvdaļa. Pēc iežu vecuma, sastāva un saguluma apstākļiem un fizikālajām īpašībām vertikālajā griezumā te iezīmējas trīs krasi atšķirīgi kompleksi: apakšējais – kristāliskais pamatklintājs, vidējais – pirmskvartāra nogulumiežu sega (pamatieži) un augšējais – kvartāra perioda veidojumi. Pilns nogulumiežu segas stratigrāfiskais griezumš, ieskaitot kristālisko pamatklintāju, šinī rajonā atsegts tikai vienā dziļurbumā Alūksnes rajona Kalncempju pagastā. Šā urbuma ģeoloģisko griezumu ar lielu ticamības pakāpi var attiecināt uz visu Litenes pagasta teritoriju.

Kristāliskais pamatklintājs

Kristālisko pamatklintāju, spriežot pēc apvidus ģeoloģiskās attīstības procesiem un minētā dziļurbuma datiem, pagasta teritorijā visticamāk veido metamorfie ieži – pārsvarā gneisogranīti un migmatīti. Pamatklintājs te ieguļ ap 1050 – 1150 m dziļumā, un tiek uzskatīts, ka tā ieži veidojušies apmēram pirms 1.5 – 2.0 miljardiem gadu, laikā, kad pastāvēja aktīvs tektoniskais režīms, notika slāņu krokošanās un veidojās daudzi lūzumi. Jāatzīmē, ka kristāliskā pamatklintāja vecums, tā veidošanās secība, saguluma apstākļi, kā arī iežu sākotnējais sastāvs ir grūti nosakāmi un joprojām vēl nav pietiekami izpētīti

Pirmskvartāra nogulumi

Pirmskvartāra nogulumiežu segu veido ķīmiskās izgulsnēšanās un klastiskie (drupu) ieži. Šos nogulumus pēc ģeoloģiskā vecuma iedala vairākās sistēmās, tās nodaļās (divās vai trijās), kuras savukārt iekļauj sīkākas vietējas stratigrāfiskas vienības – svītas. Nogulumu kopbiezums sasniedz 1000 – 1050 m.

Pirmskvartāra nogulumiežu segas visvecākie – venda nogulumi pārsedz stipri denudēto pamatklintāja virsu un tos galvenokārt veido smilšaini aleirolīti un aleirītiski māli. Slāņkopu biežums varētu sasniegt 50 – 70 m, ieguluma dziļums – ap 1050 m.

Kembrija nogulumu slāņkopas apakšējā daļā parasti iegul tā sauktie “zilie māli” ar retiem aleirolītu vai smalkgraudainu smilšakmeņu starpslāņiem, bet augšējā daļā – balti kvarca smilšakmeņi, kuros sastopami bagātīgi sālsūdeņi ar sāļu koncentrāciju līdz 100 – 120 g/l. Nogulumu biežums – 50 – 60 m.

Ordovika nogulumi – pārsvarā kaļķakmeņi, pamatnē arī merģeļi, veidojušies jūras apstākļos un tie pārsedz kembrija nogulumus. Ordovika slāņkopas iedalītas 3 nodaļās: apakšējā, vidējā un augšējā. To kopējais biežums ir visai pastāvīgs un sasniedz 170 – 190 m, slāņkopu virsmas ieguluma dziļums ir ap 800 m.

Silūra slāņkopas, kuras pārklāj ordovika iežus, veido merģeļi, domerīti un kaļķakmeņi. Pamatojoties uz faunas pārakmeņojumu analīzi, silūra nogulumus pagasta teritorijā veido divu nodaļu slāņkopas: apakšējā – Landoveras un augšējā – Venloka nodaļa. Iežu sastāvs un saguluma apstākļi abās nodaļās atšķiras maz. To kopējais maksimālais biežums apmēram ir 200 – 220 m.

Derīgie izrakteņi ordovika un silūra slāņkopās nav konstatēti. Par galveno šo slāņkopu īpatnību visā Latvijas teritorijā uzskata tikai iežu izolētspēju, jo tie nosargā kembrija sālsūdeņu iekļūšanu devona sistēmas daudz vājāk mineralizētajos ūdens horizontos.

Devona nogulumi diskordanti pārsedz silūra karbonātiežu slāņkopas. Zīmīgi, ka jaunākās šīs sistēmas slāņkopas (Ogres un Katlešu svīta) atsedzas tieši zem kvartāra nogulumu segas.

Pēc iežu sastāva un faunas pārakmeņojumiem devona nogulumus pagasta teritorijā iedala 13 sīkākās stratigrāfiskās vienībās – *Gargždu sērijā* un 12 svītās, kurām doti šādi nosaukumi: *Rēzeknes, Pērnavas, Narvas, Arukilas, Burtnieku, Gaujas, Amatas, Pļaviņu, Salaspils, Daugavas, Katlešu* un *Ogres* svīta.

Visvecākie devona sistēmas nogulumi ir *Gargždu sērijas* smilšakmeņi, kuru biežums pagasta apkaimē sasniedz 50 m.

Rēzeknes un *Pērnavas svītas* terīgēnie ieži – dzeltenpelēki smilšakmeņi ar aleirītu un mālu starpslāņiem diskordanti pārsedz *Gargždu sērijas* slāņkopu. Nogulumu kopējais biežums 45 – 50 m. Jāatzīmē, ka *Rēzeknes* un *Pērnavas svītas* smilšainajos slāņos sastopamie pazemes ūdeņi ir mineralizēti un, izdarot papildus izpēti darbus, tos varētu izmantot kā galda dzeramos ūdeņus.

Narvas svīta gandrīz visā Latvijas teritorijā ir stabils reģionālais sprostsplānis, kas atdala saldūdens horizontus no zemāk iegulošajiem pazemes ūdeņiem ar daudz augstāku mineralizācijas pakāpi. To veido ūdeni necaurlaidīga slāņkopa – domerīti, mālaini dolomīti un māli. Svītas augšējie slāņi iegul ap 450 m dziļumā. Nogulumu biežums sasniedz 100 – 110 m. Virs *Narvas svītas* iegul apjomīgs terīgēno iežu komplekss, kurš apvieno *Arukilas, Burtnieku*, kā arī *Gaujas* un *Amatas svītu* smilšakmeņus ar aleirolītu un mālu starpslāņiem. Šis komplekss veido ūdenssaturēšu horizontu, kurš uzskatāms par alternatīvu kvalitatīvu saldūdens ieguves avotu visā pagasta teritorijā. Pilns terīgēnā kompleksa biežums pagasta teritorijā sasniedz 220 – 250 m.

Pļaviņu svītas nogulumu veidošanās laikā iezīmējas atšķirīgi sedimentācijas apstākļi un sākās karbonātiežu izgulsnēšanās. Tādēļ šie nogulumi galvenokārt sastāv no dolomītiem ar aleirolītu starpkārtām. Svītas nogulumu virsma iegul ap 100 m dziļumā, to biežums

nepārsniedz 25 m. Pļaviņu svītu pārsedz ap 10 m bieza *Salaspils svītas* merģeļu slāņkopa. Šiem nogulumiem nav praktiskas saimnieciskas nozīmes.

Daugavas svītas nogulumi – pārsvarā dolomīti ar retiem domerītu un merģeļu starpslāņiem atsegti vairākos urbumos, kur tie iegul 45 – 60 m dziļumā. Gan pēc sastāva, gan arī pēc saguluma apstākļiem tie ir ļoti līdzīgi Pļaviņu svītai. Maksimālais nogulumu biezums – 25 – 30 m. Svarīgi, ka Daugavas svītas plaisainajos dolomītos iekļautie pazemes ūdeņi pagastā ir galvenais dzeramā ūdens ieguves avots.

Jaunāko terīgēno iežu kompleksu, kas visā pagasta teritorijā iegul tieši zem kvartāra nogulumu segas, veido *Katlešu* un *Ogres svītas* smalkgraudainie smilšakmeņi, mālaini aleirolīti, māli un merģeļi. To kopējais biezums atkarībā no denudācijas procesu intensitātes mainās no 10 - 20 m līdz 40 – 50 m. Šo svītu izplatības robežu noteikšana ir ļoti apgrūtināta, jo abu svītu iežu sastāvs ir ļoti līdzīgs. Pamatoti robežu var noteikt tikai pēc organismu atlieku analīzes vai izsekojot to uzbūvē atsevišķu iežu saguluma ritmus. Katlešu un Ogres svītas smilšainos slāņus dažviet iespējams izmantot kā ūdens ieguves avotus mazāku apdzīvotu vietu un zemnieku saimniecību apgādei ar dzeramo ūdeni.

Pirmskvartāra nogulumu ģeoloģiskās uzbūves apraksta noslēgumā sniedzam izplatītāko iežu īsu raksturojumu.

Intruzīvie ieži – ieži, kas veidojušies magmai ieplūstot un sacietējot Zemes dzīlēs.

Metamorfie ieži – pārkristalizēti un izmainīti intruzīvie un nogulumieži, galvenokārt augstas temperatūras režīmā.

Smilšakmens – sārts, iedzeltens, pelēks vai balts iezis, kas sastāv no kopā sacementētiem smilts graudiņiem (diametrs 0.1 – 1 mm). Atkarībā no cementējošās vielas un tās daudzuma izšķir vāji (vājš māla vai dzelzs oksīdu cements), vidēji blīvi (karbonātu cements vai stiprs dzelzs oksīdu cements) un blīvi (stiprs karbonātu cements) cementētus smilšakmeņus. Smilšakmeņi ar karbonātu cementu bieži veido apaļas lodītes vai to ķekarus. Šādus veidojumus sauc par lodīšu smilšakmeņiem.

Aleirīts – irdens sīkgraudains iezis (diametrs 0.01 – 0.1 mm), kas pēc sastāvdaļu izmēriem ieņem vidēju stāvokli starp smiltīm un māliem. Krāsa gaišpelēka, pelēka, dzeltenīga, zaļganpelēka sarkanbrūna, pārsvarā – gaiša.

Aleirolīts – sacementēti ieži, kas sastāv no aleirīta graudiņiem, pelēkā vai dzeltenpelēkā, arī sārtā, violetā krāsā. Ūdenī neizmirst.

Māls – visizplatītākais nogulumiezis ir zemjains, kam raksturīga ļoti smalka uzbūve. Tajā dominē minerālu daļiņas, kas ir smalkākas par 0.01 mm. Latvijā ģeoloģiskās izpētes darbos par augšējo robežu tiek pieņemti 0.005 mm. Ieži praktiski ūdensnecaurīdīgi. Atkarībā no mālu iežu fizikālajām īpašībām izšķir mālus un argilītus. Māli samitroti ūdenī kļūst plastiski, bet argilīti ir cieti un ūdenī neizmirst.

Kaļķakmens – pietiekami blīvs, bieži plaisains, pelēks vai brūnganpelēks iezis, ko veido minerāls kalcīts CaCO_3 . Parasti kaļķakmens ir samērā mehāniski izturīgs. Tukšumi (poras un kavernas) sastopami retāk nekā dolomītos, turklāt organismu atliekas un pārkmeņojumus satur daudz biežāk.

Dolomīts – blīvs, bieži plaisains gaišpelēks, pelēks vai brūnganpelēks iezis, kurš sastāv no minerāla dolomīta $\text{CaMg}(\text{CO}_3)_2$. Parasti dolomīts ir mehāniski izturīgs. Bieži tajā ir mazāki un lielāki tukšumi – poras un kavernas.

Merģelis – diezgan blīvs, pārsvarā plātņains, pelēks vai brūnganpelēks iezis, kas pēc sastāva ir vidējs starp mālu un kaļķakmeni. Tas ir zemjains un smērējošs. Visbiežāk merģeļos nav poru un kavernu.

Domerīts (dolomītmerģelis) – parasti cieti ieži pelēkā, brūnganpelēkā vai zaļganpelēkā, arī brūnā, sarkanbrūnā krāsā, kas pēc sastāva vidējs starp mālu un dolomītu. Domerīts ir zemjains un smērējošs, lielākoties bez porām un kavernām.

Gipsis (ģipšakmens) – nogulumiezis – $\text{Ca}(\text{SO}_4)\text{H}_2\text{O}$, ko veido smalki, paralēli, šķiedrveida kristāli baltā, dažviet dzeltenīgā vai oranžā krāsā ar zeltainu spīdumu. Visbiežāk šķiedru garums ir daži centimetri, bet atsevišķos slāņos tas sasniedz līdz 15 cm garumu. Tādā gadījumā to sauc par šķiedru ģipsi.

Kvartāra nogulumi

Kvartārs ir visjaunākais Zemes attīstības periods, kas sākas pirms 1,7 milj. gadu. Tā nogulumi pārklāj erodēto, ledāja pārveidoto devona iežu virsu, kā arī veido pašreizējā reljefa formas.

Kvartāru iedala *pleistocēnā* jeb leduslaikmetā, kas beidzās pirms 10 tūkst. gadu, un *holocēnā* jeb pēcdeduslaikmetā.

Pleistocēnā daudzkārtēju klimatisko apstākļu maiņu rezultātā Latviju vairākkārt klāja kontinentālie segledāji, pēc kuru izzušanas iestājās starpleduslaikmeti – laikposmi ar pēcdeduslaikmetam (holocēnam) līdzīgām klimatiskajām, augu valsts u.c. īpatnībām. Katru apledojumu raksturo paša ledāja nogulumi (morēna), kas veido gandrīz vienlaidu segu, kuras biezums svārstās no dažiem metriem līdz vairākiem desmitiem metru. Mazāk izplatīti ir ledāja kušanas ūdeņu veidojumi – fluvioglaciālie un limnoglaciālie nogulumi. Fluvioglaciālie nogulumi uzkrājas ledāja kušanas ūdeņu straumēm pārskalojot ledāja atnesto materiālu, bet limnoglaciālie nogulumi ir stāvošu kušanas ūdeņu veidojumi pieledāja sprostbaseinos. Ledāja un to kušanas ūdeņu nogulumi sastāda kvartāra griezuma lielāko daļu. *Pēcdeduslaikmetā* (holocēnā), kas turpinās arī mūsdienās, savukārt veidojušies ezeru, purvu, aluviālie (upju) un citas izcelsmes nogulumi ar mazāku izplatības areālu.

Atbilstoši ģeomorfoloģiskās rajonēšanas shēmai pagasts atrodas *Austrumlatvijas zemienē* ietilpstošajā *Adzeles pacēlumā* un *Lubāna līdzenumā*. *Adzeles pacēlums* aizņem pagasta teritorijas lielāko daļu. Tam raksturīgs viļņots morēnas līdzenums, kas pārsvarā atrodas 120 – 130 m virs jūras līmeņa (vjł.). Līdzenumu vietumis šķērso atsevišķas ziemeļaustrumu – dienvidrietumu virzienā orientētas, līdz 5 – 7 m augstas, lēzenas vaļņveida formas. Savukārt dienvidos no Litenes uz austrumiem no Pededzes ielejas pagastā ietilpst Lubāna līdzenuma neliela daļa. To aizņem plakans un vāji viļņots limnoglaciāls līdzenums, kurā zemes virsma pazeminās līdz 100 – 103 m vjl. Vietumis šeit izplatītas līdz 5 – 15 m augstas iekšzemes vaļņveida kāpas, kuru augstākie punkti Kalņa ezera tuvumā atrodas ap 120.2 – 123.5 m vjl.

Pagasta teritoriju šķērso Pededze ar savu lielāko pieteku Situ. Pededzei raksturīga līdz 1 km plata, pie Litenes un augšpus tās līdz 6 – 10 m dziļa ieleja ar 2 virspalu terasēm. Pagasta dienvidos upes ieleju aizņem tikai plaša paliene. Līkumojošā Pededze šeit izveidojusi ne tikai sarežģītus meandru lokus un cilpas, bet atstājusi arī vecupju gultņu tīklu, nereti ar nelieliem ezeriņiem. Pededzes pietekām toties raksturīgas seklas palienu tipa ielejas, upju gultnes pārsvarā iztaisnotas un padziļinātas.

Devona iežu virsma pārsvarā atrodas 70 – 85 m vjl. Neliels tās paaugstinājums (90 – 103 m vjl) konstatēts pagasta ziemeļaustrumos. Savukārt pie Litenes izveidojies šaurs zemkvartāra virsmas pazeminājums (63 – 64 m vjl.), virs kura tek Pededze.

Kvartāra segas biezums nav vienmērīgs. Tas lielākoties mainās no 30 līdz 45 m. Tikai dažos areālos kvartāra nogulumu biezums samazinās līdz 20 m.

Kvartāra sega sastāv galvenokārt no pēdējā – *Latvijas leduslaikmeta* un *pēcdeduslaikmeta* nogulumiem. Vecāku apledojumu nogulumi saglabājušies tikai dažos zemkvartāra virsmas pazeminājumos, jo ārpus tiem katrs ledājs ir intensīvi noārdījies iepriekšējā apledojuma veidojumus.

Kurzemes leduslaikmeta ledāja kušanas ūdeņu nogulumu slāņkopa, kas pārklāj devona iežus, konstatēta zemkvartāra virsmas pazeminājumā pie Litenes. Tās apakšējo daļu veido grants – oļu materiāls ar laukakmeņiem, augšējo – smalkgraudaina smilts. Nogulumu biezums sasniedz 19.5 m.

Latvijas leduslaikmetā uzkrājušies glacigēnie, fluvioglaciālie, limnoglaciālie, aluviālie un eolie nogulumi, kas veido kvartāra segas lielāko daļu, kā arī mūsdienu reljefa formas.

Glacigēnie nogulumi (morēna) pārklāj devona iežus, bet zemkvartāra virsmas pazeminājumos arī Kurzemes ledāja kušanas ūdeņu veidojumus. Šie nogulumi sastopami visā pagasta teritorijā, kuras lielākajā daļā atsedzas zemes virspusē.

Morēna sastāv no nešķirotas sarkanbrūnas, brūnas, retāk pelēcīgi brūnas mālsmilts, vietām arī smilšmāla, ar grants, oļu piemaisījumu un atsevišķiem dažāda lieluma laukakmeņiem. Morēna nav viendabīga, jo nereti tajā iekļauti mainīga biezuma (0.5 – 12 m) dažāda rupjuma smilts, granšainas smilts, aleirītiska un mālaina materiāla starpslāņi. Šīs ledāja kušanas ūdeņu nogulumu starpkārtas sastopamas diezgan bieži, vietām pat samērā plašos areālos. Glacigēno nogulumu slāņkopas biezums parasti mainās no 15 – 20 līdz 30 m.

Fluvioglaciālie nogulumi izplatīti pagasta ziemeļu daļā, kur samērā nelielos areālos pārklāj morēnu, atsedzoties zemes virspusē. Tie sastopami arī morēnas slāņkopā, kur veido dažāda biezuma starpslāņus, dažviet pat samērā lielās platībās. Fluvioglaciālo nogulumu sastāvs ir mainīgs gan vertikālā ģeoloģiskā griezumā, gan to izplatības laukumu robežās. Tie sastāv galvenokārt no dažāda rupjuma smilts un dažādgraudainas smilts ar nelielu grants un oļu piejaukumu. Smilšainais materiāls vietumis satur atsevišķus aleirītu starpslāņus. Nogulumu biezums mainās no dažiem metriem līdz 10 metriem.

Limnoglaciālie nogulumi sastopami galvenokārt pagasta austrumu un dienviddaļā. Pārējā teritorijā tie aizņem atsevišķas samērā nelielas platības. Nogulumi atsedzas zemes virspusē un viscaur klāj Latvijas morēnu, kuras virsma lielākoties ir nelīdzena. Vietām limnoglaciālos veidojumus pārklāj dažāda biezuma kūdra, alūvijs, pagasta dienvidos arī eolie nogulumi.

Limnoglaciālo nogulumu slāņkopu veido pārsvarā smalkgraudaina, nereti aleirītiska smilts, vietām ar dažāda biezuma aleirītu un māla starpslāņiem. Dažviet bijušā pieledāja baseina dziļākajās vietās smilšainie nogulumi pārklāj mālus un aleirītus. Nogulumu biezums mainās no 2 – 5 līdz 10 – 15 m.

Aluviālie nogulumi, kas saistīti ar leduslaikmeta beigu posmu, kad ledāja kušanas ūdeņi no Jaunannas lokālā ezera noplūda uz Lubāna pieledāja baseinu, Litenes ielejā veido virspalu terases un nelielu deltu ziemeļos no Sitas purva. Alūvijs sastāv no dažāda rupjuma smilts, kā arī dažādgraudainas smilts ar grants un oļu piemaisījumu. Tā biezums sasniedz 3 – 5 m.

Eolie nogulumi veidojušies no vējpārpūstām limnoglaciālām smiltīm pagasta dienvidaustrumu daļā, kur tos sastop kā dažāda augstuma kāpu vaļņus. Nogulumi sastāv no labi šķirotas smalkgraudainas smilts. To biezums atkarīgs no kāpu augstuma un mainās no 2 – 3 līdz 15 m.

Pēcdeduslaikmetā jeb holocēnā, kas iestājās pirms 10 tūkst. gadiem un turpinās mūsdienās, izveidojušies ezeru, purvu un aluviālie nogulumi.

Ezeru nogulumi konstatēti tikai divos ezeros, kur uzkrājušies galvenokārt sapropeļi vairāk nekā 6 m biezumā.

Purvu nogulumi, kas vairāk izplatīti pagasta dienviddaļā, aizņem dažāda lieluma reljefa pazeminājumus. Sastop zemos, pārejas un augstos purvus. Kūdras biezums tajos mainās no 0.5 – 2 līdz 4 – 5 m.

Aluviālie nogulumi, kas veidojušies holocēnā, izplatīti visu upju ielejās. Tos pārsvarā veido dažāda rupjuma smilts, dažviet, kur upes izskalo morēnu, ar grants un oļu piejaukumu. Lielāko upju plašajās palienēs alūvijs pārstāv galvenokārt smalkgraudaina, nereti aleirītiska

smilts, ar mālsmilts, smilšmāla, māla, kūdras un sapropeļa starpslāņiem. Vietām konstatētas arī biežākas dažādgraudainas smilts starpkārtas. Aluviālo nogulumu biezums sasniedz 5 – 8 m.

Kvartāra nogulumu izplatība parādīta Litenes pagasta inženierģeoloģiskajā kartē(5.4.att.).

5.4.3.2. Derīgie izrakteņi

Smilts un grants.

Smilts – grants maisījumam ir ļoti liela saimnieciska nozīme un Latvijas zemes dzīlēs tas ir visplašāk sastopamais derīgais izraktenis, kuru veido vairāk vai mazāk noapaļotas iežu atlūzu un minerālu graudiņu sakopojums.

Smilts un grants maisījums izmantojams daudzās tautsaimniecības nozarēs: betona un silikātkieģeļu izgatavošanai, ceļu būvēs, uzbērumu veidošanai būvlaukumos u.c. Jautājumā par smilti un grants klasifikāciju nav vienprātības. Pašlaik Latvijā būvniecības praksē par smilti uzskata materiālu ar graudiņu izmēriem 0.14 – 5 mm, bet par granti – 5 – 70 mm graudus. Dažreiz 20 – 70 mm frakciju dēvē par oļiem, bet lielāku par 70 mm – par akmeņiem. Savukārt pēc Eiropas normatīviem par smilti jeb smalku minerālmateriālu jāuzskata graudiņus mazākus par 2 – 4 mm. Šajos normatīvos pazemināta arī smilts smalko graudu apakšējā robeža – 0.063 mm.

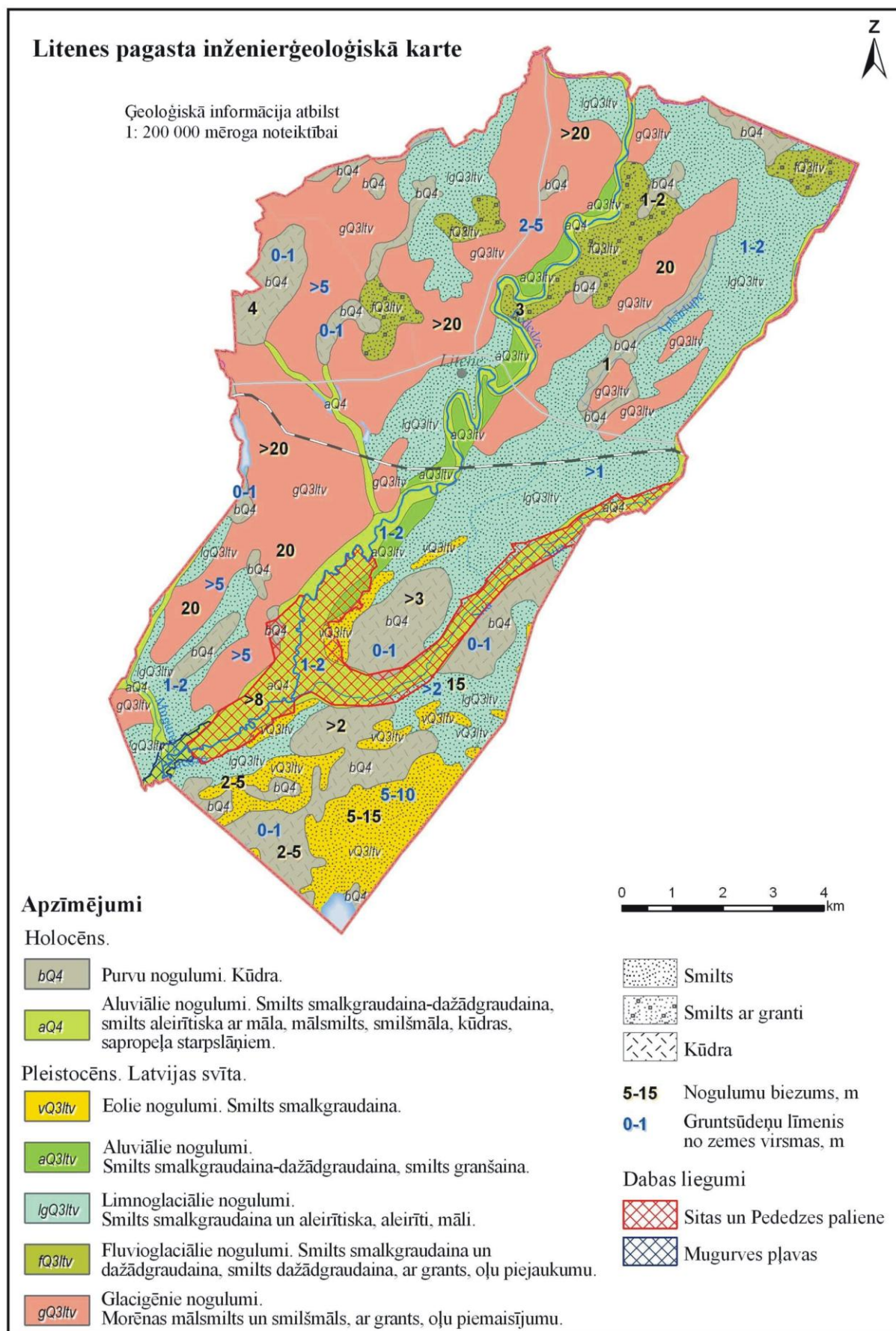
Latvijā smilts un grants atradnēs produktīvo slāņkopu pārsvarā veido smilts un tikai atsevišķos starpslāņos dominē grants un oļu frakcija. Šī materiāla kvalitāti parasti nosaka ne tikai graudiņu izmēri, bet arī to sastāvs. Svarīgākais kvalitātes rādītājs ir magmatisko iežu graudiņu daudzums maisījumā, jo šie ieži ir stiprāki un arī salizturīgāki. Rupjākās un izturīgākās grants frakcijas izmantojamas betonā kā pildviela, bet smilts – kā būvjavu sastāvdaļa, ceļu būvēs, uzbērumu veidošanai būvlaukumos u.c.

Atbilstoši normatīvajiem dokumentiem dabas resursu nodokļa noteikšanai maisījumu, kurā grants graudu saturs ir mazāks par 15 %, uzskata par smilti, bet materiālu ar grants frakcijas saturu lielāku par 15 % - par grants – smilts maisījumu. Šāda attiecība tiek ievērota arī atradņu klasifikācijā.

Litenes pagasta teritorijā derīgo izrakteņu meklēšanas un izpētes darbu laikā apzinātas un izpētīti krājumi divās smilts atradnēs - *Ramuksti* un *Upeslīči*, kurās krājumu kopējais apjoms pagasta teritorijā pašreiz noteikts: izpētīto (A kateg.) – 1.61 milj.m³, novērtēto (N kateg.) – 172.9 tūkst.m³.

Ramukstu atradne atrodas pagasta dienvidaustrumu daļā, apmēram puse no tās izvietota Balvu rajona Kubulu pagasta teritorijā. Reljefā atradne iezīmējas kā kāpu grēda ar stāvām (20 - 25°) nogāzēm. Kāpas augstums vietām nedaudz pārsniedz 16 m, virsotnes absolūtās atzīmes ir ap 125 m virs jūras līmeņa. Atradnes kopējā platība – 64.8 ha, derīgā smilts slāņa biezums mainās 1.6 – 19.0 m robežās (vidējais – 4.5 m), izpētīto krājumu kopapjoms (A kategorija) – 2.9 milj.m³, t.sk. Litenes pagasta teritorijā 33.6 ha lielā platībā – 1612.8 tūkst.m³. Kāpu pamatni veido limnoglaciālie nogulumi – neliela biezuma (0.2 – 0.5 m) granšains materiāls un mālsmilts. Izpētes darbu gaitā par derīgo slāni tika uzskatīti tikai eolie nogulumi līdz gruntsūdens līmenim. Pēc tehnoloģiskajiem izpētes datiem *Ramukstu* atradnes smilts derīga kā mālu liesinātājs drenu cauruļu ražošanai.

Otrā daudz mazākā – *Upeslīču* atradnē atlikušos 172.9 tūkst.m³ krājumus ceļu būvēm izmanto SIA „ARAMS”, kura te ierīkotajā karjerā 2007. gadā ieguvusi 73.2 tūkst.m³ smilts materiāla.

5.4.att. Litenes pagasta inženierģeoloģiskā karte

Upeslīču karjers 5.13 ha platībā (pēc karjera pases datiem) šobrīd ir vienīgā smilts ieguves vieta pagastā.

Apkopojošā informācija par abām smiltis atradnēm sniegta 4.pielikumā.

Sakarā ar ierobežotiem smilts un grants krājumiem pagasta teritorijā, nepieciešanos smilts – grants daudzumus ceļu būvēm un citām saimnieciskajām vajadzībām Litenes pagasta organizācijas varētu iegādāties karjeros tuvākajos kaimiņu pagastos (kā Balvu, tā arī Gulbenes un Alūksnes rajonā), kur vairākās izpētītajās atradnēs ir pietiekoši lieli smilts un grants krājumi(5.pielikums).

Kūdra

Kūdra ir viena no svarīgākajām mūsu valsts dabas bagātībām. Tā veidojas purvos un pārmitrās vietās, sadaloties augu atliekām. Atkarībā no sadalīšanās pakāpes un citiem kvalitatīvajiem rādītājiem kūdru var izmantot kā pakaišus, kurināmo, mēslojumu, kā arī lietot izolācijas materiālu ražošanā un izmantot ķīmiskajā pārstrādē.

Litenes pagasta teritorijā, kūdras iegulu pētījumi lielākoties izpildīti pagājušā gadsimta piecdesmitajos gados, sagatavojot 1962. gada Kūdras fondu. 1970-tajos gados tika veikta fondā iekļauto atradņu inventarizācija, kuras rezultātā tika sastādīts jauns Kūdras fonds uz 1980.gada 1.janvāri. Saskaņā ar šī Kūdras fonda datiem, pagasta teritorijā atrodas 16 kūdras atradnes, no tām 4 pagastā izvietotas tikai daļēji.

Dati par visām pagasta kūdras atradnēm apkopoti 6.pielikumā. To izvietojums parādīts *Litenes pagasta teritorijas pašreizējās izmantošanas kartē*. Jāatzīmē, ka daļa no tabulā iekļautajām kūdras iegulām neatbilst *kūdras atradnes*¹ statusam. Taču, no pieredzes, kura uzkrāta kūdras atradņu meklēšanas un revīzijas darbos citos Latvijas rajonos, veicot papildus izpēti darbus, kā šīs, tā arī citi rādītāji (izvietojums, platība, krājumi u.tml.) var mainīties. Bez tam var tikt konstatētas arī jaunas kūdras atradnes.

Saskaņā ar esošiem izpēti datiem, kūdras iegulu platība to “0” robežās pagastā mainās no 4 līdz 463 ha, savukārt kopējā atradņu platība šajās robežās pārsniedz 1500 ha. Kūdras slāņa maksimālie dziļumi iegulās lielākoties mainās no 0.5 līdz 5.2 m, vidējais – 0.3 – 2.5 m. Kopējie pagasta kūdras resursi aplēsti apmēram 6.3 milj. m³ apjomā.

Jāatzīmē, ka pagasta kūdras resursi aplēsti aptuveni, jo kūdras iegulu pētījumi veikti ļoti sen un izpēti nepietiekami, visām iegulām kūdras apjoms aplēsts atbilstoši P (prognozēto) resursu kategorijai. Tādēļ pašlaik pieejamā informācija par pagastā zināmām kūdras iegulām ir ļoti aptuvena, un to robežas kartē attēlotas shematiski. Lai iegūtu precīzāku informāciju par kūdras resursiem, pagastā būtu nepieciešams veikt purvu revīzijas un iegulu meklēšanas darbus. Iegulās, kuru izpēti pakāpe atbilst P kategorijai, pirms kūdras ieguves nepieciešams veikt detalizētāku ģeoloģisko izpēti.

Pagastā lielākajā daļā purvu kūdras iegulu veido zemā un augstā tipa kūdra. Mazāk sastop pārejas tipa kūdras iegulas un divu tipu kūdras iegulas.

Lielākā pagasta teritorijā apzinātā kūdras atradne ir *Kalna-Sila II*. Tās platība “nulles” robežās, saskaņā ar 1980. gada Kūdras fonda datiem, ir 250 ha. Kūdras slāņa biezums ir 2.5 m. Atradnē kopumā aplēsti 2250 tūkst.m³ P kategorijas kūdras resursu. Iegulu veido pārejas tipa kūdra.

Divas pagasta kūdras atradnes daļēji atrodas dabas aizsardzības teritorijās, kas sarežģī kūdras izpēti un izmantošanu. Saskaņā ar 1999. gada 15. jūnija Ministru Kabineta noteikumiem Nr. 212 “*Noteikumi par dabas liegumiem*”, dabas liegumā *Sitas un Pededzes paliene* atrodas daļa no atradnes *Sitas* (KF Nr. 3204) un daļa no atradnes *Užu II* (KF Nr.

¹ par kūdras atradni sauc kūdras iegulu, kuras platība rūpnieciski izmantojamā dziļuma (0,9 m) robežās ir lielāka par 1 ha un tās vidējais dziļums pārsniedz 1 m

3995). Minētie dabas liegumi ir iekļauti Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) sarakstā.

Sapropelis

Sapropelis ir receklaina masa, kas veidojas ūdenstilpnēs uzkrājoties un pārveidojoties ūdenī dzīvojošo organismu, galvenokārt, planktona, atliekām, kam piejauktas baseinā ietekošo ūdeņu sanestās organisko un minerālvielu daļiņas. Atkarībā no mineralizācijas pakāpes un ķīmiskā sastāva sapropeli var izmantot kā ārstnieciskās dūņas, lopbarības un līmes piedevas, celtniecības materiālu ražošanai, augsnes mēslošanai, kā arī visai plaši – ķīmiskajā pārstrādē.

Gulbenes rajonā (arī Litenes pagasta teritorijā) sapropeļa meklēšanas darbi veikti 1999.gadā (SIA “Geo Konsultants”). Pagastā apzinātas divas rūpnieciskas nozīmes sapropeļa iegulas *Kauguru* (Kušalas, Kūšolu) un *Kalnis* (Kalna, Kaļņa). Pie tam pēdējā tikai daļēji izvietota Litenes pagastā.

Kauguru sapropeļa iegulas platība ir 21.5 ha, tā slāņa maksimālais biezums pārsniedz 6.3 metrus, P kategorijas resursu apjoms (pie 60 % mitruma) pārsniedz 222.5 tūkst. tonnu. Iegulu veido organogēns – silikātu (organogēni – mālais) sapropelis, kas izmantojams kā mēslojums.

Kalnis sapropeļa iegulu veido organogēns (zoogēns-aļģu) sapropelis, kura izmantošanas spektrs ir visai plašs. Tas izmantojams barības piedevām, ķīmiskajai pārstrādei, dziedniecības un būvmateriālu ražošanas vajadzībām, arī kā mēslojums. Sīkāks sapropeļa iegulu raksturojums dots 7.pielikumā.

Tā kā abās iegulās apzināti tikai P kategorijas krājumi, lai uzsāktu sapropeļa ieguves darbus, nepieciešams veikt papildu ģeoloģisko izpēti.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

- 1. Pagastā ir nelielas smilts un grants atradnes, ko var izmantot ceļu būvniecībai un citām vajadzībām.**
- 2. Pagasta teritorijā ir ievērojami kūdras krājumi.**
- 3. Labvēlīgā ekonomiskā situācijā iespējams uzsākt sapropeļa ieguvu.**

5.4.3.3. Pazemes ūdens resursi

Pazemes ūdeņi pagasta teritorijā sastopami dažāda vecuma nogulumiežu slāņkopās. Pēc ūdens apmaiņas intensitātes un tā ķīmiskā sastāva artēziskā baseina griezumā izdala trīs praktiski izolētas hidroģeoloģiskās zonas: *aktīvās ūdens apmaiņas* zonu, *palēninātas ūdens apmaiņas* un *stagnanto* (ļoti apgrūtināto) *ūdens apmaiņas* zonu. Par robežu starp šīm zonām tiek pieņemti divi galvenie ūdens sprotslāņi: *Narvas svīta* un *ordovika–silūra* slāņkopas. Ūdens pārtēce starp šīm zonām iespējama nelielos apjomos tikai plaisu un lūzumu zonās.

Nozīmīgākā ir *aktīvās apmaiņas zona*, kas aptver kvartāra un pirmskvartāra ūdens horizontus līdz Narvas sprotslānim. Tajā ietilpst kā gruntsūdeņi, tā arī artēziskie ūdeņi. Litenes pagastā aktīvās ūdens apmaiņas zonas biezums mainās 300 – 350 m robežās.

Kopumā pagasts ir labi nodrošināts ar pazemes saldūdens krājumiem, jo jebkurā vietā, tikai dažādā dziļumā, var atrast nepieciešamo ūdens daudzumu.

Kvartāra nogulumos ūdens horizonti parasti sastopami lokālās smilts un grants iegulās, daudzviet ar samērā labas kvalitātes dzeramo ūdeni. Diemžēl šīs iegulas bieži ir vāji aizsargātas no piesārņošanas, kas nereti ierobežo to praktisko izmantošanu. Nogulumu

kopīgais biežums ir nepastāvīgs. Pārsvārā tas ir 30 – 45 m, līdzenumos samazinoties līdz 20 – 25 m.

Kvartāra nogulumu ūdeņus iedala bezspiediena jeb *gruntsūdeņos* un *spiedienūdeņos*. *Gruntsūdeņi* parasti veido vienotu hidraulisku sistēmu: tos regulāri papildina atmosfēras nokrišņi vai devona sistēmas spiedienūdeņi, bet daļa gruntsūdeņu savukārt pa upēm un meliorācijas sistēmām noplūst ezeros. Ūdens daudzums un horizonta līmeņi ir cieši saistīti ar nokrišņu daudzumu un gadalaiku maiņām. Šos ūdeņus, neskatoties uz to vājo aizsargātību no iespējamā virszemes piesārņojuma, ierīkojot grodu akas vai tā sauktos “iedzenamos” urbumus, parasti izmanto atsevišķu lauku saimniecību un dārzkopības kooperatīvu ūdensapgādei.

Pagasta teritorijas lielākajā (pārsvārā ziemeļrietumu) daļā zemes virskārtu veido morēnas smilšmāls un mālsmilts, kurās daudzviet iekļautas ar ūdeni piesātināto nogulumu iegulas un lēcas. Šie ūdeņi ir labāk pasargāti no piesārņošanas un uzskatāmi jau par *artēziskiem* jeb *spiedienūdeņiem*.

Filtrācijas īpašības un ūdens bagātība starpmorēnu iegulās ir samērā mainīga, kas saistīts ar iežu sastāva izmaiņām. Maksimālās filtrācijas spējas raksturīgas smilts – grants nogulumiem, minimālās smalkgraudainām smiltīm. Taču kopumā nelielo debītu dēļ šos ūdeņus, tāpat kā gruntsūdeņus, iespējams izmantot tikai individuālo lauku saimniecību ūdensapgādes vajadzībām.

Centralizētā ūdensapgādē pagastā izmanto tikai artēziskos pazemes ūdeņus, kas iekļauti *Daugavas svītas* dolomītos. Daugavas horizontā ir ierīkoti 13 ūdensapgādes urbumi (skat. 5.tabulu), kuru dziļums mainās no 60 m līdz 87 m. Urbumu atsūkņēšanas debīti mainās 0.9 – 6.0 l/sek robežās, statistiskie līmeņi atrodas tuvu zemes virspusei, dažviet urbumi pat nedaudz fontanē.

Neatkarīgi no urbuma dziļuma ūdens ķīmiskais sastāvs ir samērā līdzīgs: mineralizācija nepārsniedz 0.45 g/l (norma 1.0 g/l), dzelzs saturs, izņemot divus urbumus – fermā „Lešķi” un atkritumu poligonā „Kaudzītes”, kur tā daudzums attiecīgi sasniedz 2.2 un 1.3 mg/l, pārējos urbumos mainās 0.1 – 0.8 mg/l robežās (norma 0.2 mg/l). Taču, tā kā artēziskajos ūdeņos dzelzs pārsvārā sastopama divvērtīgā jona veidā, ūdens atdzelzošanu šajā gadījumā var veikt ar parasto aerācijas metodi.

Dziļāk (vidēji sākot ar 100 – 120 m no zemes virspuses) visā pagasta teritorijā sastopama bieža smilšakmeņu un aleirītu slāņu mija – *Amatas–Arukilas* ūdens horizontu komplekss, kurā ūdens resursi ir ļoti lieli. Tomēr, visticamāk, ka ekonomisku apsvērumu dēļ (lielāks ieguluma dziļums), šo horizontu ūdeņus pagastā pašlaik neizmanto.

Visu ūdensapgādes urbumu izvietojums parādīts Litenes pagasta teritorijas pašreizējās izmantošanas kartē, bet to raksturojums apkopots 8.pielikumā.

Pielikumā tabulā norādītās ūdensapgādes urbumu koordinātas nav precizētas. Tās sagatavotas pēc arhīva materiāliem, jo to apsekošana dabā netika paredzēta. Tāpēc urbumu izvietojums kartē, saskaņā ar sniegtajām koordinātām, var neatbilst to atrašanās vietai dabā.

Palēninātā ūdens apmaiņas zona ietver vidus- apakšdevona *Pērnavas–Rēzeknes–Gargždu* ūdens horizontu, kurā sastopami *sālūdeņi*. Šis horizonts ieguļ 550 – 650 m dziļumā, un tas ir ieslēgts starp Narvas un silūra – ordovika reģionālajiem sprostslāņiem. Horizontu veido terigēnie nogulumi – smilšakmeņi, aleirolīti un māli. Horizonta ūdeņi ir iesāļi vai sāļi, pie kam būtiskas ūdens mineralizācijas izmaiņas reģionā nav novērotas. Tikai jāatzīmē, ka horizonta augšdaļā sausnes daudzums nepārsniedz 10 – 12 g/l, bet griezumā apakšdaļā mineralizācija var sasniegt 20 – 25 un nedaudz vairāk gramus vienā litrā. Pēc ķīmiskā sastāva pirmajā gadījumā ir izveidojušies sulfātu-hlorīdu kalcija-nātrijs, bet apakšdaļā – hlorīdu kalcija-nātrijs tipa ūdeņi ar diezgan augstu (25 – 30 mg/l) bromu saturu.

“Stagnanto” ūdeņu (sālsūdeņu) zona satur hlorīdu nātrijs tipa ūdeņus ar mineralizāciju ap 100 – 120 g/l. Tie sastopami lielā dziļumā (1000 – 1150 m) Venda un

Kembrija ūdens horizontu kompleksos. Sālsūdeņu īpatnība ir augsts (ap 250 mg/l) broms saturs. Tie ir relikti ūdeņi, kuri veidojušies krasi atšķirīgos klimatiskos apstākļos pirms daudziem miljoniem gadu. Lai noskaidrotu sāļūdeņu piemērotību izmantošanai kā galda dzeramos minerālūdeņus, bet sālsūdeņus – balneoloģijā vai arī broma rūpnieciskai ieguvei, būtu nepieciešams veikt speciālus izpētes darbus un ekonomiskos aprēķinus.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

- 1. Pagastā ir pietiekošā daudzumā nepiesārņotu, labas kvalitātes pazemes ūdeņu.**
- 2. Dzeramajam ūdenim nepieciešama atdzelzošana.**

5.4.3.4. Pazemes ūdeņu izmantošana un aizsargātība

Pazemes ūdeņu dabiskā aizsargātība ir ģeoloģisko un hidroģeoloģisko aspektu kopums, ģeoloģiskā griezumā augšējās daļas iežu parametri un īpašības, kas pasargā pazemes ūdeņus no tehnogēnā piesārņojuma. Galvenie dabiskās aizsargātības faktori ir:

- ūdeni vāji caurlaidīgo nogulumu klātbūtne griezumā;
- pārklājošo iežu sastāvs un filtrācijas īpašības;
- pazemes ūdeņu dziļums;
- blakus horizontu līmeņu attiecības.

Pazemes ūdeņu aizsargātības pakāpi nosaka galvenokārt piesārņoto ūdens filtrācijas ilgums no Zemes virsas (t.i. no piesārņojuma avota) līdz ūdens horizontam. Jo garāks piesārņotā ūdens ceļš un ilgāks filtrācijas cikls, jo labāk notiks piesārņoto filtrējošo ūdeņu pašattīrīšanās un piesārņojošo vielu destrukcija. Tā kā ģeoloģiskā griezumā augšējās daļas uzbūve un iežu īpašības nav viscaur vienādas, tad būtiski atšķirīga ir arī pazemes ūdeņu aizsargātība dažādos iecirkņos.

Par cik artēziskos ūdens horizontus Litenes pagasta teritorijā pārklāj diezgan bieža kvartāra sega, kuru visbiežāk veido ūdeni vāji caurlaidīgi glacigēnie nogulumi (mālsmilts un smilšmāls), artēziskie ūdens horizonti ir diezgan labi aizsargāti no virszemes piesārņojuma. Īpaši jāatzīmē, ka tas attiecas arī uz atkritumu poligona „Kaudzītes” teritoriju, jo šajā apvidū galveno ūdens ieguves avotu – Pļaviņu ūdens horizontu bez vairākiem morēnas mālsmilts un smilšmāla starpslāņiem papildus vēl pārklāj ap 10 m bieža ūdeni praktiski necaurlaidīga Katlešu svītas merģeļu slāņkopa.

Tāču jāņem vērā, ka situācija ap ūdens ņemšanas vietām depresiju piltuvju robežās var krasi mainīties, ja te notiek intensīva ūdens līmeņa pazemināšana. Tādēļ, plānojot lielāka apjoma ūdens ieguvi (ražotnes vai cita objekta ierīkošanu), pazemes ūdens aizsargātību nepieciešams novērtēt individuāli, ņemot vērā sagaidāmās pazemes ūdens plūsmas. Savukārt augstais gruntsūdeņu līmenis reljefa pazeminājumos, kur apgrūtināta virszemes ūdeņu notece, šajās vietās veicina pazemināto zemes virsas platību pārpurvošanos.

Par bīstamu pazemes ūdeņu piesārņošanas avotu bieži kļūst arī neizmantoti un neapsaimniekoti vai arī tehniski bojāti ūdensapgādes urbumi. Tādēļ, izlemjot turpmāko katra konkrētā ūdensapgādes urbuma apsaimniekošanas kārtību, jāņem vērā:

- urbuma turpmākās izmantošanas perspektīva;
- urbuma tehniskais stāvoklis;
- urbuma atveres un stingra režīma aizsargjoslas sanitārais stāvoklis.

Atbilstoši likuma “Par zemes dzīlēm” 3.panta 1.punktu, zemes dzīles un visi derīgie izrakteņi, kas tajās atrodas, pieder zemes īpašniekam. Tādēļ galīgo lēmumu par ūdens ieguves turpmāko perspektīvu un tālād arī urbumu likvidāciju, jāpieņem zemes īpašniekam, kura īpašumā ūdens apgādes urbums atrodas.

Ūdensapgādes urbumus var sadalīt divās grupās:

urbumi, kurus izmanto vai tos iespējams izmantot nākotnē;
urbumi, kuru izmantošana (dažādu iemeslu dēļ) nav iespējama.

Pirmajā gadījumā nepieciešams:

sakārtot stingrā režīma aizsargjoslu;
nodrošināt urbuma atveres hermetizāciju;
novērst urbuma un stingra režīma aizsargjoslas teritorijas applūšanas vai
piegriežošanas iespēju;
nodrošināt urbuma aizsardzību no tā fiziskas bojāšanas.

Ja urbums ilgāku laiku nav ekspluatēts, pirms tā izmantošanas atsākšanas būtu nepieciešams veikt urbuma tehniskā stāvokļa pārbaudi un ūdens atsūknešanu, kā arī paraugu noņemšanu tā kvalitātes pārbaudei.

Pazemes ūdeņu ieguvei nepieciešama *ūdens resursu lietošanas atļauja* (izsniedz Valsts vides dienesta attiecīgā reģionālā vides pārvalde) gadījumos, ja jāpilda kāds no šādiem kritērijiem:

Diennaktī iegūst 10 m^3 vai vairāk pazemes ūdens;
ar ūdensapgādes pakalpojumiem tiek nodrošinātas vairāk nekā 50 fiziskās personas;
tiek iegūts un izmantots saimnieciskajā darbībā minerālūdens vai termālie ūdeņi;
ūdens resursu ieguve var radīt būtisku ietekmi uz vidi.

Ja diennaktī tiek iegūts vairāk par 100 m^3 pazemes ūdeņu vai ja pazemes ūdeni pēc ieguves realizē tirdzniecībā, tad, lai saņemtu ūdens resursu lietošanas atļauju, ir nepieciešama *pazemes ūdeņu atradnes pase*. Šādu atradnes pasi var izsniegt, ja pazemes ūdeņu izpētes detalitāte atbilst A (izpētītie) un N (novērtētie) krājumu kategorijai, jo pasē tiek norādīta ģeoloģiskajā izpētē iegūtā pamatinformācija par pazemes ūdeņu atradni, akceptētajiem pazemes ūdeņu ekspluatācijas krājumiem un kvalitāti, kā arī tiek noteiktas ūdensgūtnes aizsargjoslas un prasības, kas jāievēro, ekspluatējot pazemes ūdeņu atradni.

Ūdens ieguves urbuma ierīkošanai nepieciešama *zemes dzīļu izmantošanas licence* (izsniedz LVĢMA), izņemot gadījumu, ja zemes īpašnieki un pastāvīgie lietotāji sava zemes īpašuma robežās personiskām vajadzībām ierīko iedzītās un urbtās akas dziļumā līdz 20 metriem. Katram ūdens ieguves urbumam jābūt *urbuma pasei*.

Savukārt urbumus, kuru turpmākā izmantošana dažādu iemeslu dēļ nav iespējama, nepieciešams likvidēt, nodrošinot pazemes ūdens resursu aizsardzību. Urbumu likvidāciju var veikt uzņēmējdarbība, kura ir saņēmusi licenci šāda veida darbu veikšanai.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

- 1. Pagasta teritorijā artēziskie ūdeņi kopumā ir aizsargāti no virszemes piesārņojuma iekļūšanas.**
- 2. Ap artēziskajiem urbumiem jāsakārto stingrā režīma aizsargjosla.**
- 3. Jāiekonservē neizmantoti un nepasaimniekotie urbumi, lai novērstu piesārņojuma iekļūvi pazemes ūdeņos.**
- 4. Urbumu apsekošana un turpmākā izmantošana precizējama tālākās plānošanas gaitā, sadarbībā ar vides institūcijām un konkrēto aku īpašniekiem.**

5.4.3.4. Būvniecībai nelabvēlīgo teritoriju vispārīgs raksturojums

Litenes pagasta teritorijas lielākajai daļai raksturīgi būvniecībai visumā labvēlīgi un nosacīti labvēlīgi inženierģeoloģiskie apstākļi.

Nelabvēlīgi vai sarežģīti tie ir laukumos, kur izplatīti nogulumi ar mazu nestspēju. Tie, pirmkārt, ir kūdras izplatības areāli purvos un pārpurvotajās teritorijās. Lielākie no tiem attēloti inženierģeoloģiskajā kartē. Kūdras biezums tajos parasti mainās 0.5 – 2 m robežās, bet lielākajos purvos sasniedz 4 – 5 m. Šeit ir arī augsts gruntsūdeņu līmenis. Kūdrai raksturīga augsta ūdens piesātinātības pakāpe, liela saspiežamība, tāpēc tā būvlaukumos ir jānomaina ar smilšainām un granšainām gruntīm. Atsevišķos purvos pagasta dienviddaļā zem kūdras iegul sapropeļi un irdeni saldūdens kaļķieži, citviet zem neliela biezuma kūdras kārtas seko kūdraina vai aleirītiska smilts, smalkgraudaina smilts, kas viegli pāriet plūstošā stāvoklī. Šīs grunts arī nav izmantojamas būvju pamatos.

Vājas nestspējas grunts izplatītas upju palienēs. Tās pārstāv irdenas un vidēji blīvas, dažāda rupjuma, vietām aleirītiskas aluviālas smiltis, kas satur organisko vielu piejaukumu, koksnes ieslēgumus, dažāda biezuma kūdras un dūņu starpslāņus. Atsevišķās starpkārtās sastopamais smilšmāls un māls ir mīksts un plastisks, ar zemu izturību un lielu saplākšanas spēju. Vislielāko biezumu (līdz 7 – 8 m un vairāk) šīs grunts sasniedz Pededzes un Sitas ielejā pagasta dienvidos, kur izvietots Eiropas nozīmes aizsargājamo teritoriju Natura 2000 tīklā iekļauts dabas liegums (skat. 5.4.att.). Šādās teritorijās būvniecība nav pieļaujama. Arī pārējā pagasta teritorijā applūstošās upju palienes ar mainīga biezuma alūviju nav piemērotas būvniecībai.

Jāpiezīmē, ka Litenes apkaimē Pededzes ielejai ir stāvi krasti, kurus vietumis saposmo īsas aprimušas gravas. Koku izciršana nogāzēs un gravās, virszemes noteces nepārdomāta novadīšana no apkārtējās teritorijas uz tām var izjaukt dabisko līdzsvaru.

Būvniecība, izņemot pagaidu būves, nav pieļaujama Pededzes un Sitas applūstošajās palienēs.

Priekšnosacījumi teritorijas attīstībai:

- 1. Pagastā nav paaugstināta ģeoloģiskā riska teritoriju.**
- 2. Pagasta teritorijā nav nacionālas un rajona nozīmes paaugstināta riska objektu un teritoriju.**

5.5. Zemes izmantošanas struktūra

5.5.1. Lauksaimniecībā izmantojamā zeme

Lauksaimnieciskā zeme ir viena no lielākajām pagasta dabas bagātībām. Pēc Valsts zemes dienesta datiem lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) īpatsvaram kopējā zemes lietošanas struktūrā pēdējos 6 gados ir tendence palielināties, pārsvarā palielinājusies aramzemes un ganību platība. Salīdzinot ar 2002. gadu, 2008. gada sākumā LIZ platība palielinājusies par 206.3 ha un aizņem 4303.4 ha jeb 33.9 % no teritorijas kopplatības, rajonā vidēji ir 35.7 %. Aramzeme aizņem 2508.9 ha jeb 58.3 %, augļu dārzi 26.7 ha jeb 0.6 %, pļavas 911.6 ha jeb 21.2 % un ganības 856.2 ha, jeb 19.9 % no lauksaimniecībā izmantojamās

zemes, t.sk. 325.79 hektāriem zemes vērtība pārsniedz 50 balles, tai skaitā 168.21 ha, kur tīrumu platība, neņemot vērā īpašumu robežas, lielāka par 50 hektāriem. Šīs zemes iekļautas nacionālajā plānojumā kā īpaši vērtīgās lauksaimnieciskās zemes. Citi kritēriji nacionālās nozīmes lauksaimniecisko zemju noteikšanai Litenes pagastā nav pielietoti. Pārējās lauksaimnieciskās zemes, kuru vērtība ir 50 un vairāk balles, iekļautas rajona nozīmes īpaši vērtīgo lauksaimniecisko zemju kategorijā. Šo zemju platības pagastā aizņem 157.58 ha. Daļa šo zemju atrodas Litenes ciema teritorijā, kur liela daļa no tām tiek izmantota daudzdzīvokļu māju iedzīvotāju palīgsaimniecībām, neapbūvētajās teritorijās atļauta viensētu izveide, ievērojot Litenes pagasta teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu prasības (skat. plānojuma II sējumu).

Sakarā ar to, ka 2006. gada 23. februārī stājās spēkā LR MK noteikumi Nr. 142 "Noteikumi par nacionālās nozīmes lauksaimniecības teritorijām", kuru 3.punkts nosaka, ka I un II šķiras valsts ceļu un dzelzceļu aizsargjoslās nacionālās nozīmes lauksaimniecībā izmantojamās zemes nogabalus nenosaka, ir samazinājusies šo zemju platība, salīdzinot ar Gulbenes rajona teritorijas plānojumā minētajiem datiem.

No visām pagasta lauksaimnieciskajām zemēm meliorēti ir 2147.6 ha jeb 49.9 %, kas ir ievērojami mazāk nekā rajonā vidēji (61.3 %).

No 1993. gada jaunu meliorācijas sistēmu būvniecība pagastā vairs nenotiek. Daļā meliorēto lauku meliorācijas sistēmas nepietiekošas apkopšanas dēļ darbojas neapmierinoši. Zemju īpašniekiem nepietiek līdzekļu meliorācijas sistēmu uzturēšanai labā tehniskā stāvoklī: netiek savlaicīgi tīrīti novadgrāvji, kontrolakas, novākts liekais apaugums. Rezultātā daļa meliorēto lauku degradējas un neatbilst meliorēta lauka statusam. Tāpēc meliorēto zemju platībām ir tendence samazināties. No meliorētajām platībām meliorācijas sistēmas nedarbojas 241.7 ha platībā, tām nepieciešami remontdarbi.

Pēc Ziemeļaustrumu reģionālās lauksaimniecības pārvaldes Zemes un ūdens resursu daļas datiem Litenes pagastā nosusinātās platības 2008. gada 1. janvārī bija 4338.4 ha, valsts grāvji 22.7 km, koplietošanas grāvji 27.9 km. Valsts ūdens notekas Litenes pagastā ir:

1. Apkārtupe	5. Guldupe
2. Kaugurupe	6. Mugurupe
3. Makstiņupe	7. Kazupe
4. Sitas lejtece	

Pēc 1998. gada datiem rajonā 40 % ir skābās augsnes, 18 % no tām vajadzīga uzturošā kaļķošana, 22 % augšņu skābums pārsniedz 5.5 pH. Tas nozīmē, ka zemju īpašniekiem ir nepieciešami lieli papildus kapitālieguldījumi zemes auglības nodrošināšanai. Bez valsts atbalsta zemju īpašnieki to nespēj veikt.

Pagastā pēc lauksaimniecības zemju pārraudzības rezultātu datiem 2001. gadā bija lielas neizmantoto zemju platības - 1284.4 ha jeb 31.2 % no apsekotajiem 4073.1 ha, t.sk. pārmitras 318 ha. 2007. gadā neizmantoto zemju platības ir ievērojami samazinājušās.

Litenes pagastā vidējais lauksaimnieciskās zemes kvalitātes vērtējums ballēs ir 32 balles, rajonā vidēji - 35 balles. Zemes vidējā kadastrālā vērtība ir 162 Ls, rajonā vidēji lauku teritorijā ir 210 Ls (pēc VZD datiem 2008. gada 2. jūnijā).

Sakarā ar lopu skaita samazināšanos augsnēm netiek nodrošināts nepieciešamais organiskā mēslojuma daudzums, augsnē samazinās augu barības vielu saturs.

Pagastā nav izplatīta augšņu erozija lietus ūdens un vēja ietekmē.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

- 1. Pagastā ir ievērojamas nacionālās un rajona nozīmes īpaši vērtīgo lauksaimniecības zemju platības.**
- 2. Samazinājušās neizmantoto zemju platības.**

3. Pagastā ir salīdzinoši zems meliorēto zemju īpatsvars.
4. Nepieciešams meliorācijas sistēmu remonts 242 ha platībā.

5.5.2. Meži

5.5.2.1. Mežsaimniecības zeme

Saskaņā ar Valsts zemes dienesta datiem Litenes pagastā 2008. gada sākumā meži aizņēma 6879.2 ha jeb 54.2 % no pagasta kopplatības, krūmāji 350.2 jeb 2.8 %, purvi 169.8 ha jeb 1.3 %. Kopā mežsaimniecībā izmantojamās teritorijas ir 7399.2 ha jeb 58.3 % no pagasta kopplatības. Pēc mežainības pakāpes tas ir salīdzinoši augstāks rādītājs, jo vidēji rajonā meži, krūmāji un purvi aizņem 55.6 %.

AS „Latvijas valsts meži” apsaimniekošanā esošās zemes ir aptuveni 3795.3 ha platībā. Mežsaimniecībā izmantojamo teritoriju apsaimnieko AS „Latvijas valsts meži” Austrumvidzemes mežsaimniecība, kas ietver arī 12126. Mārupes meža iecirkni, kopējā platība 3803.66 ha (5.2.tab.).

5.2.tabula

AS „Latvijas valsts meži” Austrumvidzemes mežsaimniecības valdījumā un īpašumā esošās valsts meža zemes

Nr.p.k.	Kadastra vienības Nr.	Platība, ha	piezīmes
1.	50680010103	63.85	
2.	50680010111	8.19	
3.	50680010112	43.19	
4.	50680020068	271.27	
5.	50680020069	62.58	
6.	50680030052	772.74	
7.	50680040403	6.35	
8.	50680040404	7.72	
9.	50680040473	3.31	
10.	50680050132	41.41	
11.	50680050142	17.32	
12.	50680050173	1.82	
13.	50680070045	801.64	
14.	50680080022	1693.66	
15.	Uplejas (50680010033)	8.61	
	Kopā	3803.66	

Pēc Gulbenes mežniecības datiem, Litenes pagastā meža zemes aizņem 7057.4 ha lielu platību, no tām 3673.2 ha jeb 52 % valsts mežs un 3384.2 ha jeb 48 % pārējie meži. Vislielākās platības aizņem mežaudzes un izcirtumi (5.3.tab.)

5.3.tabula

Meža zemes platību sadalījums (uz 01.08.2008.)

Meža zemes kategorija	Pagastā kopā	Valsts meži	Pārējie meži
Mežaudze	6525.6	3424.1	3101.5
Degums	0.4		0.4

Vējgāzes	1.0	0.2	0.8
Izcirtums	374.5	135.7	238.8
Sūnu purvs	18.3	7.5	10.8
Zaļu purvs	6.9	0.5	6.4
Lauce	18.9	1.0	17.9
Meža dzīvnieku Barošanas lauce	18.9	17.9	1.0
Pārplūstošs klajums	2.2		2.2
Ceļš	31	29.8	1.2
Kvartāla stiga	34.7	33.2	1.5
Grāvju trase	25	23.3	1.7
KOPĀ	7057.4	3673.2	3384.2

Lielākie mežu masīvi Litenes pagastā izvietojušies pagasta DA daļā. Teritoriju Pededzes kreisajā krastā līdz pagasta austrumu robežai un līdz pat dzelzceļa līnijai ziemeļos praktiski aizņem vienlaidu meža masīvs ar nelielām LIZ platībām. Otrs lielākais mežu masīvs atrodas pagasta ZA daļā. Pagasta centrālajā un ZR daļā atrodas daudzi mazāki meža puduri, kas kopā ar lauksaimniecības zemēm veido Latvijai raksturīgo mozaīkveida ainavu.

No mežu augšanas apstākļu tipiem Litenes pagastā vislielākās platības aizņem mežaudzes uz sausām minerālaugsnēm - 51 %, no šīs grupas visvairāk ir mežaudzes damaksnī – 21 % un vērī – 13 %. Mežaudzes uz slapjām minerālaugsnēm – 12 % platībā, lielākās platības ir slapajā damaksnī – 5 %, slapajā vērī – 3 %. Mežaudzes uz slapjām kūdras augsnēm - 17 %, lielāko platību aizņem mežaudzes niedrējā – 9 %, purvājā – 4 %, dumbrajā – 4 %. Mežaudzes uz nosusinātām kūdras augsnēm: āreņi – 6 %, kūdreņi – 14 %. Lielākās platības ir mežaudzēm šaurlapu kūdreņi – 9 %, platlapju kūdreņi – 3 %, šaurlapu āreņi -3 %.

Pēc mežaudžu vecuma, vislielākās platības aizņem vidēja vecuma audzes- 2784.7 ha un jaunaudzes – 1164.7 ha. Trešā lielākā grupa ir briestaudzes – 1129.9 ha. Vidējā vecuma audzes dominē gan valsts mežos, gan pārējos mežos, bet otra lielākā grupa valsts mežos ir pieaugušas audzes, pārējos mežos briestaudzes (5.4.tab).

5.4.tabula

Mežaudžu platības vecumgrupās

Vecuma grupa	Pagastā kopā	Valsts meži	Pārējie meži
Jaunaudzes	1164.7	566.8	597.8
Vidēja vecuma audzes	2784.7	1522.9	1261.8
Briestaudzes	1129.9	475.2	654.7
Pieaugušās audzes	927.7	583.7	344.0
Pāraugušās audzes	518.6	275.5	243.1
Kopā	6525.6	3424.1	3101.5

Lielākā daļa no pagastā esošajiem mežiem ir mežsaimniecībā izmantojamie meži.

5.5.2.2. Aizsargājamās dabas teritorijas

Mikroliegumi

Saskaņā ar Ziemeļaustrumu virsmežniecības sniegto informāciju, pagasta teritorijā atrodas 17 mikroliegumi ar kopējo platību 180.9 ha, no tiem 5 ir aizsargājami dzīvnieku sugu

mikroliegumi, 3 aizsargājamo augu sugu mikroliegumi un 9 meža biotopu mikroliegumi(11.pielikums). Sakarā ar to, ka 2008.gada sākumā apstiprināta virkne jaunu mikroliegumu, šobrīd nav plānotu un vēl neapstiprinātu mikrolieguma teritoriju. Jaunu mikroliegumu izveide iespējama, izvērtējot apzinātās biotopu teritorijas un turpinot dabas vērtību izpēti.

Biotopi

Gulbenes rajonā pašreiz izdalīti 1967 dabiskie meža biotopi ar kopējo platību 3449.6 ha (noteikti, pamatojoties uz LR MK noteikumiem Nr. 396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo sugu sarakstu”(14.11.2000) un noteikumiem Nr. 421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” (12.05.2000), no tiem Litenes pagastā atrodas 303.0 ha platībā(Ziemeļaustrumu virsmežniecības dati pēc stāvokļa 2008. gada 1. augustā), tie parādīti Litenes pagasta plānojuma grafiskās daļas kartēs "Litenes pagasta teritorijas pašreizējā izmantošana" un „Litenes pagasta teritorijas plānotā(atļautā) izmantošana”.

Pašreiz izdalītās dabisko meža biotopu platības tiek aizsargātas brīvprātīgi, taču 2001. gada 9. novembrī Zemkopības ministrijas izdotā instrukcija Nr.7 "Meža biotopu, kuriem izveidojami mikroliegumi, noteikšanas metodika" rada iespēju dabiskajiem meža biotopiem noteikt mikrolieguma veidu "meža biotops". Atzinumu par mikrolieguma veida "meža biotops" izveidošanu sniedz nozaru eksperti par meža biotopiem, kuri noteikti sarakstā "Nozaru eksperti, kuri tiesīgi sniegt atzinumus par mikroliegumu izveidošanu".

Litenes pagasta plānojumā parādītas apmežojamās platības VAS "Latvijas valsts meži" valdījumā esošajās lauksaimniecībā izmantojamās teritorijās. Lauksaimniecisko zemju apmežošana jāveic atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

- 1. Meži ir viens no nozīmīgākajiem Litenes pagasta teritorijas resursiem. To turpmāko izmantošanu nosaka meža nozari regulējošie normatīvie akti.**
- 2. Sadarbībā ar Gulbenes mežniecību veicināt mežu resursu atjaunošanu un jaunaudžu kopšanu.**
- 3. Koordinēt meža īpašnieku izglītošanu aizsargājamo meža iecirkņu apsaimniekošanā (biotopi, mikroliegumi).**
- 4. Sekmēt meža nekoksnes vērtības izmantošanu aktīvās atpūtas vajadzībām: sēņošanai, ogošanai, medībām, dabas takām un citiem veidiem.**

5.5.3. Ūdeņi

Pēc Valsts zemes dienesta datiem, ūdeņi pagastā aizņem 272.2 ha jeb 2.1 %, kas atbilst rajona vidējam rādītājam 2.1 %.

Litenes pagasts pilnībā atrodas Daugavas sateces baseina teritorijā. Teritorija pieder Pededzes virszemes ūdensobjekta (turpmāk tekstā VŪO) sateces apakšbaseinam (5.4.att.).

Litenes pagasta teritorijā Daugavas lielbaseinā ietilpst 10 ūdensteces, piecas no tām ir īsākas par 10 km. Litenes pagasta ūdensteču raksturojums dots 5.5. tabulā.

5.5.tabula

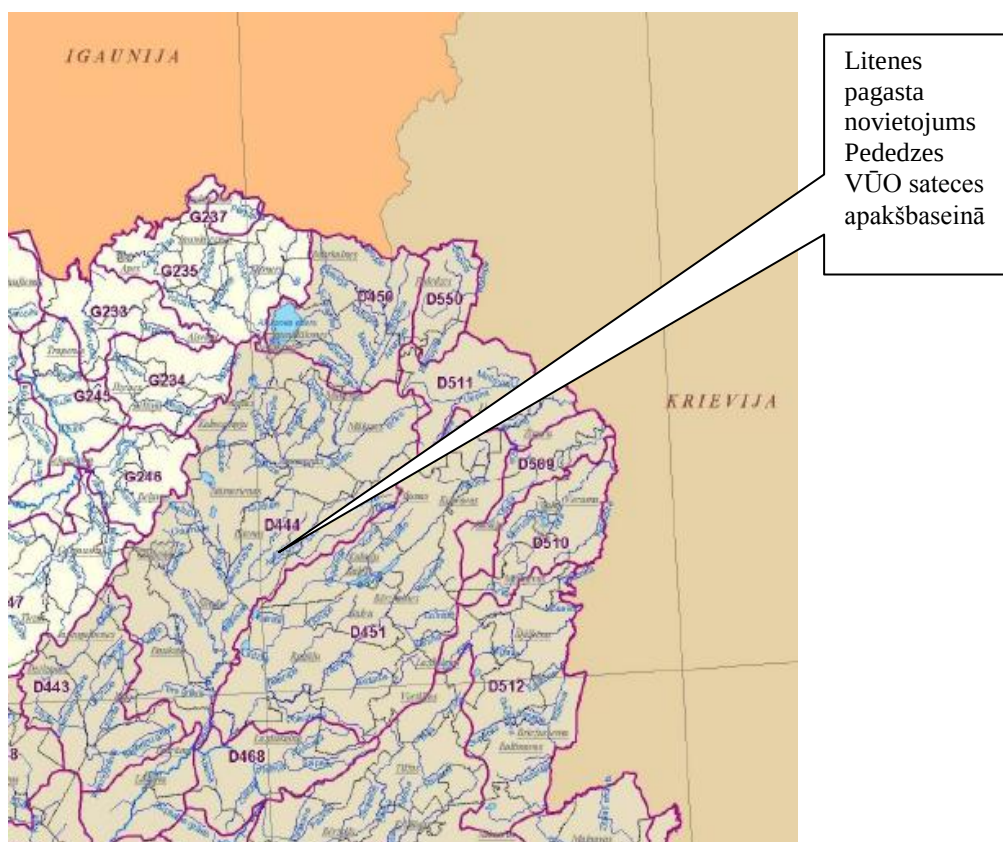
Virszemes ūdensteču raksturojums

N.p.k.	Lielbaseins	Ūdenstece	Kopējais	Aizsargjosla
--------	-------------	-----------	----------	--------------

			garums, km	
1	Daugavas	Pededze	159	300
2	Daugavas	Sita*	41	100
3	Daugavas	Kaugurupīte*	14	50
4	Daugavas	Apkārtupe	12	50
5	Daugavas	Mugurupe*	23**	50
6	Daugavas	Dzirla	23	50
7	Daugavas	Guldupe*	< 10	10
8	Daugavas	Lekšupe	< 10	10
9	Daugavas	Makstiņupe*	< 10	10
10	Daugavas	Kazupe*	< 10	10

* valsts ūdensnoteka

** kopā ar Mellupi

5.4.att. Litenes pagasta novietojums Daugavas baseina teritorijā izdalīto VŪO robežās²

Pededzes garums 159 km (Latvijā 131 km), kritums 108 m, baseina platība 1690 km² (Latvijā 1520 km²), vidējais caurplūdums grīvā: gadā 12.2 m³/s, palos 131 m³/s, mazūdens periodā 2.0 m³/s. Lejpus Litenes Pededzes relatīvais kritums ir 0.2 m/km. Arī šajā ~ 50 km garajā posmā (izņemot dažus km garu posmu pie Krustalīces ietekas) ir daudz meandru un vecupju.

Latvijā Pededze ienāk pie Kalnupes un, sekojot virsas slīpumam, tiecas uz Lubānas ieplaku noteiktā dienvidrietumu virzienā. Šo virzienu noteic relatīvi augsta Austrumvidzemes augstiene upes baseina labajā pusē un Malienas līdzenuma lēzenie pacēlumi kreisajā pusē. Pededze tek tuvu robežai starp abām šīm Latvijas virsas lielformām un uzņem no

² Upju baseinu raksturojums, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra, 2005.g.

Austrumvidzemes augstienes īsas un straujas pietekas: Kalnupi, Akaviņu, Sarkanīti, Alūksni, Dambīti, Ievedni, Papparzi, Guldupi, Pogu, Krustalīci un Audili. Tās, nokrītot no augstienes nogāzes, sastop galvenās upes ass līniju apmēram perpendikulāri. Turpretīm kreisās pietekas, no Malienas līdzenuma nākdamas, ir gausas un tuvojas Pededzei ieslīpi.

Litenes pagastā Pededzes lielākās pietekas ir Sita, Guldupe, Mugurupe.

Saskaņā ar Ministru Kabineta noteikumu nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” (12.03.2002) 2. pielikumu Pededze no valsts robežas līdz grīvai ir iekļauta prioritāro zivju ūdeņu sarakstā.

Latvijas Vides Aģentūras „Virszemes ūdeņu kvalitātes pārskata 2003” sniegtā informācija liecina, ka prioritārās zivju ūdeņu – Pededzes upes ūdens kvalitāti raksturo labi skābekļa apstākļi (min. skābekļa koncentrācija konstatēta augustā – 5.7 mg/l), maza biogēnu koncentrācija (max. konstatētā N/NO₂ koncentrācija 0.01 mg/l, N/NH₄ koncentrācija 0,12 mg/l, vid. gada koncentrācija N/NO₃ >1 mg/l). Pēc bioloģiskajiem rādītājiem, upe vērtējama kā tīra līdz vāji ietekmēta (o-β-mezosaproba). Bentosa cenoze daudzveidīga un bagāta. Par būtiski neietekmētu upes stāvokli liecina lielais straujiem ūdeņiem raksturīgo strauņu *Plecoptera* īpatsvars faunas sastāvā. Saprobītes indekss vidēji 1.7.

Kā lašveidīgo zivju ūdeņu noteikts Pededzes upes posms no valsts robežas līdz Litenei, kā karpveidīgo zivju ūdeņi no Litenes līdz grīvai. Lašveidīgajām un karpveidīgajām zivīm ir ne tikai atšķirīgas prasības pēc upes vai ezera fizikālajiem rādītājiem, bet arī atšķirīgas prasības pēc ūdens ķīmiskās kvalitātes rādītājiem.

Augšpus Litenes kopš 1920.gada darbojas hidrometriskais postenis.

Sita - Pededzes kreisā pieteka Alūksnes, Balvu un Gulbenes rajonā. Garums 41 km, baseins 175.4 km². Gada notece 0.042 km³, kritums 34 m (0.8 m/km). Sita sākas Alūksnes rajona dienvidu daļā pie Siguldas purva dienvidu malas, satekot grāvjiem (~130 m virs jūras līmeņa). Tek pa Adzeles pacēlumu uz DR. Pededzē ietek vairākus kilometrus augšpus Mugurupes ietekas. Sitas lielākās pietekas: Apkārtupe (12 km), Dzirla (23 km), Dvorupe (14 km). Sitas upi šķērso Rīgas - Vecumu dzelzceļa līnija un Gulbenes - Balvu ceļš.

Mugurupe – Pededzes labā pieteka Gulbenes rajonā - Mellupes un Pogupes satekupe. Garums 2 km, kopā ar Mellupi 23 km. Baseina platība 143 m², gada notece 0.034 m³, kritums 41 m (1.8 m/ km).

Izņemot Pededzi un Situ, pārējās ūdenstece ir mazas un vasaras sezonā ūdens krājumi ir niecīgi. Lielākā daļa ūdensteču ir taisnotas un ir regulēts to hidroloģiskais režīms. Ūdenstece nav piemērotas rūpnieciskai nozvejai, kā arī to rekreatīvais potenciāls (izmantošana laivošanai, makšķerēšanai, peldvietu izveide) ir zems. Vienlaicīgi nenoliedzama ir to nozīmība no bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanas viedokļa un kā ainavu veidojošam elementiem.

Gulbenes rajona ezeri pētīti maz, jaunākie dati ir tikai par lielākajiem ezeriem. Pagastā ir divi ezeri: Kauguru ezers un daļa no Kaļņa ezera un divi dīķi(5.6.tab.)

Galvenais uzdevums - nepieļaut saimniecisko darbību, kas piesārņo ezerus vai neatgriezeniski izmaina ezeru krastu ainavu un veicina barības vielu ieplūdi ezeros .

5.6.tabula

Litenes pagasta ūdenstilpes

N.p.k.	Ūdenstilpes nosaukums	Platība	Lietotāji, ierobežojumi	Aizsargjosla
1.	Kaļņa ezers	119.5	Daļa Balvu rajonā un Stradu pagastā, zvejas tiesības pieder valstij	300

2.	Kauguru ezers	23.9		50
3.	Pansionāta ūdenskrātuve	4.6		10
4.	Stacijas ūdenskrātuve	5.6		10

Kauguru ezers

Ezers atrodas 6 km attālumā no Litenes un 1 km attālumā no ceļa „Gulbene- Balvi”. Spoguļa laukuma platība 23.9 hektāri, vidējais dziļums ir 1.3 metri, bet maksimālais dziļums - 1.9 metri, hidroloģiskais režīms-caurtece, Latvijas ūdenstilpju klasifikatora kods – 42296.

Ezera D galā veikta meliorācija, apm. 200 m atstāta nerakta vecā noteka, bet kādā pavasarī ūdens tomēr notecējis. Pēc tam šie grāvji ir aizbērti ar dambīšiem, un ezera ŪL cēlies, tomēr ir zemāks par bijušo apm. par 0.5 m. 1920. - 1930. gados regulēta iztekošā upe, ūdens līmenis pazeminājās.

Dibena struktūra - dūņains, dūņu slānis 3 m un vairāk. Krasti ziemeļu un dienvidu pusē zemi, austrumu un rietumu pusē – slīpi.

No ezera iztek strauts uz Pededzi un ietek viens strauts. Ezera makrofīti: niedres, kosas, vilkvālītes, lēpes, ūdensrozes, sīkās lēpes, peldošās glīvenes, ežgalvītes, daudzlapas, elši, trejdaivu ūdensziedi. Ezerā mīt karūsas, līņi, asari, līdakas, raudas.

Kalnis

Latvijas ūdenstilpju klasifikatora kods	42238
spoguļa laukuma platība, ha	119.5
vidējais dziļums, m	1.8
maksimālais dziļums, m	4.9
vidējais augstums, m v.j.l.	102.7
hidroloģiskais režīms	caurteces
sateces baseina platība, km ²	4.8
caurplūdums (veģetācijas perioda vidējais), m ³ /s	0.024
caurplūdums (gada vidējais), m ³ /s	0.035
ūdens apmaiņas biežums, gadi	1.9
ezera tips	3

Ezera garums 1.4 km, lielākais platums 1.2 km, ieapaļa ezerdobe. Krasti pārsvarā zemi, kūdraini, dibens dūņains, dūņu biežums 1 - 2 metri. Ezers uzņem meliorācijas grāvjus. A notece pa Kalnīti uz Balupi. Visapkārt meži. Ezera seklā daļa - it īpaši austrumu un dienvidu mala - lielā platībā ir aizaugusi ar ūdensaugiem. TSI caurredzamībai nevar precīzi aprēķināt, jo mērījumu vietā caurredzamība sniedzās līdz gruntij un pārsniedz ezera maksimālo dziļumu (> 1.2 m). Krāsainībai uz ūdens caurredzamību ir nebūtiska ietekme (ezers oligohumozs). Ūdens "nezied", uz ko norāda izšķīdušā skābekļa piesātinājums virskārtā - 102 %. Ņemot vērā skābekļa datus, kā arī ezera kopējo aizaugumu un ūdensaugu sugu sastāvu, ezers atbilst eitrofa ezera statusam. Ezers ir mīkstūdens un oligohumozs, tāpēc jutīgs pret piesārņojumu (biogēniem).

Atbilstoši ezeru tipoloģijai ezers pieder pie 3.tipa - ļoti sekls (vidējais dziļums < 2 m).

Mīt raudas, asari, karūsas, līņi, līdakas. Kalnis tiek apzvejots. Ezera krastā ierīkota atpūtas vieta.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

1. Sakarā ar to, ka pagasta teritorijā esošie ezeri atpūtai maz piemēroti, ciema tuvumā ieteicams attīstīt dīkšsaimniecību.

2. Nedrīkst pieļaut ezeru tiešu piesārņošanu.

5.5.4. Purvi

Pēc Valsts zemes dienesta datiem (2008.01.01.) purvi Litenes pagastā aizņem tikai 169.8 ha jeb 1.3 % no pagasta kopplatības. No Valsts vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras sagatavotās informācijas izriet, ka pagasta teritorijā atrodas 14 purvi vai to daļas un minēto kūdras atradņu teritorijas „O” robežās aizņem 1744 ha, no kā var secināt, ka lielākā daļa purvaino teritoriju uzskaitītas kā mežsaimniecības zeme vai ieskaitītas pārējo zemju kategorijā.

Pēc jaunākajiem Valsts zemes dienesta zemes eksplikācijas datiem, pagastā ir 2 purvi, kuru platība lielāka par 10 ha: īpašumā „Buciņi – 3”- 16 ha un īpašumā „Buciņi -2”- 58 ha platībā.

Salenieku purvā, kas ir lielākais purvs pagasta teritorijā un pieder pie augstā tipa, notika kūdras ieguve līdz deviņdesmito gadu sākumam. Kūdras atradņu platība rūpnieciski izmantojamā dziļuma (0.9 m) robežās aizņem 116 ha. Lai atsāktu kūdras ieguvu šajā purvā, būtu jāiegulda ievērojami līdzekļi ceļu infrastruktūras atjaunošanai. Plānojumā purva teritorija parādās kā mežsaimniecībā izmantojama teritorija, jo zemes eksplikācijas plānos nav uzrādīta kā purvs.

Pārējo purvu tips dots 6.pielikumā.

5.5.5. Īpašumu struktūra

Pēc Valsts zemes dienesta pārskata uz 01.01.2008., Litenes pagastā ir 582 īpašumi vai lietojumi (5.7.tab.).

5.7.tabula

Zemes sadalījums pa nekustamā īpašuma izmantošanas mērķu grupām VZD dati

Nozare	Skaits	Platība (ha)	%
Lauksaimniecība	473	8377.6	66.0
Mežsaimniecība	33	3969.2	31.3
Ūdens objektu zeme	2	110.4	0.9
Individuālo dzīvojamo māju apbūve	6	1.1	0.0
Daudzdzīvokļu māju apbūve	12	19.6	0.2
Komerccarbības objektu apbūve	3	3.3	0.0
Sabiedriskās nozīmes objektu apbūve	7	31.4	0.2
Ražošanas objektu apbūve	9	22.7	0.2
Satiksmes infrastruktūras objekti	33	151.6	1.2
Inženiertehniskās apgādes tīkli un objektu apbūve	4	9.0	0.1
Kopā	582	12695.9	100

Zemes īpašumi ir 452 ar kopplatību 7380.3 ha (5.8.tab.), lietojumi ir 239 ar kopplatību 9032.9 ha (5.9.tab.) un brīvā valsts zeme vai valstij vai pašvaldībai piekritīgā zeme ir 4 īpašumi vai lietojumi ar kopplatību 3.7 ha.

5.8.tabula

Zemes īpašumi

Īpašuma veids	Skaits	Platība (ha)	%
Fizisko personu īpašumi	382	6669.1	79.5
Juridisko personu īpašumi	46	1040.4	12.4
Pašvaldības īpašumi	11	140.2	1.7
Valsts īpašumi	6	501.4	6.0
Jaukta statusa kopīpašumi	12	36.0	0.4
kopā	457	8387.1	100.0

5.9.tabula

Zemes lietojumi

Īpašuma veids	Skaits	Platība (ha)	%
Fizisko personu lietojumā	66	650.0	15.4
Juridisko personu lietojumā	2	10.0	0.2
Pašvaldības lietojumā	42	145.4	3.4
Valsts lietojumā	10	3426.2	81.0
Kopā		4231.6	100.0

2009.gada sākumā pašvaldības īpašumā, lietojumā un tiesiskajā valdījumā esošās zemes vienības, kas uzskaitītas pagasta bilancē, pievienotas 12.pielikumā.

Lauksaimniecībā izmantojamās zemes sadalījums ir šāds: saimniecības, kuru galvenā ekonomiskā darbība ir lauksaimniecība - 397 īpašumi un 73 lietojumi ar attiecīgu kopplatību 7655.5 ha un 720.6 ha.

Īpašumu un lietojumu raksturojums dots plānojuma 13. pielikumā.

Zemes lietojuma izmaiņas, līdzīgi kā citos pagastos, ir saistītas ar mežu izciršanu un lauksaimniecības zemju ekstensīvu izmantošanu. Būvniecības aktivitātes, līdzīgi kā citās Gulbenes rajona teritorijās, ir mazattīstītas, tāpēc apbūvēto teritoriju īpatsvars pēdējos gados nav būtiski pieaudzis un ļoti krasas izmaiņas arī turpmākajos gados netiek plānotas.

Atbalstāmi ir atsevišķu zemes īpašnieku centieni dažādot līdzšinējo saimniecisko darbību, attīstot dīķsaimniecību vai apmežojot mazvērtīgākās lauksaimniecības zemes. Ņemot vērā lauksaimniecības zemju zemo dabisko auglību u.c. faktorus, minētās darbības teritorijas plānojums neierobežo.

Ņemot vērā saimnieciskās darbības ekonomiskos aspektus, nav pamata pagasta teritorijā izdalīt atšķirīgas nozīmes lauksaimnieciskās teritorijas ar ierobežojumiem to izmantošanai citiem mērķiem, izņemot nacionālās nozīmes un rajona nozīmes lauksaimnieciskajās teritorijās, kuru turpmākās izmantošanas iespējas un nosacījumi detalizēti ir atspoguļoti plānojuma II sējumā „Teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumi” 3.2.nodaļā „Lauksaimniecībā izmantojamā teritorija”.

Prasības meliorācijas sistēmu uzturēšanai un ekspluatācijai ietvertas teritorijas plānojuma II sējuma “Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” 2.25. nodaļā “Grāvju un dabīgo noteču saglabāšana”.

5.6. Dabas un kultūrvēsturiskais mantojums

5.6.1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Litenes pagastā daļēji atrodas divas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk tekstā ĪADT): dabas lieguma “Sitas Pededzes paliene” rietumu daļa, dabas lieguma “Mugurves pļavas” ziemeļu daļa (5.10.tab., 9. un 10. pielikums).

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Litenes pagastā

Numurs MK noteikumos	Dabas objekts	Pagasts	Dabas objektu kategorija	Platība ha
1.237	Sitas un Pededzes paliene	Litenes pagasts, Kubulu pagasts Balvu rajonā	Dabas liegums	Kopējā platība 870 ha, Litenes pagastā 824.3 ha
1.238	Mugurves pļavas	Stradu un Litenes pagasts	Dabas liegums	317 ha kopā 48 ha Litenes pagastā 269 ha Stradu pagastā

Sitas un Pededzes paliene: dabas liegums, Natura 2000 teritorija, aizsargājamās dabas teritorijas statuss teritorijai piešķirts 2004. gadā ar LR Ministru kabineta noteikumiem Nr. 266 "Grozījumi Ministru kabineta 1999. gada 15. jūnija noteikumos Nr. 212 "Noteikumi par dabas liegumiem", lieguma platība Litenes pagastā ir 824.3 ha.

Teritorijā ietilpst Pededzes posms, kā arī Sitas lejteces posms (no Gulbenes-Balvu dzelzceļa līdz ietekai Pededzē) ar tiem pieguļošajām palieņu pļavām, vecupju sistēmām, atsevišķām ozolu grupām un neliela ozolu meža (5 ha). Palieņu pļavas pie Pededzes gandrīz nav pārveidotas, kamēr Sitas palienē agrāk uzsākta meliorācija. Sita tek gan pa dabisko gultni, taču vairums ūdeņu tiek novadīti Pededzē pa mākslīgi izrakto kanālu. Lieguma teritorija ir viena no dabiskākajām un maz pārveidotām palienēm Latvijā ar unikālu upes, vecupju, pļavu un ozolu grupu ainavu. Galveno teritorijas daļu aizņem Sitas un Pededzes palieņu pļavas, konstatēti arī tādi Latvijā reti biotopi kā parkveida pļavas un jaukti ozolu, gobu, ošu meži upju krastos. Pededzes un Sitas ielejās pie šo upju satekas atrodams plašas dabisku un nepārveidotu palieņu pļavu platības ar vecupēm un ozolu grupām. Šis ir viens no šī biotopa etaloniem Latvijā. Vismaz 18 dzīvnieku sugas, kas minētas ES Putnu un Biotopu direktīvu pielikumos ir atkarīgas no šīs vietas. Teritorijā sastopamas 3 Pasaulē apdraudētas putnu sugas: jūras ērglis, grieze (ap 70 pāriem!) un ķikuts (2. lielākais riets Latvijā). Sastopamas vairāk kā 18 dzīvnieku sugas, kas minētas ES Putnu un Biotopu direktīvu pielikumos.

Vislielākais apdraudējums teritorijai ir tās aizaugšana ar krūmiem, īpaši gar meliorācijas grāvju malām. Plūdi daļēji aizkavē šo procesu.

Latvijas dabas fonds 2005.gadā izstrādājis Dabas aizsardzības plānu 2005.-2015.gadam, kas apstiprināti ar Vides ministrijas rīkojumu Nr. 104 (10.03.2006), un 2007.gada 6.martā pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 168 „Dabas lieguma „Sitas un Pededzes paliene” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Sakarā ar to, ka Ministru kabineta noteikumu Nr. 168 1.pielikums „Dabas lieguma "Sitas un Pededzes paliene" funkcionālo zonu shēma” ir ļoti zemas kvalitātes un grūti saprotams, tas papildināts ar krāsaino shēmu „Dabas lieguma „Sitas un Pededzes paliene” funkcionālais zonējums” no lieguma dabas aizsardzības plāna kopsavilkuma.

Mugurves pļavas: dabas liegums, Natura 2000 teritorija, aizsargājamās dabas teritorijas statuss teritorijai piešķirts 2004. gadā ar LR Ministru kabineta noteikumiem Nr. 266 "Grozījumi Ministru kabineta 1999. gada 15. jūnija noteikumos Nr. 212 "Noteikumi par dabas liegumiem". Lieguma platība Litenes pagastā ir 48 ha. Praktiski ir dabas lieguma „Sitas un Pededzes lejtece” turpinājums.

Dabas liegumam piešķirts īpaši aizsargājamo teritoriju kods LV0528800 un „C” tips, kas nozīmē, ka teritorija noteikta atbilstoši ES direktīvām „Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību”(92/43 EEK) un “Par savvaļas putnu aizsardzību”(79/409 EEK).

Lieguma teritorija ir mazpārveidota Pededzes palīene ar pļavām, vecupju mozaīku, savrupiem ozoliem (vietām ievērojamā blīvumā) un sekundāra meža puduriem aizaugušo pļavu vietā. Pavasaros regulāri applūst. Nozīmīga putnu ligzdošanas vieta. Galvenā teritorijas vērtība ir dabiskās un mazpārveidotās Pededzes palīenes posms ar regulāri applūstošām pļavām un ozolu parkveida pļavām.

Teritorijā konstatēti Latvijā īpaši aizsargājamie un prioritārie ES aizsargājamie biotopi - parkveida pļavas, ES aizsargājamie biotopi – jaukti ozolu, gobu, ošu meži upju palienās, palieņu pļavas un dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju. Teritorijā ir nozīmīga putnu ligzdošanas vieta un tur sastopamas vairākas aizsargājamās putnu sugas, piemēram, grieze *Crex crex* (L.), melnā dzilna *Dryocopus martius* (L.), brūnā čakste *Lanius collurio* (L.), kā arī iespējama ķikutu *Gallinago media* (Lath.) riestu atrašana.

Kā ietekmējošos faktorus un ietekmes minamas zāles pļaušana un mazas intensitātes ganības nelielā teritorijas daļā. Pēdējo gadu laikā neapsaimniekotā daļa aizaug ar krūmiem. Nav pieļaujama palīenes dabiskā reljefa un hidroloģijas režīma degradēšana. Pļavas būtu jāpļauj, vietām jānovāc krūmu apaugums - arī ap nesenāk ieaugošajiem ozoliem, kam šādas straujas pārmaiņas nenodarītu kaitējumu. Teritoriju ietekmē HES darbība, kas atrodas uz Pededzes upes Alūksnes rajona Jaunannas pagastā. Vidēji ūdenslīmenis ir zemāks par 1 m.

Latvijas dabas fonds 2005.gadā izstrādājis Dabas aizsardzības plānu 2005.-2015.gadam, kas apstiprināts Vides ministrijā ar rīkojumu nr. 48 (03.02.2006.). 2007.gada 10.aprīlī pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 245 "Dabas lieguma „Mugurves pļavas” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2007.gada 10.aprīļa noteikumu Nr.245 1.pielikumu „Dabas lieguma "Mugurves pļavas" funkcionālo zonu shēma”, Litenes pagasta teritorijā liegumam ir tikai viena zona – dabas lieguma zona.

5.6.2. Dabas pieminekļi un objekti

Litenes pagastā pēc Madonas reģionālās vides pārvaldes datiem ir 3 valsts nozīmes dižkoki: ozols, goba un liepa (5.11.tab.).

5.11.tabula

Īpaši aizsargājamie koki Litenes pagastā (Valsts nozīmes dižkoki)

Suga	Apraksts	Atrašanās vieta	Apkārtmērs	Augstums
Parastais ozols	Zari sākas 3 mh. W pie pamata dobums, apakšējie zari apkaltuši un apzāģēti, trupe.	Dzelmes, 80m N no mājām, Pededzes krastā	6.03	28
Parastā goba	2 mh dalās 2 stumbros. Abi centrālie stumbri nolauzti 13 un 16mh	Litenes parks, 15m SW no pils, Pededzes gravas malā	4.45	24
Liepa		Pie Valsts II šķiras ceļa V 416	4.24	

Pamatojoties uz Litenes pagasta padomes 1998. gada 10. jūlija lēmumu (protokols Nr. 16) vietējās nozīmes aizsargājamā dabas objekta statuss piešķirts 13 ozoliem un vienai

lapeglei(5.12.tab.) Vietējās nozīmes aizsargājamā dabas teritorija ir dabas parks „Litenes parka līcis” 9.7 ha platībā(14.pielikums).

5.12. tabula

Vietējās nozīmes dabas objekti Litenes pagastā

Nr.	Objekta nosaukums	Objekta raksturojums	Atrašanās vieta	Pamatojums
1	Ozols	4.6 m	80 m no Pededzes tilta	Litenes pagasta padomes 1998. gada 10. jūlija lēmums (protokols Nr. 16)
2	Ozols	4.6 m	“Fabrikas” ozols	
3	Ozols	4.1 m	“Ozollejas” ozols	
4	Ozols	4.3 m	Pie “Speģu” mājām	
5	Ozols	4.7 m	Pie skolas	
6	Ozols	4.9 m	Pie gājēju tilta	
7	Lapegle	2.9 m	Litenē Pededzes kreisajā krastā	
8	Ozols	ar diviem stumbriem 2.92 un 3.36=6.28	G.Ciģļa zemē Pededzes labajā krastā	
9	Ozols	5.0 m ar 6 galotnes daļām	Tur pat	
10	Ozols	4.73	Tur pat	
11	Ozols	3.96	Tur pat	
12	Ozoli	4.40; 3.96 m	Pededzes upes plāvā	
13	Ozols	4.15	Apšu, bērzu birzē	

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

1. ĪADT ir aizsargājamas saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem (MK noteikumi Nr. 415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” un citi ar ĪADT izmantošanu saistītie LR normatīvie akti, kā arī individuālie izmantošanas un aizsardzības noteikumi).
2. Detalizēti nosacījumi un prasības īpaši aizsargājamām dabas teritorijām ietverti plānojuma II sējumā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” 3.16.1. nodaļā „Valsts nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas un objekti”.
3. Detalizētus nosacījumus īpaši aizsargājamo teritoriju aizsardzībai un apsaimniekošanai nosaka dabas aizsardzības plāni un individuālie dabas aizsardzības noteikumi.
4. Kontrolēt vietējās nozīmes dabas objektu aizsargzonas izmantošanas un apsaimniekošanas noteikumu ievērošanu.
5. Sadarbībā ar valsts vides dienestu un Valsts mežu dienestu darbiniekiem un zemju īpašniekiem, turpināt apzināt dabas objektus, kuriem būtu jāpiešķir īpaši aizsargājamo objektu statuss.
6. Veicināt izpratni iedzīvotājos par interesantu un retu dabas objektu saglabāšanas un aizsardzības nepieciešamību;
7. Izvietot informatīvās norādes uz dabas objektiem atbilstoši MK noteikumiem Nr. 415 (22.07.2003).

5.6.3. Kultūras pieminekļi

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā Litenes pagasta teritorijā ir iekļauti 17 objekti, no tiem 4 arheoloģijas pieminekļi, t.sk. 3 valsts nozīmes un 1 vietējās nozīmes kultūras pieminekļi, 12 arhitektūras pieminekļi, no tiem 2 valsts nozīmes un 10 vietējās nozīmes kultūras pieminekļi, viens valsts nozīmes vēstures pieminekļi, kas veltīts Latvijas armijas karavīriem (5.13. tab.un 15. pielikums).

Kultūras pieminekļu un kultūrvēsturiski nozīmīgo objektu izvietojums parādīts kartē M1: 10 000 „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana”.

5.13.tabula

Kultūras pieminekļi Litenes pagastā

Nr. p.k	Aizsardzības Nr.	Statuss	Veids	Nosaukums	Atrašanās vieta	Pieminekļa datējums
1.	847	valsts	arheoloģija	Akmeņrūču senkapi (Zviedru kapi)	pie Akmeņrūču strauta ietekas	
2.	848	valsts	arheoloģija	Podnieku senkapi (Kapu kalniņš)	pie Siliņiem	
3.	849	valsts	arheoloģija	Lešķu senkapi (Kapu tīrums)	starp Lešķiem un Jaunlešķiem	
4.	5051	vietējās	arhitektūra	Litenes kapu kapliča	Litenes kapos	20.gs.30.g.
5.	6144	vietējās	arheoloģija	Grīvu senkapi (Zviedru kapi)	pie Grīvām	
6.	8563.	Valsts noz.	Vēsture	Komunistiskā masu terora upuru piemiņas vieta un kapi	Litenes pag., pie Litenes kapsētas	
7.	5052	valsts	arhitektūra	Litenes muižas apbūve*	Litenes muižā	19.gs.s.19.g s.b.
8.	5053	vietējās	arhitektūra	Kungu māja	Litenes muižā	19.gs.1.p.19 61.
9.	5054	vietējās	arhitektūra	Kalpu māja	Litenes muižā	19.gs.2.c.
10.	5055	vietējās	arhitektūra	Aptieka	Litenes muižā	19.gs.2.p.
11.	5056	vietējās	arhitektūra	Šķūnis	Litenes muižā	19.gs.2.p.
12.	5057	vietējās	arhitektūra	Klēts	Litenes muižā	19./20.gs.
13.	5058	vietējās	arhitektūra	Magazīnas klēts	Litenes	19.gs.1.p.

					muižā	
14.	5059	vietējās	arhitektūra	Parks	Litenes muižā	19.gs.2.p.
15.	5060	valsts	arhitektūra	Stallis	Litenes muižā	1821.
16.	5061	vietējās	arhitektūra	Vešūzis	Litenes muižā	19.gs.s.
17.	5062	vietējās	arhitektūra	Kalpu māja	Litenes muižā, Jaunlitenē 3	19.gs.v.

* Robeža noteikta teritorijas plānojuma sagatavošanas laikā

Litenes kapu kapliča ir apmesta mūra celtnie, celta funkcionālisma stilā pēc Gulbenes būvtehnika V. Pupona projekta (5.5.att.). Kapličas pamatakmens likts 1937. gada 14. augustā. Būvdarbus vadījis būvuzņēmēja Jakubas. 1938. gada 14. augustā notikusi kapličas iesvētīšana. Kapličas celtniecība izmaksājusi 5510.18 Ls. Otrā pasaules kara laikā sagrauts zvanu tornis, tas atjaunots 1998. gadā. Pa labi no kapličas kapsētas ziemeļu pusē atrodas viens kops, kur apglabāti vairāki Latvijas armijas 24. teritoriālā korpusa virsnieki. Šis apbedījums izdarīts 1941. gada vasarā.

5.5.att. Litenes kapu kapliča(Nr. 5051)

Akmeņrūču senkapi (arī zviedru kapi) atrodas Akmeņrūču strauta kreisajā krastā pie tā ietekas Sītā. Akmeņrūču senkapu uzkalniņu veido 1.5 m augsts akmeņu krāvums, kura diametrs 20 m. Uzkalniņa vidū ir bedre, kur ņemti akmeņi celtniecības vajadzībām. Akmeņrūču senkapi varētu būt attiecināmi uz agro dzelzs laikmetu.

Grīvu senkapi atrodas nelielā uzkalniņā, gandrīz "Grīvu" māju pagalmā, Pededzes upes kreisajā krastā. No dienvidiem un rietumiem kalniņam diezgan tuvu priežu mežs, no pārējām pusēm to ieskauj pļavas. Kalniņš sastāv no dzeltenas smilts. Pirms 1. pasaules kara, ceļot uguns novērošanas torni, atrasti cilvēku kauli, senlietas, tostarp arī zviedru laiku nauda. Sīkāk nav pētīti.

Podnieku(Siliņu) senkapi atrodas uz Z, ZR no „Siliņu „mājām. A-R virzienā iegarens paugurs, noaudzis ar priedītēm. Kādreiz ticis apstrādāts. Arot atrasti kauli, šķēpi, cirvjī, vara monētas, vienu reizi šaujamaiss ar trīs stobriem. Starp 1913. un 1922. gadu izarti sudraba naudas stienīši un kāda 18.gs. monēta. Divus lietus stienīšus ieguvusi Pieminēkļu valde un nodevusi CVVM. Pārējo atradumu liktenis nav zināms. Apbedījumi līdz 1 m dziļumā. A galā ap 1950. gadu kolhozs ņēmis granti. Senkapus mēdzot apmeklēt apkārtnes skolēni, lai meklētu apslēpto mantu. Dažas senlietas atrodas Litenes pamatskolā. Arheoloģiskie izrakumi podnieku senkapos nav izdarīti.

Lešķu senkapi atrodas starp „Lešķu” un „Jaunlešķu” mājām. Kokiem noaudzis paugurs tīruma malā. Pirms 20 gadiem nopostīts rokot skābbarības tvertnes 30 m garumā, 2 m platumā un 1.5 m dziļumā. Bijuši daudzi atradumi. Arī tagad varot atrast senlietas. Sarakņātajā kapulauka daļā redzami daudzi akmeņi. Atsevišķi granīti vairāk atrodami alkšņiem apaugušajā A-R virzienā esošajā paaugstinājumā, kas sarakņāts Tēvijas kara automašīnu stāvvietām un bunkuriem.

Litenes muižu dibinājis pirmais Alūksnes stārasts Penkoslavskis, kas poļu laikos šeit cēla noliktavas, kurās savesta labība, lai to tālāk pa ūdensceļu nogādātu Rīgā. 1763. gadā ķeizariene Katrīna II Liteni kopā ar Vecgulbeni uzdāvina grāfam Miniham, bet tā dēļ jau 1789. gadā tās abas pārdeva Fītinghofam. 1820. gadā par Litenes muižas īpašnieku kļuva fon Volfu dzimta, kuras saimniekošanas laikā notika galveno muižas ēku celtniecība un parka iekārtošana. Līdz mūsu dienām saglabājusies lielāka daļa apbūves ēku. 19.gs.muižai raksturīgs lokveida parādes pagalmis kungu mājas priekšā, ar malās izvietotām saimniecības ēkām - stalli un klēti.

Kungu māja celta 1818. gadā, Pededzes stāvā krastā klasicisma stilā ar rizalitū un trīsstūra frontonu centrālajā daļā. Identiska fon Volfu dzimtas mājai Jaunlaicē. Nodedzināta 1905. gadā, atjaunota un vairākkārt pārbūvēta. Kungu mājā kopš 1925. gada skola, šobrīd - Litenes pamatskola (5.6.att.).

5.6.att. Litenes muižas kungu māja(Nr. 5053) 5.7.att. Kalpu māja Jaunlitenē 3(Nr. 6052)

Kalpu māja ir gara taisnstūrveida vienstāva koka ēka uz mūra pamatiem. Divslīpju jumts. Kalpu mājā Jaunlitenē 3 izvietoti pašvaldības sociālie dzīvokļi, otrā kalpu mājā izvietots pamatskolas internāts (5.7.un 5.8.att.).

5.8.att. Kalpu māja(Nr. 5054)

5.9.att. Aptieka (Nr. 5055)

Aptieka ir neliela taisnstūrveida plāna ēka ar divslīpju jumtu. Celta no sarkanajiem ķieģeļiem. Fasādi izteiksmīgu padara apmestas detaļas (5.9.att.). Arī šobrīd tajā atrodas aptieka.

Šķūnis- taisnstūrveida plāna celtne ar divslīpju jumtu. Sienas - laukakmens mūra stabi ar sarkanā ķieģeļa apdari, aizpildīti ar koka plankām (5.10.att.).

5.10.att. **Šķūnis (Nr. 5056)**

5.11.att. **Klēts (Nr. 5057)**

Klēts ir taisnstūrveida plāna laukakmens mūra (daļēji apmesta) vienkārtējais ēka. Divslīpju jumts ar nošļautiem galiem. Logu un durvju ailes no apmestiem ķieģeļiem. 1929. gadā ierīkots tautas nams, arī šobrīd te darbojas Litenes pagasta tautas nams (5.11.att.).

Magazīnas klēts - taisnstūrveida plāna akmens mūra ēka ar arkādi. Divslīpju jumts ar nošļautiem galiem, padomju laikā veikta jumta izbūve. 2006. gadā sākti renovācijas darbi (5.12.att.).

5.12.att. **Magazīnas klēts (Nr. 5058)**

5.13.att. **Stallis (Nr. 5060)**

Stallis ir taisnstūrveida akmens mūra ēka ar arkādi un uzbraucamo ceļu. Divslīpju jumts ar nošļautiem galiem(5.13.att.).

Vešūzis ir taisnstūrveida divstāvu akmens mūra ēka. Divslīpju jumts ar nošļautiem galiem. 2002. gadā veikti renovācijas darbi. Tagad - sporta zāle (5.14. un 5.15.att.).

5.14 - 5.15.att. **Vešūzis (Nr. 5061)**

Litenes muižas parka platība – 15.36 ha. To šķērso Pededzes upe. Pils priekšā reljefs līdzens, tālāk uz Pededzes pusi - stāva grava ar upes līci. Parādes pagalmi uz ceļa pusi ar lielu koku grupām un regulāra plānojuma centru. Aiz pils, Pededzes krastā gara liepu aleja, pāri upei tilts uz līci, kur atrodas estrāde un sporta laukums. Parkā stādītas gan vietējās, gan eksotiskās

koku un krūmu sugas. Vietējās sugas – kļavas, oši, egles, priedes, ozoli, pīlādži, liepas, gobas. Nozīmīgākās eksotu sugas ir *Abies concolor*, *Larix decidua*, *L. russica*, *L. kaempferi*, *Picea glauca*, *Thuja occidentalis*, *fastigiata*, *Populus alba*. Stādījumi skolas priekšā ir kopti. Stāvajā nogāzē aiz skolas nepieciešamas kāpnes, jo staigājot tiek bojātas koku saknes un iznīcināta zemsega. Līcī jāiekārto pārdomāta celiņu sistēma, kas atbilstu apmeklētāju pieplūdumam sarīkojumu laikā. 2007. gadā veikta estrādes rekonstrukcija un apkārtnes labiekārtošana: nostiprināts gājēju celiņš stāvajā nogāzē, veikta tilta rekonstrukcija, notiek sporta laukumu ierīkošana (5.16. – 5.21.att.).

5.16. - 5.19. att. **Litenes muižas parks (Nr. 5059)**

5.20.- 5.21.att. **Litenes estrāde un sporta laukumu būve**

Piemiņas vieta „Sāpju siena” atklāta 2001. gada jūnijā (5.22 - 5.23.att.) Tā veidota pēc arhitekta D. Bērziņa projekta pēc arhitekta D. Grūbes meta, tēlnieks O. Feldbergs. Projekta finansētājs – Brāļu kapu komiteja. Piemiņas vieta ierīkota pie kapavietas, kur 1989. gada decembrī tika pārapbedītas vienpadsmit 1941. gadā nogalināto Latvijas armijas karavīru mirstīgās atliekas. Tās tika atrastas Latvijas armijas nometnes vietā Kordonā 1988. gadā.

5.22.- 5.23.att. **Komunistiskā masu terora piemiņas vieta un kapi (Nr. 8563)**

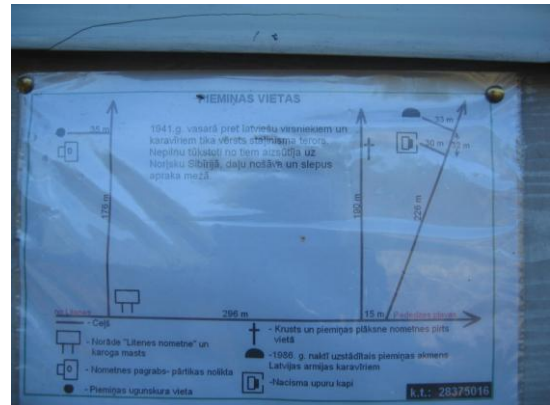
Litenes pagastā ir virkne vēstures pieminekļu, kas jāiekļauj valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā (5.14.tab.).

5.14.tabula

Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksta papildinājuma projektā iekļautie objekti Litenes pagastā
(Jāpiešķir kultūras pieminekļa statuss)

N. p. k.	Pieminekļa veids	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Datējums
1.	Vēsture	Latvijas armijas vasaras nometnes vieta un mācību ierakumi	Gulbenes raj., Litenes pag., VMF, Sitas iecirknis	1930.-1940.g.
2.	Vēsture	24.teritoriālā korpusa virsnieku kaps	Gulbenes raj., Litenes pag., Litenes kapos	1941.g.
3.	Vēsture	Ozols, pie kura 19.01.1906. nošauti četri 1905.gada notikumu dalībnieki (Andrejs Pilmanis, Otto Šmukiņš, Otto Zēģele, Augusts Ķauķis)	Gulbenes raj., Litenes pag., pie Ozolciema mājām	1905.
4.	Vēsture	Vieta, kur 02.12.1905. notika Sitas kauja – revolucionāru sadursme ar kazakiem	Gulbenes raj., Litenes pag., Sitas upes labajā krastā pie Gulbenes-Balvu ceļa	1905.
5.	Vēsture	Fašisma terora upuru kapi	Gulbenes raj., Litenes pag., VMF, Sitas iecirknis	

Kā nozīmīgākais starp tiem jāmin Latvijas armijas vasaras nometnes vieta (5.24 - 5.29.att.). Tieši no šejienes daudziem latviešu virsniekiem un karavīriem sākās pazemojumu un moku pilnais ceļš uz Sibīriju 1941. gadā. Daudzi palika tepat – nošauti un slepus aprakti mežā. Kā liecība tā laika asiņainajiem notikumiem Litenes apkārtnes mežos saglabājušies mācību ierakumi un nodedzinātās nometnes pamati, apdegušas trauku un pudeļu lauskas un citi priekšmeti. Par tradīciju kļuvis ik gadus 14.jūnijā pulcēties Litenes nometnes vietā Sitas silā un Litenes kapos, lai pieminētu bojā gājušos staļinisma upurus.

5.24.-5.29.att. Latvijas armijas vasaras nometnes vieta

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

1. **Kultūras pieminekļi ir aizsargājami saskaņā ar LR likumu “Par kultūras pieminekļu aizsardzību”, MK noteikumiem Nr. 474 “Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju, valsts pirkuma tiesībām un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu” (26.08.2003) u.c. kultūras pieminekļu aizsardzību un apsaimniekošanu regulējošiem normatīvajiem aktiem.**
2. **Kopā ar Valsts Zemes dienestu risināt jautājumu par nepieciešamo apgrūtinājumu izdarīšanu Zemesgrāmatās par valsts aizsardzībā esošajiem kultūras pieminekļiem.**
3. **Arheoloģijas pieminekļu teritorijas ieteicamākais apsaimniekošanas veids ir ganības.**
4. **Pagasta teritorijā esošie kultūras pieminekļi un kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti ir vērtējami kā nozīmīgs attīstības resurss, taču to iekļaušana ekonomiskā aprītē saistāma ar būtiskiem ieguldījumiem objektu sakārtošanā, pieejamības nodrošināšanā, sabiedrības informēšanā par tiem.**
5. **Informēt zemes īpašniekus par ierobežojumiem zemes izmantošanā teritorijās, kur atrodas valsts aizsardzībā esošie kultūras pieminekļi.**
6. **Veicināt kultūras pieminekļu apsaimniekošanu un sakopšanu.**
7. **Ievērot kultūras pieminekļu aizsargjoslās noteiktos apgrūtinājumus perspektīvās apbūves plānošanā un teritorijas labiekārtošanā.**

5.6.3. Ainaviski vērtīgās teritorijas

Apkārtējās ainavas izmaiņu raksturs un attīstības tendences tajā vai citā virzienā ir cieši saistītas ar izmaiņām ražošanā un ekonomisko situāciju valstī kopumā. Pašreizējā periodā sakarā ar visas ekonomiskās dzīves pārkārtošanos, arī Gulbenes rajona ainavā noris visai radikālas izmaiņas. Diemžēl ekonomiskā situācija valstī vēl labvēlīgi neiespaido ainavas attīstību, kaut pēdējos gados ir vērojamas pozitīvas tendences lauksaimniecības zemju sakopšanā.

Kā galvenos ainavu degradējošos faktoros var minēt šādus:

- novārtā pamestas lauksaimnieciski izmantojamās zemes arvien straujāk aizaug ar krūmiem, kas izsauc drenu sistēmu iziešanu no ierindas un zemju pārpurvošanos. Neizaudzētie aizaugušie lauki bieži vien bojā vizuālās ainavas priekšplānu un vidusplānu. Tālākā perspektīvā, laukiem aizaugot ar krūmiem, ainava var tikt aizsegta un pilnīgi zaudēt savu vērtību;
- nekoptajās lauksaimniecības zemēs pavasaros notiek masveidīga kūlas dedzināšana, kas ne reti izraisa arī ugunsgrēkus. Tas vēl vairāk degradē vizuālo ainavu, kā arī rada lielus ekoloģiskos zaudējumus;
- vizuālo ainavu ļoti nelabvēlīgi iespaido tukšo, pusnojaukto lopu fermu grausti;
- arvien pasliktinās ceļu stāvoklis un pienācīgi netiek koptas ceļu joslas;
- bieži vien privātie meži tiek pārmērīgi izcirsti, cirsmas netiek sakoptas, kopšanas cirtēs izcērt labākos kokus, atstājot mazvērtīgos;
- nemitīgi palielinās likteņa varā pamesto, neapdzīvoto, brūkošo viensētu skaits. To pašreizējais izskats bojā apkārtnes vizuālo izskatu, bet nākotnē to masveida bojāeja draud ar radikālām izmaiņām tradicionālajā Vidzemes lauku ainavā;

Tai pat laikā daudzviet ainava tiek mērķtiecīgi kopta un veidota, ne reti gūstot labus rezultātus. Diemžēl šai darbībai patiesībā ir sporādisks (neregulārs, vienreizējs) raksturs, un kopumā ainavā dominē degradācijas tendences. Tieši tāpēc šajā situācijā ir ļoti svarīgi apzināt ainaviski vērtīgās teritorijas. Turpmākais uzdevums ir izstrādāt rīcības programmu, lai vismaz šajās teritorijās apturētu degradācijas procesus, vai pat uzlabotu esošo stāvokli. Sevišķi aktuāls šis jautājums ir ainaviski vērtīgajās lauksaimnieciski izmantojamās zemēs, jo tām

aizaugot ar krūmiem, ainava relatīvi īsā laikā pilnīgi var zaudēt savu vērtību. Nebūtu pieļaujama šo platību masveidīga apmežošana.

Ainaviski vērtīgajās teritorijās katrs konkrētais apmežošanas gadījums, autoceļu rekonstrukcija, dažādu celtniecības objektu izvietošana un jebkurš cits pasākums, kas ienes būtiskas izmaiņas ainavā, būtu obligāti saskaņojams ar rajona padomi un ainavu arhitektu. Šajās teritorijās ļoti rūpīgi jāizvērtē derīgo izrakteņu karjeru ierīkošana, sabalansējot vides aizsardzības intereses ar ekonomiskajām vajadzībām. Ļoti būtiski ir ainavā saglabāt kultūrvēsturiskos elementus. Sevišķi tas sakāms par arhitektūras pieminekļiem, jo bez pienācīgas aprūpes tie ir visvairāk pakļauti noārdīšanās procesiem.

Rajona teritorijas plānojuma izstrādes gaitā 2002. gadā tika noteiktas rajona nozīmes ainaviski vērtīgās teritorijas. Gulbenes rajonā veiktās ainavu apsekošanas rezultātā izdalītas 13 rajona nozīmes ainaviski vērtīgās teritorijas, kā arī 28 vietējās nozīmes ainaviski vērtīgās teritorijas vai savrup stāvoši ainavu elementi. Ainavu vērtējums izdarīts, vadoties no trim galvenajiem aspektiem:

- 1) ainavas vizuālais izskats,
- 2) ainavas kultūrvēsturiskā nozīme,
- 3) ainavas ekoloģiskā daudzveidība.

Litenes pagasta teritorijā atrodas daļa no divām rajona nozīmes ainaviski vērtīgām teritorijām- Pededzes ainavu telpa un Kaļņa sila ainava.

Pededzes ainavu telpa

Pededze tranzīta veidā šķērso Gulbenes rajona austrumu nomali, plūstot caur Litenes, Stradu un Daukstu pagastu. Rajona robežās upe šķērso divus dabas apvidus: Adzeles (Atzeles, Atzalis) pacēlumu un Meirānu līdzenumu, kuru savienojošā robeža ir nedaudz lejpus dzelzsceļa tiltam. Līdz ar to upes ielejas morfoloģija un ainava attiecīgajos posmos ir stipri vien atšķirīga. Adzeles pacēlumā ieleja ir šaura, stāviem krastiem un relatīvi dziļi iegrauzusies apkārtnes viļņotajā glacigēnajā līdzenumā, veidojot mazkustīgas erozijas meandras. Upes kritums ir 42 cm/km, straumes ātrums relatīvi liels.

Ienākot Meirānu līdzenumā, upes kritums samazinās, un Stradu pagastā lejpus Gulbenes – Rēzeknes autoceļa tas ir tikai 8 cm/km. Arī straumes ātrums samazinās. Līdz 0.5 km platā, bet seklā (1 – 3 m) ieleja it kā saplūst ar apkārtnes limnoglaciālo līdzenumu, kādēļ palu laikā pārplūst plaša apkārtnē. Upe brīvi meandrē platajā akumulācijas palienē, veidojot neskaitāmas vecupes. Palienes dabīgajās pļavās saglabātie ozoli ir Pededzes raksturīgākā iezīme(5.30.-5.33.att.) Tādējādi dabas un cilvēka mijiedarbības rezultātā šeit izveidojusies ļoti savdabīga ainava. Kopā ar ielejai piegulošajām slapjo meža tipu (slapjais vēris, gārša, dumbrājs, liekņa un niedrājs) audzēm šī ekosistēma ir unikāla ne tikai Latvijas, bet arī Eiropas mērogā. Tās lielākā vērtība ir bioloģiskā daudzveidība – tā ir liela retu un apdraudētu augu sugu krātuve. Te saglabājušies vairāk nekā 12 īpaši retu sugu floras pārstāvji, kā arī daudzas reti satopamas putnu sugas. Tieši tādēļ šeit izveidota valsts nozīmes īpaši aizsargājamā teritorija: Pededzes lejteces liegums.

5.30.-5.33.att. **Pededzes ainavu telpa**

Kaļņa sila ainava

Teritorija aptver ģeomorfoloģiski savdabīgu iekšzemes kāpu masīvu Litenes un Stradu pagastā, kas patīkami kontrastē ar apkārtējo vienmuļo līdzenumu(5.34.-5.35.att.). Interesanta sausieņu tipa mežu ainava, kurā harmoniski iekļaujas mežezeri – Kaļņa ezers un Lazdogas ezers Stradu pagastā.

5.34. -5.35.att. **Kaļņa ezers un sili**

Vietējās nozīmes ainavas pagasta teritorijā nav noteiktas.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

1. Nodrošināt zemes īpašnieku informētību par viņu īpašumu iekļaušanu rajona nozīmes ainaviski vērtīgo teritoriju sastāvā.

2. Veicināt ainavu izkopšanas darbus tūristu piesaistei.
3. Informēt iedzīvotājus par ainaviski pievilcīgu teritoriju saglabāšanas un izkopšanas nepieciešamību, šī potenciāla izmantošanas iespējām lauku tūrisma attīstībā.

5.7. Vides kvalitāte

5.7.1. Atmosfēras piesārņojums

Atmosfēras gaisa piesārņojums Litenes pagastā nav būtisks, jo pagasta teritorijā nav lielu ražošanas uzņēmumu, mājokļu sektorā apkure ir decentralizēta, apkures vajadzībām tiek izmantota koksne. Tikai atsevišķi sabiedriskie objekti izmanto lokālo centralizēto apkures sistēmu. Kā kurināmais tiek izmantota malka.

Lielākie atmosfēras gaisa piesārņotāji pagastā ir autotransports un individuālās katlu mājas. Pašreiz transporta kustība nav tik intensīva, lai radītu nopietnas vides problēmas.

Pagastā nav lielu lopkopības fermu, kuru radītā smaka būtiski ietekmētu gaisa kvalitāti

Pagasta teritorija atrodas nomaļus no valsts galvenajām transporta maģistrālēm, līdz ar to transporta radītais piesārņojums nav problēmjautājumu lokā. Situāciju ietekmējošo faktoru skaitā ir atzīmējams valsts I. šķiras autoceļš „Gulbene- Balvi – Viļaka- Krievijas robeža”, kas nākotnē var attīstīties par valsts nozīmes tranzītcēļu un iegūt valsts galvenā ceļa statusu. Sakarā ar plānoto ceļa P36 „Rēzekne – Gulbene” rekonstrukcijas pabeigšanu, daļa transporta Rēzeknes virzienā novirzīsies pa īsāko ceļu un satiksmes intensitāte Litenes pagasta teritorijā varētu samazināties. Otrs nozīmīgs valsts I. šķiras ceļš ir P 43 „Litene- Alūksne”. Minētie ceļi nešķērso blīvi apbūvētas teritorijas.

Par reģionālas nozīmes ceļu kļuvis valsts II. šķiras autoceļš V 423 „Pievedceļš Litenes stacijai” 1.13 km, jo pa šo ceļu notiek visa specializētā transporta kustība uz sadzīves atkritumu poligonu. Nodrošinot ceļu infrastruktūras uzturēšanu un ceļu segumu atjaunošanu 2008. gadā pagastā veikta ceļa „Pievedceļš Litenei” rekonstrukcija valsts programmas „II. šķiras autoceļu sakārtošanai novadu atbalstam 2008. - 2009. gadam” ietvaros. Programmas ietvaros 2010. gadā paredzēta ceļa V 417 „Auguliena – Beļava – Litene” grants seguma atjaunošana 3.2 km garumā.

Saskaņā ar „Smago metālu satura sūnās monitoringa” (2000) un „Monitoring of air pollution in Latvia between 1990 and 2000 using moss” (2004) datiem, atmosfēras gaisa piesārņojuma līmenis Litenes pagastā atbilst Latvijas reģionālajam fona līmenim.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

1. Rast risinājumu koksnes atlikumu otrreizējai izmantošanai.
2. Intensīvas satiksmes ceļu malās dzīvojamo apbūvi norobežot ar koku un krūmu stādījumiem.

5.7.2. Ūdeņu piesārņojums

Nemot vērā teritorijas apdzīvojuma raksturu un saimnieciskās aktivitātes, noslodze uz virszemes un pazemes ūdeņiem vērtējama kā nebūtiska. Pagasta teritorijā nav lielu lauksaimniecisko uzņēmumu un intensīvas ražošanas zemnieku saimniecību, līdz ar to lauksaimniecības zemju izmantošana ir ekstensīva un difūza, kā arī punktveida rakstura piesārņojums no lauksaimnieciskās darbības pagasta teritorijā nav problēmjautājumu lokā.

Pēc Zemes reformas ir samazinājusies lauksaimniecības ķimikāliju lietošana un lopu skaits zemnieku saimniecībās.

Problēmas, kas pagastā veicina ūdens kvalitātes pasliktināšanos ir šādas:

- nav nodrošināta visu notekūdeņu savākšana un attīrīšana Litenes ciema teritorijā;
- novērojams augsnes un domājams, gruntsūdeņu piesārņojums bijušajā kolhozu(valsts uzņēmumu) mehānisko darbnīcu un degvielas uzglabāšanas teritorijās;
- ne visas esošās kūtsmēsļu un šķidrā mēslojuma glabātuves atbilst labas lauksaimniecības prakses nosacījumiem.

Pagastā B kategorijas integrētās piesārņojošo darbību atļaujas izdotas objektiem, kas var radīt ūdeņu un gaisa piesārņojumu:

1. Litenes pagasta padomei ūdensapgādei, notekūdeņu attīrīšanas iekārtām un katlu mājai;
2. Aprūpes centram „Litene” ūdensapgādei, notekūdeņu attīrīšanas iekārtām un katlu mājai;
3. SIA „Dzeds” – automašīnu kapsētai (šrotam).

Litenes pagastā nav izsniegtas piesārņojošo darbību atļaujas nevienai lopkopības fermai, jo liellopu skaits nepārsniedz 10 ekvivalentās vienības.

Dzeramā ūdens laboratorisko kontroli veic laboratorijā, kas akreditēta valsts aģentūrā „Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs” atbilstoši standartam LVS EN ISO/EC 17025:2005 ”Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības”, vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts institūcijā, par kuru Ekonomikas ministrija ir publicējusi paziņojumu laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”, ko nosaka LR Ministru kabineta noteikumi nr. 235 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” 37.punkts.

Paraugi tiek ņemti gan artēziskajās akās, gan ūdens padeves punktā pie patērētāja. Kopumā ūdens kvalitāte artēziskos urbumos atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām. Dzeramajā ūdenī ir paaugstināts dzelzs saturs un tāpēc ieteicams veikt ūdens atdzelžošanu.

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ir iestrādāti nosacījumi, lai samazinātu virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojumu.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

1. Nodrošināt pilnvērtīgu notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbību Litenes ciemā.
2. Nepieļaut nesankcionētu sadzīves atkritumu izgāztuvju veidošanos.
3. Ievērot labas lauksaimniecības prakses nosacījumus.
4. Izstrādāt ūdens ieguves, notekūdeņu novadīšanas, atkritumu apsaimniekošanas saistošos noteikumus.

5.7.3. Potenciāli piesārņotās teritorijas

Pēc Madonas reģionālās Vides pārvaldes datiem Litenes pagastā ir sešas potenciāli piesārņotas teritorijas(5.15. tab).

5.15. tabula

Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs Litenes pagasta teritorijā

(Madonas RVP dati uz 2004. gada oktobri)

N.p.k.	Objekts	Objekta adrese	Reģistrācijas Nr.	P vai PPV kategorija
1.	Bijusī minerālmēsļu noliktava	Pie viensētas	506800-01	PNV

	„Zāģernieki”	„Veczāģernieki”		
2.	Bijusi ķīmikāliju noliktava "Birzmaļi"	Pie viensētas "Lakstīgalas"	506800-02	PNV
3.	Bijušās minerālmēslu glabātuves "Lešķi", "Austriņi"	Lešķi	506800-07	PPV
4.	Atkritumu izgāztuve "Lapsiņas"*	Pie Salenieku purva	506800-04	PPV
5.	Bijusi kopsaimniecības DUS un padomju armijas naftas bāze	Pie Litenes ciema	506800-05	PPV

***veikta rekultivācija**

Bijusi minerālmēslu noliktava „Zāģernieki” atrodas viensētas teritorijā, nedarbojas kopš 1995. gada. Lielākā daļa minerālmēslu ir izvākta, teritorija apaug ar zāli. No 1970. līdz 1995. gadam objektā tika uzglabāti minerālmēsli – kālija savienojumi. Tuvumā īpaši jutīgu objektu (skola, bērnudārzs, mazdārziņi, slimnīca) nav. Zemes (būves) pašreizējais īpašnieks- Jānis Neilands

Bijušajā ķīmikāliju noliktavā "Birzmaļi" no 1970. līdz 1993. gadam tika uzglabātas ķīmikālijas kopsaimniecības "Litene" vajadzībām. 1990-to gadu beigās Madonas RVP organizēja objektā esošu minerālmēslu izvešanu, šobrīd noliktavas teritorija ir apaugusi ar mazvērtīgām koku sugām. Tuvumā īpaši jutīgu objektu nav. Zemes (būves) pašreizējais īpašnieks - Marija Loseva.

Bijušajās minerālmēslu glabātuves "Lešķi", "Austriņi" no 1960. gada līdz 1992. gadam tika uzglabāti minerālmēsli. Tuvākās ūdenstece - notekgrāvis 150 m, Pededze 200 m, tuvākā viensēta – 100 m, tuvākā aka – 50 m. Bijusi minerālmēslu noliktava "Lešķi" ir nojaukta, teritorija ir sakopta. Iespējams gruntsūdens vēsturiskais piesārņojums. Tuvumā īpaši jutīgu objektu nav. Zemes (būves) pašreizējais īpašnieks - Paulis Duks.

Atkritumu izgāztuvē "Lapsiņas kopš 1970. gada tika deponēti sadzīves atkritumi, gadā vidējo noglabājot 510 m³ atkritumu. 2008. gadā veikta izgāztuves teritorijas rekultivācija.. Tuvākā ūdenstece, novadgrāvis – 100 m, tuvākā viensēta „Dāmaņi” - 100 m. Tuvumā īpaši jutīgu objektu nav. Zemes (būves) pašreizējais īpašnieks - Litenes pagasta pašvaldība

Bijusi kopsaimniecības DUS un padomju armijas naftas bāzē no 1965. līdz 1995.gadam tika uzglabāta lidmašīnu degviela, kam tika izmantotas pazemes tipa tvertnes. Bijusi degvielas uzpildes stacijā tika realizēta automašīnu degviela, kas tika uzglabāta virszemes tipa tvertnēs. Degvielas glabāšanas tvertnes ir izvāktas. Teritorija sāk apaugt ar mazvērtīgām koku sugām Tuvākā ūdenstece - Pededze 200 m, tuvākā aka 750 m , tuvākā viensēta „Elksnīši” - 300 m. Tuvumā īpaši jutīgu objektu nav. Zemes (būves) pašreizējais īpašnieks - Rasma Stāmere.

Potenciāli piesārņotajās teritorijās pirms būvniecības uzsākšanas jāveic vietas rekultivācija.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

- 1. Veikt potenciāli piesārņoto vietu rekultivāciju.**
- 2. Nepieļaut būvniecību pirms potenciāli piesārņoto vietu rekultivācijas.**

5.7.4. Riska objekti un teritorijas

Litenes pagasta teritorijā nav būtisku sprādzien vai citādi ugunsbīstamu riska objektu vai teritoriju, kā arī rūpnieciskās ražošanas uzņēmumu, kas tehnoloģiskajos procesos izmantotu videi bīstamas vielas. Pagasta teritorijā nav arī degvielas uzpildes staciju.

Pagasta teritorija atrodas nomaļus no galvenajām valsts transportmaģistrālēm, tāpēc bīstamo kravu pārvadājumu risks vērtējams kā nebūtisks. Bīstamo kravu transports atļauts pa valsts I un nepieciešamības gadījumā pa II šķiras ceļiem. Dzelzceļa līnija ir slēgta jebkura veida pārvadājumiem.

Pavasara palu laikā ūdens līmeņa paaugstināšanās ir vērojama Pededzei un pavasaros applūst atsevišķas upes palienes teritorijas, taču būtiskus apgrūtinājumus nekustamo īpašumu izmantošanai un saimnieciskai darbībai Pededzes apkārtnē tas nerada. Litenes ciema apbūves zona atrodas upes labās puses stāvkrastā, kas ir no plūdiem pasargāts.

Saistībā ar masu pulcēšanās vietām, riska objektu skaitā pagastā ir atzīmējami divi objekti: Litenes pamatskola un Litenes kultūras nams un estrāde.

No ugunsdrošības viedokļa būtiskāko riska objektu skaitā atzīmējamās plašās mežu un purvu platības.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

- 1. Litenes pagasts attiecībā no VUGD Gulbenes posteņa sasniedzamības iespējām atrodas 10-15 min attālumā. Vietējais brīvprātīgo formējums Litenes pašvaldībā nav izveidots, nepieciešamības gadījumā pašvaldība sadarbojas ar Balvu UGN, Beļavas BUK, Alūksnes UGN, kas no pagasta centra atrodas attiecīgi 15, 10 un 26 km attālumā.**
- 3. Prasības ugunsdrošībai turpmāko apbūves un infrastruktūras attīstības projektu realizācijai ir iekļautas plānojuma II daļā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”, nodaļā 2.32. „Ugunsdrošības prasības”.**

5.7.5. Saimnieciskās aktivitātes

Salīdzinot ar apkārtējām teritorijām, Litenes pagastā uzņēmējdarbības aktivitātes vērtējamas kā samērā vienvērtīgas. Līdztekus tradicionālajām lauku nodarbēm (mežsaimniecība, lauksaimniecība) attīstās arī pakalpojumu sfēras uzņēmumi - pagastā ir 2 veikali, aptieka, vairāki nelieli autoservisi un citi pakalpojumi. Lielākais darba devējs pagastā ir valsts sociālās aprūpes centrs „Litene”, kurā nodarbināti aptuveni 170 strādājošie, daļa darbinieku brauc no Gulbenes un citiem pagastiem. Pašvaldība pagasta padomes administrācijā un savās iestādēs kopā nodarbina aptuveni 70 darbiniekus, t.sk, 13 saimnieciskie darbinieki pamatskolā un 17 darbinieki pirmskolas izglītības iestādē. Pamatskolā strādā 14 pedagogi.

Vietējā ekonomika pamatā balstās uz mežu resursu izmantošanu un lauksaimniecību.

Lauksaimniecībā ir nodarbināta ~1/4 pagasta darbaspējas vecuma iedzīvotāju daļa. Lauksaimniecībā izmantojamās zemes (LIZ) aizņem ~ 34 % (4303.4 ha) no pagasta teritorijas.

Pagastā attīstīti Latvijai raksturīgi lauksaimniecības virzieni: graudkopība un nedaudz lopkopība. Lopkopībā dominē liellopu audzēšana un piena ražošana. Graudkopībā tradicionālās kultūras: rudzi, mieži, kvieši. Pēdējos gados arvien palielinās rapša sējumu platības. Ar katru gadu palielinās apstrādātās lauksaimniecības zemes platība uz neapstrādāto

LIZ rēķina. Saglabājoties šai tendencei pēc pāris gadiem visas lauksaimniecībā izmantojamās zemes būs pilnībā apstrādātas. Lopkopībā specializējušās zemnieku saimniecība „Mauriņi” un un piemājas saimniecības „Rogas” un „Pļavnieki”, kurās lopu skaits pārsniedz 10 vienības. Augkopībā un tehnisko kultūru audzēšanā specializējušies viena no lielākajām zemnieku saimniecībām „Sopuļi”. Šī saimniecība apsaimnieko arī Pededzes palieņu pļavas, kur sadarbībā ar Nīderlandes dabas fondu ARK un Latvijas dabas fondu izveidojusi savvaļas zirgu un Highlander šķirnes govju aplokus(5.36. - 5.37. att.).

Pašlaik iežogoti aptuveni 250 ha Pededzes palienes pļavu. Dabisko palieņu pļavu noganīšana ar lielajiem zālēdājiem ir svarīgs dabas aizsardzības un bioloģiskās daudzveidības vairošanas pasākums, jo mitrās un ciņainās palieņu pļavas agrāk pļāva ar rokas izkaptīm, bet mehanizēti apkopt tās ir gandrīz neiespējami. Šie vērtīgie biotopi aizaug, izzūd retas augu un dzīvnieku sugas, turklāt ūdensputniem samazinās barošanās vietu platības, tādēļ putni spiesti baroties ziemāju laukos. Un valsts spiesta izmaksāt zemniekiem kompensācijas par izpostītajiem sējumiem. Turklāt aizaugušajās palienēs pavasaros sakrājas ledus gabali un palu ūdens nevar ātri aizplūst.

5.36. - 5.37.att. Savvaļas zirgi un govīs Pededzes palieņu pļavās

Savukārt īpašumā „Buciņi” un Buciņi 1” izveidots iežogots briežu un dambriežu dārzs aptuveni 110 ha platībā, ko plānota paplašināt līdz 150 ha.

Vairākas zemnieku saimniecības nodarbojas ar bioloģisko lauksaimniecību: „Mauriņi GB”, „Sopuļi”, „Egles”, „Rogas” un „Slavīti”.

Ar lauksaimniecības pakalpojumiem nodarbojas kooperatīvā sabiedrība „Klēts” un „Litenes klēts”.

Sakarā ar Malienas sadzīves atkritumu poligona darbības uzsākšanu, papildus darba vietas nodrošina SIA „Alba 5”.

Rūpnieciskā zveja pagastā nenotiek. Pagastā attīstās dīķu apsaimniekošana, bet tikai piemājas saimniecības vajadzībām.

Analizējot attīstības indeksa dinamiku, jāsecina, ka pagastā notiek pozitīvas pārmaiņas, jo ar katru gadu samazinās negatīvais attīstības indekss, 2006. gadā tas bija - 0.088, bet 2001. gadā bija viszemākais rādītājs pēdējo 10 gadu laikā - 0.278. Rangu tabulā Litenes pagasts ieņem 177. vietu, 2001. gadā bija 261.

5.8. Transporta infrastruktūra

5.8.1. Autoceļi

Ceļu tīkls pagasta teritorijā ir vienmērīgi izvietots un vērtējams kā pietiekami attīstīts. Sasaisti ar apkārtējām teritorijām nodrošina valsts I šķiras autoceļš: P35 „Gulbene – Balvi – Viļaka – Krievijas robeža” 4.73 km, pa šo ceļu ir visintensīvākā satiksme un visblīvākā sabiedriskā transporta kustība, valsts I šķiras ceļš P 43 „Litene- Alūksne” 7.65 km un valsts II šķiras autoceļi: V 417 „Auguliena - Beļava – Litene” 5.25 km, V 422 ”Pievedceļš Litenei” 3.92 km un V 423 „Pievedceļš Litenes stacijai” 1.13 km, kas kļuvusi par reģionālas nozīmes ceļu, sakarā ar to, ka visa specializētā transporta kustība uz sadzīves atkritumu poligonu notiek pa šo ceļu. Ceļu nepieciešams asfaltēt.

Litenes pagastā kopumā ir 22.686 km valsts ceļu un 100.42 km pašvaldību ceļu, 3.12 km ielu un 49.3 km uzņēmumu ceļu. Kopējais ceļu un ielu tīkla garums ir 175.52 km, no tiem ar melno segumu segti attiecībā uz visu ceļu kopgarumu 10.2 %, kas ir nepietiekami un apgrūtina pārvietošanos (5.16. tab.).

Pašvaldību ceļu kopgarums ir 100.42 km, t.sk. ar melno segumu 0.40 km jeb 0.4.% no to kopgaruma. Ņemot vērā pagasta platību un salīdzinot ar citām Gulbenes rajona pašvaldībām, Litenes pagastā ir visblīvākais pašvaldību ceļu tīkls.

5.16. tabula

Ceļu piederības un segumu veidu raksturojums 2007. gada 1. janvārī Litenes pagastā

P i e d e r ī b a	km	t a j ā s k a i t ā		% ar melno segumu	% ar grants, grunts segumu
		ar melno segumu	ar grants, grunts segumu		
I šķiras valsts autoceļi	12.38	12.38		100	
II šķiras valsts autoceļi	10.30	3.92	6.38	38.1	61.9
Kopā valsts autoceļi	22.68	16.3	6.38	71.9	28.1
Pašvaldības ceļi	100.42	0.40	100.02	0.4	99.6
Pašvaldību ielas	3.12	1.24	1.88	39.7	60.3
Uzņēmuma ceļi (VAS "Latvijas valsts meži")	49.3		49.3		100
K o p ā	175.52	17.94	157.58	10.2	89.8

No visiem pašvaldības ceļiem A grupas ceļi ir 22.0708 km, B grupas ceļi 34.63 km un C grupas ceļi 43.088 km. 2005. gadā veikta pašvaldības ceļu pārreģistrācija. Pašvaldības ceļu saraksts dots 16. pielikumā. Pašvaldību ielu saraksts dots 5.17. tabulā.

5.17.tabula

Litenes pagasta pašvaldības ielas

N.p.k.	Nosaukums	Garums m	Laukums km ²	Seguma veids	Ielas Nr.
1	Ozolu iela	0.308	1.848	grants	2
2	Pedezes iela	0.582	4.365	asfaltbetons	6
3	Liepu iela	0.142	0.994	asfaltbetons	7
4	Lauku iela	0.548	2.74	grunts	9
5	Pagastmājas iela	0.101	0.404	asfaltbetons	10

6	Skolas iela	0274	1.781	asfaltbetons	11
7	Jaunlitenes iela	0.433	0.883/0.392	Asfalts/grunts	12
8	Upes iela	0.292	1.46	grunts	13
9	Graudu iela	0.284	0.660/0.608	grants/asfaltbetons	17
10	Bērzu iela	0.154	0.616	šķembas	
	Kopā	3.118			

Litenes pagastā uz valsts ceļiem ir trīs tilti:

dzelzsbetona tilts pār Pededzi – 45.0 m,

dzelzsbetona tilts pār Apkārtupīti - 9.1 m,

dzelzsbetona tilts pār Situ – 26.5 m.

Reģistrēts viens pašvaldības tilts 24 m garš, brauktuves laukums 168 m². Litenes ciemā pāri Pededzei uz estrādi ir gājēju tilts, kuram 2008.gadā veikti renovācijas darbi.

Gandrīz visiem Austrumvidzemes mežsaimniecības uzņēmuma ceļiem tiek plānota būve vai rekonstrukcija (5.18.tab.)

5.18.tabula

VAS "Latvijas Valsts Mežs" Austrumvidzemes mežsaimniecības uzņēmuma ceļi

Ceļa nosaukums	Garums (km)	Izbūves gads	Plānotie pasākumi
Zāģernieku ceļš	3.5	2017	būve
Auravas jaunais ceļš	1.2	2010	būve
Kara ceļš	2.5	2010	būve
Auravas ceļš	1.8	2010	rekonstrukcija
Akmeņrūča ceļš	5.1	2010	būve
Kājceliņš	1.7	2020	būve
Nometnes ceļš	1.1	2019	būve
Pirts ceļš	6.3	2008	būve
Pika ceļš	3.1	2015	būve
Kaļņa ceļš	11.3	2013	Rekonstrukcija
Zutu purva ceļš	8.9	2013	Būve
Strazdiņu ceļš	1.3	2014	Rekonstrukcija
Litenes robežas ceļš	1.5	2021	būve
Kopā	49.3		

Ceļu tīkla blīvums pagasta teritorijā ir vērtējams kā optimāls, jaunu pašvaldības ceļu būvniecība pagasta satiksmes infrastruktūras uzlabošanai netiek plānota.

Lai nodrošinātu ceļu infrastruktūras uzturēšanu un ceļu segumu atjaunošanu, tiek plānots:

Programmas valsts 2. šķiras autoceļu sakārtošanai novadu atbalstam 2008. - 2009. gadam ietvaros 2008.gadā veikta valsts II šķiras ceļa „Pievedceļš Litenei” rekonstrukcija. Šīs programmas ietvaros 2010.gadā paredzēta ceļa V 417 „Auguliena – Beļava – Litene” grants seguma atjaunošana 3.2 km garumā.

Lai nodrošinātu drošu piekļuvi reģionālajam sadzīves atkritumu poligonam, nepieciešams sakārtot vēl šādus ceļus un ielas:

N.p.k.	Ceļa(ielas) nosaukums	Posma garums	Pašreizējais segums	Perspektīvais segums
--------	-----------------------	--------------	---------------------	----------------------

		km		
1.	V417 Auguliena – Beļava – Litene	0.8	grants	asfaltbetons
2.	Pededzes iela	0.582	asfaltbetons	asfaltbetons
3.	Pašvaldības ceļš nr. 6-1 Litene - Lešķi – Sopiļi	1.2	grants	asfaltbetons
4.	Pašvaldības ceļš nr. 6-2 Litenes stacija – Sopiļi – Jaunsileneiki*	5.5	grants	asfaltbetons
5.	V 423 Piebraucamais ceļš Litenes stacijai	1.1	grants	asfaltbetons
	Kopā	9.182		

* šobrīd ceļam atjaunots grants segums

Detalizētas prasības ceļu infrastruktūras ekspluatācijas nodrošināšanai, kā arī jaunu ceļu izbūvei ir definētas plānojuma II daļā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” 2.28. nodaļā „Prasības jaunai satiksmes infrastruktūrai un esošās infrastruktūras rekonstrukcijai” un 4.2.1.nodaļā „Aizsargjoslas gar autoceļiem un dzelzceļiem”.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

1. Galvenās problēmas ceļu attīstības jomā ir saistītas ar nepietiekamo finansējumu ceļu ikdienas uzturēšanai un seguma uzlabošanai kā valsts tā pašvaldības ceļiem.
2. Racionāli izmantot mērķdotācijas līdzekļus pašvaldības ceļu un ielu uzturēšanai un attīstībai.
3. Paredzēt cietā seguma atjaunošanu pašvaldības ielām Litenes ciemā.
4. Sadarbojoties ar VAS “Latvijas valsts ceļi” Gulbenes nodaļu, noteikt satiksmes drošību apdraudošos ceļa posmus, izstrādāt priekšlikumus satiksmes drošības uzlabošanai un ieplānot nepieciešamos uzlabojumus.

5.8.2. Dzelzceļi

Litenes pagastu šķērso pārvadājumiem slēgtā platsliežu dzelzceļa līnija „Gulbene-Vecumi”. Pagasta teritorijā ir viena pietura Litene. Pieturas ēkā ir pārvērtusies par graustu. Dzelzceļa līnija pamazām aizaug ar krūmiem un kokiem. Šī dzelzceļa līnija, atrisinot Krievijas robežas šķērsošanas jautājumus, perspektīvā varētu tikt atjaunota un izmantota tranzītkrāvu pārvadājumiem.

Dzelzceļa līnijas "Gulbene - Vecumi" infrastruktūras attīstību VAS "Latvijas dzelzceļš" neplāno un nosacījumus teritorijas plānojuma neizvirza. Nākotnē šo līniju plāno nodot pašvaldību īpašumā.

Plānojumā dzelzceļam ir noteikta aizsargjosla saskaņā ar „Aizsargjoslu likumu” 100 m katrā pusē, skaitot no malējās sliedes.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

1. Kopā ar VAS “Latvijas dzelzceļš” risināt jautājumu par līnijas saglabāšanu un iespējamo pārvadājumu atjaunošanu.

5.9.4. Bīstamo krāvu transportēšanas maršruti

Par bīstamajām vielām uzskata tādas vielas, kas ir eksplozīvas, ugunsnedrošas, uzliesmotspējīgas, toksiskas, kancerogēnas un mutagēnas vielas. Gulbenes rajonā nav

ķīmiskās rūpniecības uzņēmumu, kur šādas vielas var koncentrēties lielos daudzumos. Ķīmiski bīstamas vielas izmanto divos pārtikas pārstrādes uzņēmumos (amonjaks saldēšanas iekārtās) un lauksaimnieciskajā ražošanā (minerālmēsli). Minerālmēsļu noliktavu ārpus tirdzniecības vairumbāzes rajonā nav. Ugunsbīstama un eksplozīva ir visa veida degviela un sašķidrinātā gāze, kas jāpiegādā rajona degvielas un gāzes uzpildes stacijām un kaimiņu rajoniem.

Saskaņā ar Gulbenes rajona teritorijas plānojumu bīstamo kravu transportēšanas maršrutos Litenes pagasta plānojums iekļauj valsts I šķiras autoceļu P35 „Gulbene – Balvi - Viļaka – Krievijas robeža” un P 43 „Litene- Alūksne”. Degvielas piegādei drīkst izmantot arī valsts II šķiras ceļus.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

- 1. Bīstamo atkritumu apsaimniekošanu veikt atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likumam (01.03.2001) un veicināt bīstamo atkritumu apsaimniekošanu pašvaldības teritorijā, noslēdzot līgumus ar firmām, kas veic bīstamo atkritumu apsaimniekošanu un nodrošina to tālāku utilizāciju.**
- 2. Uz bīstamo kravu transportēšanas ceļiem nepieciešamības gadījumā risināt jautājumu par maksimālā braukšanas ātruma ierobežošanu šajās vietās.**

5.9. Tehniskā infrastruktūra

5.9.1. Artēziskie urbumi un ūdens ņemšanas vietas

Ūdens apgādes vajadzībām Litenes pagastā izmanto pazemes ūdeņus, un to ir pietiekami, lai nodrošinātu iedzīvotāju, rūpniecības un lauksaimniecības vajadzības pēc ūdens.

Pagastā kopumā ir 15 artēziskie urbumi. Ūdens ieguves atļaujas izņemtas 3 urbumiem, kurus izmanto centralizētai ūdensapgādei Litenes ciemā(5.19.tab.), pārējie urbumi aprakstīti 8.pielikumā. Pagasta padomes pārziņā ir divas artēziskās akas, centra aka izurbta 1961.gadā, dziļums 68.6 m, aka „Staļļi” izurbta 1989.gadā, dziļums 60 m. Maksimāli pieļaujamais ūdens patēriņš centra akai ir 6 l/sek un 2 l/sek akai Staļļi”.

5.19.tabula

Centralizētai ūdensapgādei izmantojamie artēziskie urbumi

N.p.k.	VĢD DB Nr. un nosaukums	Stingrā režīma aizsarg joslas rādiuss (m)	Bakterioloģiskā režīma aizsargjoslas rādiuss (m)	Ķīmiskā režīma aizsargjoslas rādiuss (m)	
				m ³ /dienn.	l/sek.
1	13254 centra	10	-	$\frac{26.0}{256}$	Nav noteikta
2	13235 Staļļi	10	-	$\frac{9.7}{169}$	Nav noteikta
3	13062 Pansionāts Litene	10	-	$\frac{98}{425}$	$\frac{2}{570}$

Visas artēziskās akas izmanto Daugavas ūdens horizontu. Ūdens rezervju uzkrāšanai tiek izmantoti divi tērauda ūdenstorni, kas būvēti 1960. un 1974. gadā.

Litenes pagastā centralizētos ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus nodrošina pagasta dzīvokļu komunālā saimniecība un Sociālās aprūpes centrs „Litene”.

Centralizēti ūdensapgāde Litenes ciemā tiek nodrošināta daudzdzīvokļu mājām, pagasta pašvaldības ēkai, tautas namam, pamatskolai, pirmskolas izglītības iestādei un lielākajai daļai privātmāju, kopā 52 pieslēgumi ar patēriņu 26 m³ diennaktī.

Sociālās aprūpes centram „Litene” ir atsevišķa ūdensapgādes sistēma, kas apkalpo sociālo centru, tuvumā esošās darbinieku daudzdzīvokļu mājas „Atvasaras” un „Atpūtas” un autoservisu, kopā 4 pieslēgumi ar patēriņu 58 m³ ūdens diennaktī, kopējais ūdens lietotāju skaits ~ 400 iedzīvotāji, ūdens patēriņš 2007. gadā – 21209 m³. Artēziskais urbums nodots ekspluatācijā 1974. gadā, urbuma dziļums 80 m, sūkņēšanas debits 2 l/s.

Pārējie iedzīvotāji ūdeni ņem no personīgajām grodu akām.

Ūdenssaimniecības raksturojums dots 5.20.tabulā.

Kanalizācijas tīkliem pieslēgti 30 objekti, pagasta pārziņā esošās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas uzbūvētas 1987. gadā, nolietojums ~ 80 %.

5.20.tabula

Ūdenssaimniecības pakalpojumu organizācija Litenes ciemā

Ciema nosaukums un iedzīvotāju skaits	Tīkliem pieslēgto iedzīvotāju skaits	Ūdens ieguve 2007.gadā m³	Tīklu garums km	Ūdensapgādes sistēma	Kanalizācijas sistēmas raksturojums
Litene	270 ūdensvada tīkliem, —, kanalizācijas tīkliem		Ū tīkli: pievadi 1.75 km, ielu tīkli 2.325 km K tīkli: kolektori 1.275 km, ielu tīkli- 1.495 km	Centralizēta. Sistēmai nepieslēgtie iedzīvotāji izmanto grodu vai artēziskās akas	Centralizēta, BIO 400, kas darbojas ar pneimatisko aerācijas sistēmu (aerotanks ar nostādinātāju)
Litene Sociālās aprūpes centrs Litene	400 ūdensvada tīkliem, 400, kanalizācijas tīkliem	21209	Ū tīkli: pievadi 1.75 km, ielu tīkli 2.325 km K tīkli – — km	Lokāla, centralizēta	Lokāla, centralizēta, BIO 80

Ilgtermiņa investīciju programmā paredzētie pasākumi Litenes ciemā apkopoti 5.21.tabulā.

5.21.tabula

Ilgtermiņa investīciju programmā paredzētie pasākumi Litenes ciemā

Pasākumi	Mērvienība	Litenes ciema centra	Litenes ciema Sociālā aprūpes
-----------------	-------------------	-----------------------------	--------------------------------------

		daļa	centra daļa
Ūdenssaimniecība			
Atdzelžošanas stacijas būve	gab.	1	
Atdzelžošanas stacijas rekonstrukcija	gab		1
Hidrofora rekonstrukcija	gab	1	
Hidranti	gab	2	
Ūdenstora rekonstrukcija	obj.	1	1
Projektējamais ūdensvads	m	290	
Projektējamie maģistrālie tīkli	m		630
Ūdens spiediena regulēšanas iekārtas	gab		1
Kanalizācija			
Rekonstruējami tīkli	m	280	60
Projektējams pašteses kolektors	m	300	
Projektējama kanalizācija	m		80
Projektējams kanalizācijas spiedvads	m	130	
Projektējama pārsūkņēšanas stacija	gab	2	
NAI rekonstrukcija	m ³ /dienn.	100	
Projektējams smilšu ķērājs	gab		1

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

1. Veikt artēzisko aku inventarizāciju, apzināt īpašniekus un aku tālākās izmantošanas mērķus.
2. Risināt jautājumu par neizmantoto vai sliktā tehniskā stāvoklī esošo aku tamponēšanu vai noslēgšanu(iekonservēšanu), lai novērstu jebkāda veida piesārņojuma iekļūšanu pazemes ūdens horizontos.
3. Realizēt ūdensapgādes un kanalizācijas objektu rekonstrukcijas projektu.
4. Nākotnē plānot ūdensvada un kanalizācijas tīkla paplašināšanu.

5.9.2. Notekūdeņu attīrīšana

Saskaņā ar Daugavas baseina apsaimniekošanas plānu visa Latvijas teritorija ir noteikta par jutīgu teritoriju, kurā jāievēro Eiropas Kopienas Padomes 1991. gada 21. maija direktīva "Par komunālo notekūdeņu attīrīšanu" (91/271/EEC), kas paredz šādas prasības:

Jānodrošina centralizētu kanalizācijas sistēmu izveide visās aglomerācijās, kuru cilvēkekvalitātes pārsniedz 2000. Ja centralizētas kanalizācijas sistēmas izveidošana nav izdevīga, jo tā vai nu nedos nekādu labumu videi vai radīs pārmērīgas izmaksas, var ierīkot notekūdeņu individuāls vai citas piemērotas sistēmas, kas nodrošinās identisku vides aizsardzības līmeni.

Atbilstoši attīrīšanai(attīrīšanai, kas nodrošina saņemamo ūdeņu atbilstību vides kvalitātes mērķiem) jāiekļauj visus kanalizācijas sistēmu savāktos komunālos notekūdeņus, kas novadīti no aglomerācijām, kuru cilvēkekvalitātes ir mazāks par 2000.

Pagasta teritorijā darbojas divas centralizēti savāktu notekūdeņu attīrīšanas iekārtas(NAI) pie Litenes ciema. Viena NAI ir pagasta padomes, otra sociālā aprūpes centra „Litene” (5.21.tab.)

5.22. tabula

Litenes pagasta notekūdeņu attīrīšanas iekārtu raksturojums

N. p.k.	NAI nosaukums	Adrese, koordinātes	Tips	Jauda	Attīrīto notekūdeņu apjoms tūkst.m ³ 2007. gadā	Izplūde
1	Litenes pagasta padomes NAI	Litenes pag. „Silava”, 57°11'00"ZP, 28°01'40"AG	BIO	400	9.913	Pededze
2	Sociālās aprūpes centrs “Litene” NAI	Litenes pag. 57°11'27"ZP, 27°00'00"AG	BIO	130	21.209	Pa novadgrāvi uz Pededzi

Litenes pagasta NAI attīrīto notekūdeņu daudzums ir ievērojami samazinājies un pēdējos gados nepārsniedz desmit tūkstoši kubikmetrus gadā. Sociālās aprūpes centra “Litene” notekūdeņu attīrīšanas iekārtas pieder pie lielākajām notekūdeņu izplūdes vietām rajonā (5.23.tab).

5.23.tabula

Gulbenes rajona notekūdeņu lielākās izplūdes vietas, kurās notekūdeņu daudzums pārsniedz 10000 m³ gadā (2007.gads)

Nr. p.k	NAI nosaukums	Adrese, koordinātes	Izplūdes vietas identifikācijas numurs	Ūdenssaimnieciskais kods
1	Sociālās aprūpes centrs “Litene” NAI	Litenes pag. 57°11'27"ZP, 27°00'00"AG	600181	42451000-Pededze

Veidot dūņu uzglabāšanas laukumus pie pagasta NAI nav plānots, bet izmantot Gulbenes pilsētas NAI dūņu uzglabāšanas laukumu Stradu pagasta „Asarīši”. Sakarā ar Malienas sadzīves atkritumu poligona izbūvi dūņu uzglabāšana un pārstrāde tiks risināta poligona teritorijā.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

1. Veikt kanalizācijas tīklu inventarizāciju un tehnisko pasu izstrādāšanu.
2. Nākotnē plānot kanalizācijas tīkla paplašināšanu.
3. Ieviest instrumentālu notekūdeņu apjoma uzskaiti.

5.9.3. Atkritumu saimniecība

Līdz šim atkritumu saimniecība reāli aprobežojās ar sadzīves atkritumu savākšanu no iedzīvotājiem un organizācijām (bieži vien nesavācot visas atkritumu grupas) un to izvešanu uz izgāztuvi. Reālā atkritumu daudzuma uzskaitē notika tikai pilsētas atkritumu izgāztuvē.

Situācija ir būtiski mainījusies pēc reģionālā Malienas sadzīves atkritumu poligona darbības uzsākšanas Litenes pagasta „Kaudzītēs”. Poligons darbību uzsāka 2008. gada februārī.

Rajona lauku teritorijā visur vēl nenotiek atkritumu šķirošana pirms savākšanas. Atkritumu šķirošana ieviesta Gulbenē, kur atsevišķās pilsētas vietās uzstādīti konteineri papīra, stikla, PET pudeļu savākšanai.

Līdz ar reģiona mēroga sistēmas izveidošanu tiks precizēts jautājums par atkritumu šķirošanas un savākšanas punkta (vai punktu) izveides nepieciešamību pagasta teritorijā.

Litenes pagastā ir darbojās viena sadzīves atkritumu izgāztuve „Lapsiņas”. Līdz ar poligona atvēršanu, sadzīves atkritumu izgāztuve tika slēgta un veikta teritorijas rekultivācija (5.24.tab.).

Ar atkritumu savākšanu līdz 2008.gada 1.oktobrim nodarbojas pagasta komunālais dienests. Šobrīd noslēgts līgums ar SIA „ALBA”, līgumu ar firmām nav. Nesankcionētu atkritumu izgāztuvju pagastā nav.

5.24.tabula

Slēgtā un rekultivētā sadzīves atkritumu izgāztuve Litenes pagastā

Nr.p. k.	Nosaukums	Platība, ha		Zemes īpašuma forma	Ekspluatācijas sākuma gads
		Zemes gabala platība	Aktīvi izmantojamā platība		
1	”Lapsiņas” (Tautvari)	1.6	1.2	Īpašnieks- Litenes pagasts	1992

Atkritumu sastāvā dominē sadzīves atkritumi: pārtikas, stikla un papīra atkritumi un cita veida iepakojamie materiāli

Līdzīgi kā citās lauku teritorijās, atkritumu savākšana no viensētām nereti ir apgrūtināta objektīvu apstākļu dēļ – ceļi un braukšanas apstākļi rudens/pavasara lietavu vai ziemas apstākļos nav izmantojami specializētās atkritumu savākšanas tehnikai. Saskaņā ar „Malienas reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2007. - 2013. gadam” līdz 2013. gadam sadzīves atkritumu savākšanas sistēmai jāaptver 75 % no lauku teritorijas.

Gulbenes rajona teritorijā nav bīstamo sadzīves atkritumu apglabāšanas poligona. Bīstamie atkritumi tiek uzkrāti tiem speciāli ierīkotās vietās vai konteineros, kurus licencētas firmas nogādā bīstamo atkritumu apglabāšanas poligonos.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

1. Nodrošināt sadzīves atkritumu apsaimniekošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
2. Izstrādāt saistošos noteikumus bīstamo un sadzīves atkritumu apsaimniekošanai, kas nepieļauj nesankcionētu atkritumu izbēršanu tiem neparedzētās vietās.
3. Izstrādāt sadzīves atkritumu savākšanas un šķirošanas shēmu.
4. Ieviest centralizēto sadzīves un bīstamo atkritumu savākšanas sistēmu visā pagasta teritorijā.

5.9.4. Siltumapgāde

Centrālā apkure mājokļu apsildīšana Litenes ciemā vairs nav pieejama, daudzdzīvokļu mājas apkures jautājumu risina individuāli. Uzlabojoties ekonomiskajai situācijai un ņemot vērā iedzīvotāju pieprasījumu, centralizēto siltumapgādi ir iespējams atjaunot, jo infrastruktūra ir saglabāta. Atjaunojot siltumapgādi daudzdzīvokļu mājām, uzlabotos ugunsdrošība un ciema ainavas kvalitāte, jo atkristu malkas uzglabāšanas problēma tam sākotnēji neparedzētās vietās.

Lokālā centrālā apkure Litenes ciemā tiek nodrošināta no trīs katlu mājām – 2 pagasta padomes katlu mājām un sociālās aprūpes centra „Litene” katlu mājas. No vienas pagasta padomes pārziņā esošās katlu mājas siltums tiek nodrošināts pamatskolai, sporta zālei, internāta ēkai, pagasta pašvaldības ēkai un tautas namam, otra lokālā katlu māja apsilda pirmskolas izglītības iestādi. 2008.gada nogalē pirmskolas izglītības iestādē uzstādīti divi jauni apkures katli ar jaudu 52 kW. Kā kurināmais tiek izmantota malka.

Sociālā aprūpes centra katlu māja ar siltumu apgādā Sociālā aprūpes centra korpusus. Kā kurināmais tiek izmantota malka.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

1. Risināt jautājumu par centralizētās siltumapgādes atjaunošanu Litenes ciema daudzdzīvokļu mājām.

5.9.5. Energo apgādes infrastruktūra

Litenes pagastu ar elektrību nodrošina AS „Sadales tīkls” Ziemeļaustrumu reģions Gulbenes nodaļa.

Pagastu šķērso 110 kV elektrolīnija.

Pagasta teritorija ir elektrificēta. Patērētāju vajadzībām teritorijā ir izbūvētas 20 kV 35.88 km garumā, 0.4 kV elektropārvades līnijas 82 km garumā un divdesmit divas 20/0.4 kV transformatoru apakšstacijas (TP). Esošais elektroapgādes tīklu izvietojums un pieejamās jaudas nodrošina esošo elektroenerģijas patērētāju pieprasījumu un neierobežo jaunu pieslēgumu veidošanu.

Elektroapgādes modernizācijas pasākumu ietvaros notiek pakāpeniska pārvades tīklu nomaiņa, ņemot vērā konkrēto līniju nolietojumu, rekonstrukcijas darbus pamatā veicot esošajās trasēs.

Elektropārvades līniju un transformatoru izvietojums ir parādīts kartē M 1: 10 000 „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana”.

Saskaņā ar a/s „Latvenergo” sniegto informāciju, Litenes pagasta teritorijā tuvākajos gados nav plānotas būtiskas izmaiņas - paredzams esošo tīklu un transformatoru punktu uzturēšanas remonts. Jaunu elektroapgādes tīklu izbūve tiek veikta atbilstoši lietotāju pieprasījumiem un saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes ar lēmumu Nr.145 (11.12.2002.) apstiprināto “Elektrotīkla pieslēguma maksas noteikšanas metodiku”. Jaunu 20 kV maģistrālo līniju pārbūve, kam būtu nepieciešams ievērtēt jaunas teritorijas, nav plānota.

Esošo elektropārvades līniju un transformatoru punktu remonts veicams periodiski, t.i., reizi 6 gados, saskaņā ar LEK 002. Jaunu 0.4 kV līniju (kabeļu vai gaisvada piekarkabeļu)

izbūve tiek veikta pēc esošo līniju nolietojšanās vai saskaņā ar "Metodiku par jaunu patērētāju pieslēgšanu".

Lai nodrošinātu esošo elektroapgādes tīklu un objektu ekspluatāciju, esošajām 0.4 kV un 20 kV līnijām teritorijas plānojumā tiek noteiktas aizsargjoslas, kurās ir spēkā Aizsargjoslu likumā un MK noteikumos Nr.415 "Ekspluatācijas aizsargjoslu gar elektriskajiem tīkliem noteikšanas metodika" (20.10.1998) noteiktās prasības.

Detalizētas prasības un nosacījumi elektroapgādes tīklu rekonstrukcijai un jaunai tīklu izbūvei ietverti teritorijas plānojuma II sējuma „Teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumi” 2.27.4. nodaļā „Elektroapgāde” un 4.nodaļā „Aizsargjoslas”.

Ielu apgaismojuma tīkla attīstību nosaka pagasta padome.

Esošais elektroapgādes tīklu izvietojums un pieejamās jaudas nodrošina esošo elektroenerģijas patērētāju pieprasījumu un neierobežo jaunu pieslēgumu veidošanu.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

- 1. Veicināt gaisvadu līniju nomaiņu ar pazemes kabeļiem.**
- 2. Sniegt palīdzību uzņēmējiem un zemniekiem nepieciešamo elektropiegādes uzlabojumu nodrošināšanai (jauda, fāzes).**

5.9.6. Hidrotehniskās būves

Litenes pagastā nav uzbūvēta neviena mazā hidroelektrostacija. Gulbenes rajonā saskaņā ar 2002. gada 15. janvāra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 27, **turpmāk aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus uz šādām upēm:**

Daugavas baseinā: Pededze, Papparde (Paparze).

Sakarā ar to, ka 20.gadsimta sākumā Litenē darbojās papīrfabrika, bet pēckara gados tika uzcelta hidroelektrostacija, mainoties normatīvo aktu prasībām, pastāv iespēja atjaunot hidroelektrostācijas darbību, izmantojot vidi saudzējošas tehnoloģijas.

5.9.7. Gāzes apgāde

Sakarā ar to, ka Vidzemi šķērsojošais dabas gāzes vads atrodas vairāk kā 50 km no Gulbenes, rajonā pašlaik nav pieejama dabas gāze. Lauku teritorijā un Litenes ciemā iedzīvotāji izmanto gāzes balonus. Litenes ciemā pie daudzdzīvokļu mājām ir pazemes gāzes tvertnes, kuras pašlaik netiek izmantotas.

Saskaņā ar akciju sabiedrības "Latvijas gāze" sniegto informāciju Gulbenes rajona teritorijas plānojuma grozījumu izstrādei, tālākā perspektīvā Gulbenes rajons varētu tikt gazificēts. Litenes pagasta plānojumā parādīti perspektīvie maģistrālo gāzes vadu izbūves koridori.

Litenes pagastā nav lielu ražošanas uzņēmumu, kas varētu būt dabas gāzes patērētāji. Litenes ciemā kopš 90. gadu sākuma nedarbojas centralizētā siltumapgādes sistēma un daudzdzīvokļu mājās ierīkota krāšņu apkure. Darbojas atsevišķu ēku lokālās apkures sistēmas. Siltumapgādes sistēmas atjaunošanai un jauna kurināmā veida ieviešanai visā ciemā būtu nepieciešami lieli līdzekļi.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

1. Veikt papildus izpēti par dabas gāzes piegādes nepieciešamību un ekonomisko lietderību.
2. Sadarboties ar AS "Latvijas gāze" nepieciešamās informācijas sagatavošanā gāzes apgādes infrastruktūras attīstības jautājumos.

5.9.8. Sakaru infrastruktūra

Litenes pagastā atrodas viena pasta nodaļa Litenē. Telekomunikāciju pakalpojumus Litenes pagasta teritorijā nodrošina SIA "Lattelekom" un mobilo sakaru pakalpojumu sniedzēji („Latvijas Mobilais telefons”- sakaru tornis zemes gabalā „Sakarnieki”, “Tele 2”- sakaru zemes gabalā „Vīganti” , SIA BITE Latvija” sakaru tornis zemes gabalā Zaķaploki). Mobilo sakaru pārklājums vērtējams kā apmierinošs.

Pagasta teritorija atrodas SIA “Lattelecom” apakšuzņēmuma SIA „Citrus Solution” Vidzemes reģiona Gulbenes tīklu uzturēšanas apkalpes teritorijā.

Analogo sakaru kvalitāte Litenes pagasta teritorijā vērtējam līdzīga kā citās Gulbenes rajona lauku teritorijās. 2005.gadā Litenē tika uzstādīta mini RSU – s (Litene) – Rēzeknes 1. ciparu centrāles iznesums mini RSU – s (Litene), līdz ar to beidza pastāvēt analogā telefonu centrāle Litenē. Tas pagasta teritorijā ļāva uzlabot interneta pieejamību.

Maģistrālo sakaru tīklu izvietojums parādīts kartē „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana” ar mēroga 1:10 000 precizitāti.

Turpmāko gadu laikā Litenes pagasta teritoriju neskar jaunu maģistrālo telekomunikāciju objektu izbūve.

Jaunu sakaru tīklu un objektu izbūve realizējama, saskaņā ar konkrētu klientu pieprasījumu attiecīgo pakalpojumu piegādei.

Sakaru komunikāciju ekspluatācijas nodrošināšanai jāievēro „Aizsargjoslu likuma” un MK apstiprināto aizsargjoslu noteikšanas metodiku prasības. Detalizēti nosacījumi sakaru infrastruktūras objektu izbūvei ietverti plānojuma II nodaļā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” 27.nodaļā “Inženiertehniskās apgādes nodrošinājums” nodaļā „Aizsargjoslas gar telekomunikāciju līnijām”.

Privātie un publiskie telekomunikāciju tīkli ierīkojami un izbūvējami, atbilstoši MK noteikumiem. Nr. 256 „Elektronisko sakaru tīklu ierīkošanas un būvniecības noteikumi”(04.04.2006)

Privātiem telekomunikāciju tīkliem, kurus paredzēts pieslēgt Lattelekom SIA publiskajam telekomunikāciju tīklam, jāatbilst Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas apstiprinātajiem tehniskajiem noteikumiem (SPRK 2002.11.12. sēdes protokols Nr.64(94) 10.p.), kuros norādīti tīklu savienošanas nosacījumi.

Iekšējie telefonizācijas darbi jāveic ēkas un teritorijas saimniekam, saskaņā ar noslēgto robežlīgumu.

Jaunajām un rekonstruējamām ēkām jāsaņem tehniskie noteikumi no SIA „Lattelecom”.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

1. Atbalstīt dažādu mobilo sakaru operatoru darbību savā teritorijā.
2. Pilnveidot sabiedriskos interneta pieslēguma punktus uz bibliotēkas un skolu interneta pieslēguma punktu bāzes, paplašinot moderno komunikāciju lietošanas iespējas.

5.10. Sabiedriskais transports

Sabiedriskais transports Litenes pagastā kursē pa šādiem ceļiem:

P35 „Gulbene – Balvi – Viļaka – Krievijas robeža”, P 43 „Litene- Alūksne” un V 422 ”Pievedceļš Litenei”. Pa šiem ceļiem kursē gan starppilsētu nozīmes maršrutu autobusi, gan atjaunotā reģionālā vietējās nozīmes maršruta autobuss. Pagasta autobuss skolēnu pašpārvadājumus veic pa ceļu V 417 „Auguliena - Beļava – Litene”.

No pieturas „Litene” var aizbraukt uz Rīgu, Alūksni, Balviem, Rēzekni, Daugavpili, Viļaku, Baltinavu, Kārsavu un citām vietām.

Rajona maršrutu apkalpo SIA "Gulbenes autobuss", starppilsētu maršrutus apkalpo gan SIA "Gulbenes autobuss", gan citu rajonu pārvadātāji. Skolēnu pārvadājumus nodrošina arī pagasta autobuss.

Sabiedriskā transporta satiksme pa platsliežu dzelzceļu nenotiek kopš 2001.gada.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

- 1. Veikt iedzīvotāju plūsmu pētīšanu, noteikt to ietekmējošos faktorus un gaidāmās izmaiņas.**
- 2. Sagatavot priekšlikumus par nepieciešamajiem sabiedriskā transporta uzlabojumiem, lai varētu mērķtiecīgi plānot sabiedriskā transporta attīstību rajonā.**

5.11. Izglītības, kultūras, veselības un sociālo pakalpojumu infrastruktūra

Litenes pagasta teritorijas nodrošinājums ar sociālās infrastruktūras objektiem vērtējams kā pietiekams. Plānojumā tiek paredzēts saglabāt zemes reforma mērķiem piešķirtās teritorijas sabiedriskiem mērķiem.

Litenes pagastā darbojas divas izglītības iestādes - Litenes pamatskola un Litenes pirmsskolas izglītības iestāde.

Skola no vecajām ēkām pārcēlās uz Litenes muižas pili 1924. gadā. Tās nosaukums bija Litenes sešgadīgā pagastskola. 1944. gada septembrī skola tika pārkārtota par vidusskolu. Pēc kara tā bija vienīgā vidusskola rajonā. 1961./62.m.g. vidusskola tiek pārkārtota par astoņgadīgo skolu.

Litenes pamatskola organiski iekļaujas Gulbenes izglītības sistēmā un ir nozīmīga tās sastāvdaļa. Skolā ir labvēlīgi apstākļi tirgus ekonomikas pamatu un informātikas apgūšanai. Skolā ir datorklase ar interneta pieslēgumu un skolas bibliotēka. Orientējoties uz mūsdienu darba tirgus prasībām, tūrisma sektora attīstību un gaidāmo brīvo darbaspēka plūsmu Eiropas Savienības ietvaros, īpaši liela vērtība piegriežama svešvalodu apmācībai jau pamatskolas posmā.

Pagasts ļoti atbalsta skolas ārpusstundu darba plānošanu. Katru gadu arvien vairāk tiek atmaksāti interešu izglītības pulciņi. Līdzās valsts dotācijām no pagasta budžeta tiek atmaksāti šādi pulciņi-četri deju kolektīvi, dramatiskais pulciņš, jaunsargi.un dalība starptautisko projektos.

Skolā ieguldītas ievērojamas investīcijas, lai sakārtotu apkures sistēmu, sanitāro mezglu un fasādi. Turpmākai skolas efektīvai darbībai nepieciešams veikt remontu internāta telpās un skolā jāveic starpstāvu pārseguma remonts.

Skolas datorklase apgādāta ar 9 datoriem mācību procesam, 1-bibliotēkai, 2-vadības sistēmai. 5 datorus nepieciešams nomainīt kā morāli novecojušus. Efektīvai mācību stundas

norisei katrā klasē kabinetam vēl nepieciešami 3 datorkomplekti. Ir īstenots projekts sporta inventāra iegādei. Jauns aprīkojums nepieciešams dabaszinību kabinetam un inventārs mājturības kabinetam.

Litenes pamatskolā 2007./2008. mācību gada sākumā mācījās 90 bērni, skolēnu skaitam ir bijusi tendence samazināties: neliels skolēnu skaita pieaugums bija vērojams 2004./2005. mācību gadā, kad tika slēgta Kalnienas pamatskola un daļa skolēnu pārnāca mācīties uz Litenes pamatskolu, bet nākamajā mācību gadā skolēnu skaits bija samazinājies par 15 skolēniem, 2006. gadā mācības uzsāka tikai 92 skolēni, vēl par 14 mazāk nekā iepriekšējā gadā. 2007. gadā samazinājums bija minimāls.(5.25.tab.). Ja ņem vērā Litenes pagastā dzimušo bērnu skaitu(izslēdzot mehānisko migrāciju), tad tas ir pietiekams 1.klases nokomplektēšanai līdz 2012. gadam, bet 2013. gadā mācības potenciāli var uzsākt tikai seši 2006. gadā dzimušie bērni, kas var radīt problēmas ar pirmās klases izveidi.

Litenes pamatskolā strādā 14 pedagoģiskie darbinieki.

5.25.tabula

Litenes pagasta izglītības iestāžu piepildījums

	1997./ 1998.	1998./ 1999.	1999./ 2000.	2000./ 2001.	2001./ 2002.	2002./ 2003.	2003./ 2004.	2004./ 2005.	2005./ 2006.	2006./ 2007.	2007./ 2008.
Litenes pamatskola	114	114	115	117	120	115	112	121	106	92	90
Litenes pirmskolas izglītības iestāde	32	33	38	35	29	32	34	32	31	34	35

Pirmsskolas izglītības iestāde atvērta 1967. gadā(5.38.att.), celta pēc bērnudārzu projekta un paredzēta 40 vietām. Reālais piepildījums ir 2008. gadā ir 35 bērni. Par viņiem rūpējas 15 darbinieki, no tiem 6 pedagoģiskie darbinieki. Iestādē ir 2 grupas.

Izglītības iestāžu uzturēšanai pagasta budžetā 2008. gadā plānoti 352239Ls jeb 47 % no kopbudžeta.

Kultūrizglītības iestādēm ir arvien pieaugoša loma jauniešu vispārējā un profesionālā apmācībā. Īpašu lomu šeit ieņem bibliotēkas kā nozīmīgi informācijas centri. Litenes pagastā ir viena bibliotēka, kas izvietojusies vienā no senlaicīgajām Litenes muižas ēkā, kurai veikta rekonstrukcija (5.39.att.).

5.38.att. Litenes pirmskolas izglītības iestāde

5.39.att. Litenes bibliotēka

Bibliotēkas pakalpojumus 2007. gadā izmantoja 286 lasītāji.

Litenes pagasta padomes bibliotēka nodibināta 1923. gadā. 20. gadsimta 30. gados Litenē atradās arī Kultūras fonda bibliotēka ar 700 sējumiem. Pēc 2.pasaules kara bibliotēka darbu atsāka 1947. gadā. bez tradicionāliem pakalpojumiem bibliotēka sniedz maksas pakalpojumus: kopēšana, informācijas izdruka, informācijas ierakstīšana disketē, datorlietošana.

Bibliotēkai nepieciešams kosmētiskais remonts un jaunas telpas lasītavai, datoru izvietojumam un bērnu stūrīša izveidei. Bibliotēkas rīcībā esošie datori ir novecojuši, nepieciešams jauns krāsu printeris, skeneris, fakss un grāmatu fondu papildināšana.

Pēc remonta pabeigšanas, bibliotēku un skolas novadpētniecības muzeju paredzēts pārcelt uz bijušo muižas stalli, ko litenieši dēvē par „Kārļiem”, bet faktiskā adrese ir „Stalļi”.

Izdevumi bibliotēkas uzturēšanai 2008. gadā plānoti 10230 Ls apmērā, izdevumi grāmatu iegādei 400 Ls apmērā.

Pagastā atrodas viens tautas nams ar 200 vietām skatītāju zālē, kas izvietojies vienā no Litenes muižas ēkām. Ēkā atjaunošanā ir ieguldītas ievērojamas investīcijas, nepieciešams mazās zāles kosmētiskais remonts un ugunsdrošības signalizācijas ierīkošana skatītāju zālē.

Kultūras namā nodarbināti 6 kultūras darbinieki. Darbojas 5 mākslinieciskie kolektīvi un pulciņi.

2007. gadā tika uzsākta un 2008. gadā pabeigta Litenes estrādes vērienīga rekonstrukcija, kas nākotnē var kļūt par reģionālas nozīmes plašu kultūras pasākumu rīkošanas vietu. Blakus estrādei top sporta laukumi, ir vietas telšu izvietojumam un mašīnu novietošanai. Veikta arī gājēju tiltiņa rekonstrukcija pāri Pededzes upei.

Sporta un kultūras attīstībai pagasta budžetā 2008. gadā ieplānoti līdzekļi 213010 Ls apmērā jeb 28 % no kopbudžeta.

Veselības aprūpi pagastā nodrošina ģimenes ārsta prakse un zobārstniecības kabinets, pašvaldība maksā algu zobārstam un uztur telpas - nodrošina apkuri un sedz elektrības patēriņu. Ambulances ēkai nepieciešams ierīkot centrālo apkuri un nomainīt jumta segumu.

Sociālos jautājumus risina pagasta sociālais darbinieks, kuram šobrīd nav speciālās izglītības. 2008. gadā pagasta padomes budžetā izdevumi sociālai aprūpei plānoti 15795 Ls jeb 13.71 Ls uz vienu iedzīvotāju, izdevumi sociālajiem pabalstiem 11000 Ls jeb 9.55 Ls uz vienu iedzīvotāju.

Pagastā nodrošināta aprūpe mājās 12 cilvēkiem, šī pakalpojumu sniegšanā iesaistīti 12 aprūpētāji. Šis pakalpojums nepieciešams daudz lielākam cilvēku skaitam.

Tuvākajā nākotnē pašvaldība plāno sociālo dzīvokļu izveidi 12 personām īpašumos „Dārza māja” un „Mežniecība” un sociālās mājas izveidi īpašumā „Gāršas”.

Pieaugot iedzīvotāju dzīves līmenim, aktīvāka kļūst lauku iedzīvotāju sabiedriskā dzīve – kultūras, sporta pasākumu un citu pasākumu organizēšana un piedalīšanās tajos, tāpēc pašvaldībai jādomā par atbilstošas infrastruktūras attīstību un aktīvās atpūtas iespēju piedāvājuma paplašināšanu.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

- 1. Saglabāt Litenes pamatskolu un nostiprināt tās materiāli tehnisko bāzi.**
- 2. Uzlabot un pilnveidot kultūras un veselības iestāžu materiāli tehnisko nodrošinājumu.**
- 3. Racionāli izmantot pagasta sociālās infrastruktūras objektus iedzīvotāju dzīves līmeņa kvalitātes uzlabošanai un pozitīva pašvaldības tēla veidošanai.**
- 4. Bibliotēku nemītīgi pilnveidot par mūsdienīgu visa veida informācijas saņemšanas punktu, izmantojot jaunākās informācijas tehnoloģijas.**

5.12. Tūrisma infrastruktūra un aktīvās atpūtas teritorijas

Litenes pagasts var lepoties ar nozīmīgiem kultūras, vēstures un dabas objektiem, kas ir tūristu iecienīti un apmeklēti.

Pagastā ir pietiekami priekšnoteikumi tūrisma nozares attīstībai, tikai līdz šim esošie resursi nav pietiekami izmantoti. Pagasta teritorijā ir apstākļi ūdenstūrisma attīstībai pa Pededzes upi, bet nav citu aktīvai atpūtai piemērotu ūdeņu, pagasta teritorijā nav publisko peldvietu un nav labiekārtotu peldēšanās vietu. Pie Kaļņa ezera nelielu atpūtas vietu izveidojusi AS "Latvijas valsts meži" Smiltenes mežsaimniecība savām vajadzībām(5.40-5.41.att.)

5.40. - 5.41.att. Atpūtas vieta pie Kaļņa ezera

Litenes pagastā ir izveidots Litenes ūdenstūrisma informācijas centrs.

Ir piemērotas teritorijas ekotūrisma attīstībai: divi dabas liegumi: „Sitas un Pededzes palīene” un „Mugurves pļavas”.

Plašās mežu teritorijas var izmantot ogošanai un sēņošanai.

Vienīgais šobrīd pagastā esošais viesu nams „GRĪVĀJI” piedāvā nakšņošanu 10 personām, svinību telpas, pirti, teltsvietas, kvadraciklus, atpūtu pie ūdens(5.42. un 5.43.att.).

5.42. un 5.43. att. Viesu nams „Grīvāji”

Litenes pagastā nav neviena sabiedriskās ēdināšanas uzņēmuma, tuvākie atrodas Stāmerienas pagastā.

Priekšnosacījumi un ieteikumi teritorijas attīstībai:

1. Nodrošināt tūrisma informācijas saņemšanas iespējas par pagasta teritorijā esošajiem apskates objektiem, nakšņošanas, ēdināšanas iespējām un citiem pakalpojumiem.
2. Veidot informatīvos materiālus (bukletus, brošūras, informācijas un reklāmas lapiņas utt.) par pagastu kopumā un atsevišķiem objektiem.
3. Veicināt lokālo patriotismu, ēku un būvju un parku sakopšanu, tūristiem pievilcīgas vides radīšanu.
4. Atbalstīt mazo uzņēmējdarbību tūrisma pakalpojumu jomā.

5. Radīt iedzīvotājos izpratni par tūrisma nozares attīstības potenciāliem un iespējām;
6. Sakopt apskates objektus, nodrošināt to vieglu atrašanas iespēju, izvietojot speciālas norādes.
7. Saudzīgi izmantot un saglabāt nākamajām paaudzēm esošo dabas un kultūrvēsturisko mantojumu kā ilgtspējīgas attīstības garantu.

5.13. Valsts aizsardzības teritorijas un objekti, civilās aizsardzības objekti

Litenes pagasta teritorijā nav valsts aizsardzības un civilās aizsardzības objektu.

Pagasta padomes uzdevums ir nodrošināt pagasta iedzīvotāju civilo aizsardzību. Brīvprātīgo ugunsdzēsēju komanda Litenes pagastā nav izveidota. Tā jāizveido atbilstoši LR MK noteikumiem Nr. 686 „Noteikumi par iestāžu, organizāciju, komercsabiedrību un pašvaldību ugunsdrošības, ugunsdzēsības un glābšanas dienestu funkcijām un tiesībām”.

Ugunsgrēka gadījumā Litenes teritorijā uz notikuma vietu izbrauc Gulbenes UGN (18 km), sadarbība notiek ar Balvu UGN (15 km), Beļavas BUK (10 km) un Alūksnes UGN (26 km).

Pie ūdens rezervuāriem, kurus var izmantot ugunsgrēku dzēšanai, kā arī pie ūdens ņemšanas akām jāizbūvē laukumi (12.0 x 12.0 m) un ugunsdzēsības automašīnu piebrauktuves. Pie ceļiem un piebrauktuvē redzamās vietās jābūt izvietotiem ūdens ņemšanas vietu norādītājiem.

Trauksmes sirēnas pašlaik pagastā nav izvietotas, tā nepieciešama Litenes ciemā. Pagastā jāizstrādā civilās aizsardzības brīdinājuma sistēma un jāinformē par to pagasta iedzīvotāji.

5.14. Kapsētu teritorijas

Litenes pagasta teritorijā atrodas viena kapsēta „Torņkalniņš”, kas aizņem 2.6 ha. Kapsētā ir atjaunota kapliča, tajā atrodas Latvijas armijas karavīru piemiņas vieta, pie kuras ik gadu 14. jūnijā notiek piemiņas pasākumi.

Gulbenes rajonā nav krematorijas, līdz ar to kapsētās nav izplatīti pēc kremācijas veiktie apbedījumi.

Gulbenes rajonā ir viena slēgta dzīvnieku kapsēta "Radiņi" Lejasciema pagastā. Jaunu produktīvo lauksaimniecības dzīvnieku kapsētu izveide rajonā netiek plānota. Kritušie mājlopi tiek savākti un transportēti uz Valmieru, kur notiek to iznīcināšana.

Turpmāk rajona mērogā jārisina jautājums par mājas(istabas) dzīvnieku līķu apglabāšanu jeb mīļdzīvnieku kapsētas izveidi, jo mājdzīvnieku līķus drīkst iznīcināt tos pārstrādājot vai sadedzinot Pārtikas un veterinārijas dienesta atzītos attiecīgajos 1.kategorijas blakus produktu uzņēmumos vai aprakt Pārtikas un veterinārijas dienesta reģistrētajās mājas(istabas) dzīvnieku kapsētās.

6. TERITORIJAS PLĀNOJUMA RISINĀJUMU APRAKSTS UN PAMATOJUMS

Litenes pagasta teritorijas atļautā (plānotā) izmantošana definēta, ņemot vērā sekojošus aspektus:

- esošā situācija (zemes lietojuma veids, līdzšinējā izmantošana),
- normatīvie akti, valsts institūciju nosacījumi,
- ekonomiskā situācija, notiekošie procesi Latvijā un reģionā,
- esošo valsts mēroga, nozaru, reģiona, rajona plānojumu nosacījumi,
- zemes īpašnieku, teritorijas iedzīvotāju, politiķu vēlmes un redzējumi par vēlamo situāciju nākotnē.

6.1. Teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas risinājumi (kopsavilkums)

PLĀNOTĀS ADMINISTRATĪVĀS
TERITORIJAS, PILSĒTU UN
CIEMU ROBEŽAS

- Plānojumā netiek paredzēta pašvaldības administratīvās teritorijas robežu maiņa.

TERITORIJAS APDZĪVOJUMA
STRUKTŪRAS ATTĪSTĪBĀ

- Litenes ciema teritorijas robeža noteikta ar pagasta padomes lēmumu 2001.gada 28.septembrī (protokols Nr.9), kas grozīja 1996.gadā noteikto ciema robežu. Teritorijas plānojuma sagatavošanas laikā ciemam precizētas robežas, izslēdzot plašas lauksaimniecībā izmantojamās teritorijas, kurās nav paredzēts veidot blīvu apbūvi. Precizētās robežas apstiprinātas ar pagasta padomes lēmumu 2008.gada 26.septembrī.

- Plānojums paredz saglabāt esošo apdzīvojuma struktūru un Austrumvidzemes lauku ainavas raksturu, kā ieteicamo lauku apdzīvojuma tipu nosakot viensētu apbūvi.

- Pagasta teritorijā tiek atbalstīta jaunas apbūves attīstība, vienlaicīgi respektējot Vidzemes lauku apbūves raksturu un nepieļaujot nepārdomātu īpašumu sadrumstalošanu, nosakot minimālo nesadalāmo jaunveidojamās zemes vienības platību (2 ha) un iespēju uz vienas zemes vienības būvēt ne vairāk par vienu savrupmāju/viensētu ar saimniecības ēkām. Ciema teritorijā jaunveidojamu individuālo dzīvojamo māju apbūvei minimālā platība noteikta 1500 m².

- Jaunu, atrauti no esošo blīva rakstura apdzīvoto vietu (ciemu) izveide Litenes pagastā turpmākajos 12 gados netiek plānota. Nepieciešamības gadījumā jaunu blīvas apbūves teritoriju attīstība ir iespējama, nodrošinot sasaisti ar esošajām apbūves teritorijām, nodrošinot nepieciešamo infrastruktūru, grozot teritorijas plānojumu un konkrētos risinājumus definējot detaļplānojumā.

ZEMES DZĪĻU NOGABALU,
DERĪGO IZRAKTEŅU UN
ATRADŅU TERITORIJAS;

Litenes pagastā paredzēts turpināt esošo smilts/grants karjeru izstrādi. Jaunu derīgo izrakteņu ieguves vietu izveide atļauta normatīvajos aktos noteiktā kārtībā. Derīgo izrakteņu ieguve aizliegta ciema teritorijā.

ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS
KULTŪRVĒSTURISKĀS

- Plānojumā tiek paredzēts saglabāt esošos valsts aizsargājamo kultūras

TERITORIJAS UN KULTŪRAS PIEMINEKĻI

ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS, MIKROLIEGUMUS UN SAUDZĒJAMĀS AINAVISKĀS TERITORIJAS

pieminekļu sarakstā iekļautos pieminekļus. Kartogrāfiskajā materiālā iezīmēti plānotie kultūras pieminekļu sarakstā iekļaujamie objekti, nenosakot aizsargjoslu. Plānojuma sagatavošanas laikā noteikta Litenes muižas apbūves teritorija.

- Pagasta teritoriju skar divas Natura 2000 teritorijas:
 - dabas liegums „Sitas un Pededzes paliene” (lieguma R daļa)
 - dabas liegums „Mugurves pļavas”(lieguma Z daļa)
- Dabas liegumu teritorijās un tiešā to tuvumā netiek plānota apbūves u.c. aktīvas saimnieciskās darbības attīstība, kas varētu ietekmēt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas vērtību saglabāšanu. Izbūvētajam sadzīves atkritumu poligonam veikts ietekmes uz vidi novērtējums. Atļauta videi draudzīga ar tūrismu un rekreāciju saistīta saimnieciskā darbība. Liegumu teritorijā tiek ierobežota nekustamo īpašumu sadalīšana (ne mazākos par 10 ha platībās) un nav paredzētas zemes transformēšanas iespējas. Dabas liegumiem ir izstrādāti Dabas aizsardzības plāni un individuālie izmantošanas noteikumi, kas detalizēti reglamentē šo teritoriju izmantošanu.
- Plānojumā iezīmēti 17 mikroliegumi, t.sk. astoņi 2008.gadā jaunizveidotie mikroliegumi
- Plānojumā parādītas rajona nozīmes ainaviski vērtīgās teritorijas. Vietējās nozīmes vērtīgās ainavas nav noteiktas.

VALSTS AIZSARDZĪBAS TERITORIJAS UN OBJEKTUS, CIVILĀS AIZSARDZĪBAS OBJEKTI

- Pagasta teritorijā nav valsts aizsardzības un civilās aizsardzības teritoriju un objektu un tādu izveide nav plānota. Ir plānots ierīkot sakaru, apziņošanas un trauksmes sistēmu Litenes ciemā.

RISKA TERITORIJAS UN OBJEKTUS; OBJEKTU TERITORIJAS, KURU IZVIETOJUMAM ATBILSTOŠI NORMATĪVAJIEM AKTIEM IR NOTEIKTAS ĪPAŠAS PRASĪBAS VAI KURIEM IR NEPIECIEŠAMS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS, UN RŪPNIECISKĀS RAŽOŠANAS TERITORIJAS, KAS RADA PAAUGSTINĀTU PIESĀRŅOJUMU VIDĒ, TROKSNI VAI CITA VEIDA TRAUCĒJUMUS, KAS KAITĪGI VIDEI UN CILVĒKIEM;

- Pašvaldības teritorijā nav rūpnieciska rakstura vai citādu veida objektu ar būtisku ietekmi uz vides kvalitāti. Saimnieciskās aktivitātes pamatā ir saistītas ar lauksaimniecību un mežizstrādi.
- Litenes pagasta teritorijā nav ķīmisko produktu transportēšanas infrastruktūras objektu, kā arī citu stacionāro ķīmisko vielu vai ķīmisko produktu uzglabāšanas, ražošanas vai pārstrādes objektu ar būtisku ietekmi uz vidi un tuvāko 12 gadu laikā nav plānota šādu objektu izveide.
- Ar ražošanu saistītu objektu attīstībai Litenes pagastā primāri izmantojamās esošās padomju laika saimniecisko objektu (darbnīcas, fermas) teritorijas, tās nepieciešamības gadījumā reģenerējot un paplašinot. Jaunu industriāla rakstura teritoriju attīstība ārpus plānojumā norādītajām ražošanas objektu apbūves teritorijām ir pieļaujama, grozot plānojumu, risinājumus pamatojot detālplānojumā un nepieciešamības gadījumā veicot sākotnējās ietekmes uz vidi novērtējumu.
- Esošo saimnieciska rakstura objektu paplašināšana nav atļauta ūdensobjektu aizsargjoslās. Jaunu sabiedriska vai daudzfunkcionāla rakstura objektu izbūvei, vai apbūvei, kas saistīta ar zemes īpašumu apvienošanu vai sadalīšanu ūdensobjektu aizsargjoslā ir atļauta izstrādājot detālplānojumu.

NACIONĀLAS NOZĪMES LAUKSAIMNIECĪBAS TERITORIJAS, MELIORĒTĀS ZEMES, POLDERI, HIDROTEHNISKĀS BŪVES UN APMEŽOŠANAS TERITORIJAS

- Lauksaimnieciskajās teritorijās ir izdalītas meliorētās zemes, un 50 balles vērtīgās nacionālās un rajona nozīmes lauksaimniecības zemes.
- Lauksaimniecībā izmantojamām zemēm netiek ierobežotas zemju transformēšanas iespējas citos izmantošanas veidos (apbūvei, dīķsaimniecību izveidei, apmežošanai), cik tālu tas nav pretrunā ar

MEŽSAIMNIECISKĀS TERITORIJAS

augstākstāvošo normatīvo aktu prasībām un nemazina apkārtējo nekustamo īpašumu vērtību, transformēšanu veicot normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

- Litenes plānojums neatbalsta lauksaimniecības zemju apmežošanu Litenes ciema teritorijā, izņemot gadījumus, kad apmežošana tiek veikta publiku atpūtas zonu izveidei, parku un skvēru ierīkošanai.

- Mežu resursu izmantošanā pašvaldība nenosaka papildus nosacījumus esošajiem meža nozares normatīvajos aktos ietvertajiem nosacījumiem.

BŪVniecībai nelabvēlīgās TERITORIJAS, KĀ ARĪ TERITORIJAS, KURĀM NEPIECIEŠAMA ĪPAŠA INŽENIERTEHNISKĀ SAGATAVOŠANA;

- Pagasta teritorijā nav īpašu būvniecībai nelabvēlīgu teritoriju, kurām būtu nepieciešami specifiska inženiertehniskā sagatavošana. Potenciāli piesārņotajās teritorijās apbūve pieļaujama, pirms tam veicot teritorijas rekultivāciju vai sanāciju. Būvniecība nav vēlama laukumos ar mazu nestspēju: kūdras iegulu laukos un applūstošajās palienēs (skat. 5.4.3.4. nodaļu „Būvniecībai nelabvēlīgo teritoriju vispārīgs raksturojums”). Pirms būvniecības šādās teritorijās nepieciešama papildus ģeoloģiska izpēte.

INŽENIERKOMUNIKĀCIJU UN TRANSPORTA TERITORIJAS (TRASES), OBJEKTUS, MAĢISTRĀLOS TĪKLUS, OSTU TERITORIJAS, TROKŠŅU ZONAS, PRASĪBAS SATIKSMES ORGANIZĀCIJAS PILNVEIDOŠANAI UN CEĻU SATIKSMES DROŠĪBAS UZLABOŠANAI, 330 KV UN 110 KV ELEKTROENERĢIJAS PĀRVADES TĪKLUS UN 20 KV ELEKTROENERĢIJAS SADALES TĪKLUS;

- Inženiertehniskās infrastruktūras attīstības jomā tiek plānota esošās infrastruktūras saglabāšana, uzturēšana un modernizācija finansiālo iespēju robežās. Teritorija ir optimāli nodrošināta ar energo un ūdens resursiem. Nepastāv ierobežojumi elektroenerģijas izmantošanas apjomu palielināšanai, kā arī jaunu pieslēgumu izveidei. Būtiskākie ieguldījumi inženiertehniskās apgādes jomā ir plānoti ūdensapgādes un notekūdeņu attīrīšanas jomas sakārtošanai un modernizācijai Litenes ciemā. Inženiertehnisko komunikāciju turpmākās attīstības konkrētie risinājumi tiek definēti turpmākās plānošanas gaitā, tehnisko projektu izstrādes ietvaros.

- Esošais ceļu tīkls Litenes pagastā nodrošina teritorijas apkalpošanu. Galvenā uzmanība tiks veltīta esošā ceļu tīkla uzturēšanai darbības līmenī. Vispirms pagastā jāsakārto ceļi un ielas, kas saistītas ar transporta plūsmas nodrošināšanu uz Malienas reģionālo sadzīves atkritumu poligonu.

6.2. Teritorijas atļautās (plānotās) izmantošanas zonējums

Saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 20.jūnija noteikumiem Nr. 496 „nekustamā īpašuma lietošanas mērķu noteikšanas un maiņas kārtība” 1.pielikumu Litenes pagasta teritorijas plānojumā izdalītas un ar atšķirīgiem apzīmējumiem atļautās (plānotās) izmantošanas kartē parādītas šādas teritorijas (zonas):

Nekustamā īpašuma lietošanas mērķu klasifikācija

Kods	Grupas nosaukums	NĪLM kods	Nosaukums
1	2	3	4
Zeme, uz kuras apbūve nav primārā zemes izmantošana – apbūve pieļaujama gadījumos, ja tā nepieciešama atļautās izmantošanas nodrošināšanai			
01	Lauksaimniecības zeme	0101	Zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir lauksaimniecība: Izdalītas nacionālās nozīmes, rajona nozīmes, pārējās lauksaimniecības zemes un meliorētās lauksaimniecības zemes
02	Mežsaimniecības zeme un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurās saimnieciskā darbība ir aizliegta ar normatīvo aktu	0201	Zeme, uz kuras galvenā saimnieciskā darbība ir mežsaimniecība
		0202	Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurās saimnieciskā darbība ir aizliegta ar normatīvo aktu: Izdalīti dabas liegumi, mikroliegumi, biotopu teritorijas
03	Ūdens objektu zeme	0301	Publiskie ūdeņi- pagasta teritorijā nav noteikti
		0302	Fizisko un juridisko personu īpašumā vai lietošanā esošo ūdeņu teritorijas
04	Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas	0401	Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas: Parādītas derīgo izrakteņu atradnes un smilts karjers.
05	Dabas pamatnes un rekreācijas nozīmes zeme	0501	Dabas pamatnes, parki, zaļās zonas un citas rekreācijas nozīmes objektu teritorijas, ja tajās atļautā saimnieciskā darbība nav pieskaitāma pie kāda cita klasifikācijā norādīta lietošanas mērķa
		0503	Sportam un atpūtai aprīkotās dabas teritorijas: Parādīta atpūtas vieta Litenes ciemā.
Apbūves zeme			
06	Individuālo dzīvojamo māju apbūves zeme	0601	Individuālo dzīvojamo māju apbūve
07	Daudzdzīvokļu māju apbūves zeme	0701	Vienstāva un divstāvu daudzdzīvokļu māju apbūve
		0702	Trīs, četru un piecu stāvu daudzdzīvokļu māju apbūve
08	Komercdarbības objektu apbūves zeme	0801	Komercdarbības objektu apbūve
09	Sabiedriskas nozīmes	0901	Izglītības un zinātnes iestāžu apbūve

	objektu apbūves zeme	0902	Ārstniecības, veselības un sociālās aprūpes iestāžu apbūve
		0903	Valsts un pašvaldību pārvaldes iestāžu apbūve
		0907	Kapsētu teritorijas un ar tām saistīto ceremoniālo ēku un krematoriju apbūve
		0908	Pārējo sabiedriskās nozīmes objektu apbūve
10	Ražošanas objektu apbūves zeme	1001	Rūpnieciskās ražošanas uzņēmumu apbūve
		1003	Lauksaimnieciska rakstura uzņēmumu apbūve
11	Satiksmes infrastruktūras objektu apbūves zeme	1101	Zeme dzelzceļa infrastruktūras zemes nodalījuma joslā un ceļu zemes nodalījuma joslā
12	Inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūves zeme	1201	Ar maģistrālajām elektropārvades un sakaru līnijām un ūdens cauruļvadiem saistīto būvju, ūdens ņemšanas un notekūdeņu attīrīšanas būvju apbūve
13.	Jauktas apbūves teritorijas		Litenes ciema plānotajā apbūvē, kurās konkrētu apbūvi nosaka detālplānojumā.

Papildus plānojumā noteiktas teritorijas ar speciāliem nosacījumiem:

Kultūras pieminekļu teritorijas

Ainaviski vērtīgās teritorijas

Potenciāli piesārņotās teritorijas

Rekultivējamās un rekultivētās teritorijas

Aizsargjoslas

Teritoriju (zonu) robežas noteiktas, ņemot vērā kadastra robežas un dabīgās robežas (ceļus, grāvjus, zemes lietojuma veidu kontūras).

Detalizēti nosacījumi un prasības katram teritorijas izmantošanas veidam ietverti plānojuma II sējumā „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”.

6.3. Kopējo interešu un turpmākās plānošanas jautājumi

1.	Pasākumi	Sadarbības partneri
2.	Ceļu tīkla attīstība	Kaimiņu pašvaldības
3.	Ezeru un to apkārtnes apsaimniekošana	Rugāju, Stāmerienas un Stradu pagasta padome, a/s „Latvijas valsts meži”
4.	Sadzīves atkritumu	Sadarbība ar Alūksnes, Balvu, Gulbenes,

	apsaimniekošana	Madonas rajona pašvaldībām ceļu tīkla sakārtošanai sakarā ar sadzīves atkritumu poligona „Maliņa” izveidi
5.	Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu ieviešana un izpildes kontrole	LR Vides ministrijas Dabas aizsardzības pārvalde, Balvu rajona Kubulu pagasts, Gulbenes rajona Stradu pagasts.
6.	Tūrisma produktu attīstība: tūrisma maršrutu (taku) izveide, kultūras mantojuma iekļaušana tūrisma piedāvājumā.	Gulbenes rajona un kaimiņu rajona pašvaldības, zemes īpašnieki, pagasta uzņēmēji.

Izmantotās literatūras un avotu saraksts

Izmantotā literatūra

1. LR CSP "Latvijas demogrāfijas gadagrāmata" 1997.gads.
2. LR CSP "Latvijas demogrāfijas gadagrāmata" 1998.gads.
3. LR CSP "Latvijas demogrāfijas gadagrāmata" 1999.gads.
4. LR CSP "Latvijas demogrāfijas gadagrāmata" 2000.gads.
5. LR CSP "Latvijas demogrāfijas gadagrāmata" 2001.gads.
6. LR CSP "Latvijas demogrāfijas gadagrāmata" 2002.gads.
7. LR CSP "Latvijas demogrāfijas gadagrāmata" 2003.gads.
8. LR CSP "Latvijas demogrāfijas gadagrāmata" 2004.gads.
9. LR CSP "Latvijas demogrāfijas gadagrāmata" 2005.gads.
10. LR CSP "Latvijas demogrāfijas gadagrāmata" 2006.gads.
11. LR CSP "Latvijas demogrāfijas gadagrāmata" 2007.gads.
12. S. Dundure "Gulbenes rajons" Gulbene, 1997.gads
13. Latvijas ģeotelpiskās informācijas aģentūra „Latvijas ciemi” 2007.gads, 647 lpp.

Nepublicētie dati

1. Litenes pagasta sociāli ekonomiskās attīstības programma. (1998), Litenes pagasta padome, 70 lpp.
2. Gulbenes rajona 1996. gada attīstības programmas papildinājumi. Attīstības stratēģija un rīcības plāns 2001.- 2013. gadam.(2002). Gulbenes rajona padome, Gulbene, - 73 lpp.
3. Gulbenes rajona teritorijas plānojums. Situācijas apraksts un teritorijas plānotā un atļautā izmantošana 2001.-2013.gads. Ar grozījumiem, kas apstiprināti 2006.gada 27.septembrī (2006).Gulbenes rajona padome, Gulbene, 158 lpp.
4. Īss pārskats par Litenes pagasta ģeoloģisko uzbūvi, zemes dzīļu resursiem, pazemes ūdeņiem un to izmantošanu. (2008). Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra, Rīga, - 25 lpp.
5. Upju baseinu raksturojums, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra, 2005.g.
6. Madonas reģionālās vides pārvaldes dati.
7. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Gulbenes nodaļas dati
8. Valsts akciju sabiedrības "Latvijas valsts ceļi" Gulbenes rajona nodaļas dati.
9. Lauku atbalsta dienesta Ziemeļaustrumu reģionālās lauksaimniecības pārvaldes dati.
10. SIA "Lattelecom" Vidzemes reģiona Gulbenes klientu apkalpošanas centra dati.
11. Valsts zemes dienesta Vidzemes reģionālās nodaļas Kadastra pārvaldes Gulbenes filiāles dati.
12. Dabas aizsardzības pārvaldes dati.
13. Valsts Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras datu bāzes.
14. Ziemeļaustrumu virsmežniecības dati.
15. AS "Latvijas valsts meži" Austrumvidzemes novada mežniecības dati.
16. Valsts A/S "Sadales tīkla" Ziemeļaustrumu reģiona Gulbenes nodaļas sniegtā informācija.
17. Firmas "Latvijas mobilais telefons SIA" dati.
18. SIA "Gulbenes autobuss" dati.
19. Latvijas Dabas fonda informācija.
20. Litenes pagasta ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniskās pases Ūdensapgādes sistēmas tehniskā pase (2002).
21. Litenes pagasta ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu tehniskās pases Kanalizācijas sistēmas tehniskā pase (2002).

22. SIA „Attīstība reģioniem” Tehniskais uzdevums Litenes pagasta ūdensapgādes un kanalizācijas objektu rekonstrukcijai
23. Litenes pagasta padomes dati.
24. http://www.gulbenesbiblioteka.lv/novads/daba_upes.htm
25. <http://www.ezeri.lv/database/>

PIELIKUMU SARAKSTS

1.pielikums

Darba uzdevums

Litenes pagasta teritorijas plānojuma sagatavošanas pamatojums

- Latvijas Republikas likuma "Par pašvaldībām" 14.panta 2.daļas 1.punkts,
- Latvijas Republikas likuma "Teritorijas plānošanas likums" 7.panta 6.daļa,
- Ministru kabineta 2004.gada 19.oktobra noteikumi Nr. 883 "Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi".

Litenes pagasta teritorijas plānojuma sagatavošanas uzdevumi, izejas materiāli un prasības

- Kā izejas materiālu izmantot „Litenes pagasta attīstības iespējas un perspektīvas”(1998), Gulbenes rajona teritorijas plānojumu(2006), Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojumu(2007), sagatavotās nacionālā plānojuma sadaļas un Ministru kabineta noteikumus, kas attiecas uz pašvaldību teritorijas plānojumu;
- Plānojumu sagatavot atbilstoši LR MK noteikumiem Nr. 883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi”.

Institūciju saraksts nosacījumu un atzinumu saņemšanai, sagatavojot Litenes pagasta teritorijas plānojumu:

1. Madonas reģionālajai vides pārvaldei
2. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai
3. Valsts akciju sabiedrības "Latvijas valsts ceļi" Gulbenes nodaļai
4. Akciju sabiedrībai “Augstsprieguma tīkli”
5. Akciju sabiedrībai Latvenergo Sadales tīklam „Ziemeļaustrumu reģions”
6. Valsts aģentūras "Sabiedrības veselības aģentūra" Gulbenes filiālei
7. Valsts zemes dienesta Vidzemes reģionālās nodaļai
8. Akciju sabiedrībai "Latvijas gāze"
9. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Gulbenes brigādei
10. Gulbenes rajona padomei
11. Vidzemes plānošanas reģiona Attīstības padomei

12. Lauku atbalsta dienesta Ziemeļaustrumu reģionālajai lauksaimniecības pārvaldei
13. Valsts meža dienesta Ziemeļaustrumu virsmežniecībai
14. Akciju sabiedrības "Latvijas valsts meži" Austrumvidzemes novada mežsaimniecībai
15. Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūrai
16. SIA Lattelekom
17. SIA Latvijas Mobilais Telefons
18. SIA TELE 2
19. SIA BITE LATVIJA
20. Valsts akciju sabiedrībai "Latvijas dzelzceļš"
21. Pašvaldībām, ar ko robežojas Litenes pagasts (Alūksnes rajona Jaunannas, Balvu rajona Kubulu, Rugāju, Gulbenes rajona Stāmerienas, Stradu pagasts)

Litenes pagasta teritorijas plānojuma sagatavošanas laika grafiks un sabiedriskās apspriešanas pasākumi

N.p.k.	Realizējamie pasākumi, aktivitātes	Laiks
	Plānojuma sagatavošanas nosacījumu pieprasīšana no darba uzdevumā minētajām institūcijām	2008.g.februāris- marts
	Darba uzdevumā minēto institūciju izsniegto nosacījumu un priekšlikumu apkopošana	2008.gada aprīlis
	Publikācijas laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" un "Dzirkstele" par pagasta teritorijas plānojuma sagatavošanas uzsākšanu	2008.gada jūnijs
	Litenes pagasta padomes lēmums par Litenes pagasta teritorijas plānojuma 1.redakcijas nodošanu sabiedriskajai apspriešanai un atzinumu saņemšanai	2008. gada oktobris
	Publikācijas laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" un "Dzirkstele" par pagasta teritorijas plānojuma 1.redakcijas sabiedrisko apspriešanu	Līdz 2008.gada 1.novembrim
	Litenes pagasta teritorijas plānojuma 1.redakcija sabiedriskās apspriešana	2008.g. 1.novembris-15.decembris
	Atzinumu pieprasīšana no darba uzdevumā minētajām institūcijām par plānojuma 1.	2008. gada novembris

	redakciju	
	Sabiedriskās apspriešanas sanāksme	2008.gada novembra beigas, decembra sākums
	Sabiedriskās apspriešanas pārskata sagatavošana un apstiprināšana Lēmums par tālāko rīcību – apstiprināt kā gala redakciju vai koriģēt	2008.gada decembris
5.	Litenes pagasta teritorijas plānojuma galīgās redakcijas sabiedriskā apspriešana; atkārtotu atzinumu saņemšana; sludinājums „Latvijas Vēstnesī” un "Dzirkstelē"	2009.gada februāris
6.	Sludinājums „LV” par to, kad Litenes pagasta padomes sēdē tiek skatīta plānojuma galīgā redakcija	2009.gada marta sākums
	Litenes pagasta teritorijas plānojuma galīgās redakcijas apstiprināšana	2009.gada marta beigas
8.	Litenes pagasta teritorijas plānojuma gala redakcijas iesniegšana Vidzemes plānošanas reģiona Attīstības padomei atzinuma saņemšanai	2009.g.aprīlis
9.	Atzinuma no RAPLM saņemšana	2009.gada maijs
10.	Litenes pagasta teritorijas plānojuma gala redakcijas apstiprināšana pagasta padomes sēdē kā saistošie noteikumi	2009.gada maija beigas, jūnija sākums
11.	Teritorijas plānojuma noformēšana kā arhīva dokumenti un iesniegšana RAPLM un VZD	Līdz 2009.gada 1. jūlijam
12.	Sludinājums „Latvijas vēstnesī” un "Dzirkstelē" par saistošo noteikumu pieņemšanu	2009.gada jūnijs

Pagasta padomes priekšsēdētājs

G.CIGLIS

Litenes ciema raksturojums pēc pakalpojumu saņemšanas iespējām

	Administratīvie un sab								Izglītības				Veselības				Tirdzn.	Kultūras		Tūrisma infrastruktūra				Drošība	Komunālie pakalpoj				Sadzīves															
	Pagasta padome	Sociālais darbinieks	Lauks. Konsultants	Citi speciālisti	Pagasttiesa	Pasts	Baznīca	Draudze	Bērnudārzs	Pirmsskolas grupas	Pamatskola	Vidusskola, ģimnāzija	Citas mācību iestādes	Slimnīca	Ārstu prakses	Feldšerpunkti	Zobārsts	Aptieka	Pārtikasun jauktie	Rūpniecības un saimn.	Izbraukuma tirdzniec.	Bibliotēka	Kultūras tautas nams	Pašdarbīb.kolektīvu	Muzejs	Tūrisma informācija	Autoapmaksas	Degvielas uzpild.v.	Viesnīca, viesu māja	Kafejnīca, bārs, restor.	Policija	Ugunsdzēsēji	Kapsēta	Atkritumu savākšana	Centr. Ūdens apgāde	Kanalizācija	Attīrīšanas iekārtas	Centrālāpkure	Frizētava	Drēbnieks	Veļas mazgātava	Apavu remonta darbn.	Pakalpojumu veidu skaits	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	
Litene	x	x	x		x	x			x	x	x				x		x	x	x			x	x	x		x	x						x	x	x	x	x							22

**Litenes ciema atbilstība vietējās nozīmes centra statusam saskaņā ar Vidzemes
plānošanas reģiona teritorijas plānojumu**

N.p.k.	Nepieciešamais pakalpojumu minimums	Litenei
1.	Pašvaldības administratīvie pakalpojumi	x
2.	Pamatskola	x
3.	Bibliotēka	x
4.	Sabiedriskais interneta pieejas punkts	x
5.	Tirdzniecība ar pārtikas un rūpniecības precēm	x
6.	Centralizētā ūdensapgāde	x
7.	Notekūdeņu attīrīšana	x
8.	Melnā seguma ceļa savienojums ar pilsētu vai reģionālas, nacionālas nozīmes autoceļu	x
9.	Publiski pieejamas atpūtas teritorijas	x
10.	Sabiedriskais transports ar pieturvietu	x
11.	Sociālais darbinieks	x
12.	Iecirkņa inspektors	x
13.	Pasts	x
14.	Ražošanas zona	x
15.	Darba vietas - vairāk kā 50 % no darbaspējīgo iedzīvotāju skaita	~250 darba vietas
		14

Litenes pagasta smilts atradņu raksturojums

Nr. p. k.	Nosaukums	Kvalitātes raksturojums		Biezums, m		Platība, ha	Krājumi, tūkst. m ³ , 01.01.2008.		Izpētes gads	Izmantošanas nozāres, kurām atradne pēta
		frakcijas >1.00 mm saturš, % no-līdz	frakcijas <0.05 mm saturš, % no-līdz	segkārtas <u>no-līdz</u> vid.	derīgā slāņa <u>no-līdz</u> vid.		izpētītie A	novērtētie N		
1.	Ramuksti	0.0-0.56	1.05-22.8	<u>0.0-0.3</u> -	<u>1.6-19.0</u> 4.8	33.6	1612.8 ¹	-	1967	māla liesināšanai
2.	Upeslīči	0.0-0.4 ²	līdz 21.2 ³	<u>0.0-2.7</u> 1.3	<u>3.2-9.2</u> 5.2	4.25	-	172.9	2004	ceļu būvei

¹ Krājumi doti izpētes gadā. Tikai daļa izvietota Litenes pagastā, dota platība un krājumi pagasta robežās

² Dots frakcijas 2.0-1.0 mm saturš, %

³ Dots frakcijas <0.063 mm saturš, %

Smilts un grants ieguve pagastam tuvākajos karjeros

Nr.p. k.	Atradnes nosaukums, pagasts	Uzņēmējdarbība	Derīgā izrakteņa izmantošana	Ieguve 2006.g., tūkst m ³	Krājumu atlikums izmantošanai izsniegtās licences robežās, tūkst.m ³ (2007.g.1.janvārī)
<i>Gulbenes rajons</i>					
1.	Skudras Daukstu pagasts	VAS „LAU”, „Vidzemes ceļi”, Gulbenes CR	Būvniecībai, ceļu būvei un remontam	2,18	355,71
<i>Balvu rajons</i>					
2.	Sita (Ramuksti) Kubulu pagasts	SIA „Poal”””	Būvniecībai, ceļu būvei un remontam	2,0	277,61
<i>Alūksnes rajons</i>					
3.	Čuksti - 1975.g. (III bloks) Alsviķu pagasts	Alsviķu pag. padome	Būvniecībai, ceļu remontam	1,98	2528,44
4.	Karva Alsviķu pagasts	VAS „Latvijas valsts meži”	Būvniecībai, ceļu būvei un remontam	10,68	218,84
5.	Zāgadi Alsviķu pagasts	VAS „LAU”, „Vidzemes ceļi”, Alūksnes CR	Būvniecībai, ceļu būvei un remontam	7,9	2699,79

Litenes pagasta kūdras atradņu¹ raksturojums²

Nr p. k.	Nosaukums	Nr. Kūdras fondā un uz kartes	Izpētes pakāpe	Atradnes platība, ha		Kūdras dziļums, m		Kūdras resursi)		Kūdras iegulas tips	Kūdras īpašību raksturojums	Izmantošanas virziens
				“0” robežās	rūpnieciski izmantojamā dziļuma (0,9m) robežās	lielākais	vidējais	tūkst.m ³	rūpnieciskie tūkst. t			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Baltais	3145	P	69	-	0,8	0,5	276	-	Z	R 35 - 40 pH 4,0	Lauksaimniecībā
2.	Baltais II	3140	P	24	-	1,0	0,5	96	-	A	R 5 – 30 pH 4,0	Lauksaimniecībā
3.	Cemeru	3203	P	81	-	2,0	1,0	486	-	Z	R 45 – 60 pH 6,5	Lauksaimniecībā
4.	Kalna – Sila II	3205	P	250	-	2,5	1,6	2250	-	P	R 35 – 60 A 6,5 – 15,7 W 86,1 – 89,5	Lauksaimniecībā
5.	Kantora	3180	P	6	-	2,0	1,5	30	-	Z	R 40 – 60 pH 6,0	Lauksaimniecībā
6.	Kauguru ³	3178	P	5	-	2,8	1,5	40	-	Z	R 45 – 50 pH 6,5	Lauksaimniecībā
7.	Kūšalu ³	3179	P	16	-	0,5	0,3	48	-	Z	R 45 – 50 pH 6,5	Lauksaimniecībā
8.	Lašu	3143	P	56	30	2,0	1,4	294	41	A	R 25 – 60 pH 4,0	Lauksaimniecībā

¹ Daļa no tabulā iekļautajām kūdras iegulām neatbilst kūdras atradnes statusam, jo par kūdras atradni sauc kūdras iegulu, kuras platība rūpnieciski izmantojamā dziļuma (0,9 m) robežās ir lielāka par 1 ha, un tās vidējais dziļums pārsniedz 1 m

² Dati par iegulu platību un resursiem doti saskaņā ar 1980.gada Latvijas PSR Kūdras fondu, pārējie dati – saskaņā ar 1962.gada Latvijas PSR Kūdras fondu

³ Atradne atrodas Stāmerienas pagastā (lielākā daļa) un Litenes pagastā; dota platība un resursi Litenes pagasta robežās, pārējie rādītāji – kopējie visai atradnei

9.	Piebēgas ⁴	3229	P	236 58 178	38,6 38,6	5,2 3,8 5,2	1,7 2,5 2,0	805,5 805,5 -	93,5 93,5 -	A, Z t.sk.: A Z	R 15 – 50 A 2,0 – 3,6 R 20 – 50 A 4,4 – 10,8	Lauksaimniecībā
10.	Rudzīšu	3142	P	4	-	0,5	0,3	12	-	A	R 35 – 45 pH 4,0	Lauksaimniecībā
11.	Užu II ⁵	3995	P	66	19,5	4,5	2,2	300	54	P	R 21 – 55 A 5,4 – 8,4 W 90,2 – 91,7	Lauksaimniecībā
12.	Salenieku	3138	P	221	116	3,9	2,0	1624	195	A	R 10 – 60 A 1,4 – 4,5 W 83,5 – 95,7	Lauksaimniecībā
13.	Sitas	3204	P	463	-	3,7	1,4	-	-	Z	R 25 – 60 A 3,9 – 13,0 W 92,4 – 95,3 pH 4,9 – 5,7	Lauksaimniecībā
14.	Vīles	3144	P	11	-	1,5	0,7	55	-	P	R 50 – 55 pH 4,0	Lauksaimniecībā
				1744	242,7							

Apzīmējumi:

4. kolonā: P – prognozēto resursu kategorija

11. kolonā: A – augstā tipa, P – pārejas tipa, Z – zemā tipa

12. kolonā: R – kūdras sadalīšanās pakāpe (%), A – kūdras pelnainība (%), W – kūdras dabīgais mitrums (%)

⁴ Atradne atrodas Stradu un Lītenes pagastā; dota platība un resursi Lītenes pagasta robežās, pārējie rādītāji – kopējie visai atradnei

⁵ Atradne atrodas Kubuļu un Lītenes pagastā; dota platība un resursi Lītenes pagasta robežās, pārējie rādītāji – kopējie visai atradnei

Litenes pagasta sapropeļa iegulu raksturojums

Nr. p.k.	Iegulas nosaukums	Iegulas izpētes pakāpe	Ezera platība (ha)	Ūdens dziļums (m) <u>max.</u> vid	Sapropeļa iegulas platība (ha)	Sapropeļa slāņa biezums (m) <u>max.</u> vid.	Sapropeļa resursi <u>tūkst.m³</u> tūkst.t	Sapropeļa klase (veids) un kvalitatīvie rādītāji (%)	Izmantošanas virziens
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Kauguru (Kušālas, Kūšolu)	P	23.9	$\frac{2.0}{1.8}$	21.5	$\frac{\geq 6.3}{5.0}$	$\frac{\geq 1075.0}{\geq 222.5}$	organogēns-silikātu (organogēni – mālaini) A 30.8-31.7, vid. 31.2 W 91.9-92.0 vid. 92.0	Mēslojumam
2.	Kalnis ⁷ (Kalna, Kaļņa)	P	119.5	$\frac{4.9}{1.8}$	31.8	$\frac{\geq 5.3}{4.1}$	$\frac{\geq 1303.9}{153.3}$	organogēns (zoogēns-aļģu) A 18.7-20.6, vid.19.7 W 95.1-95.5, vid.95.3	Mēslojumam, barības piedevām, dziedniecībai, būvmateriālu ražošanai, ķīmiskajai pārstrādei

Apzīmējumi: 3. kolonnā: P – prognozēto resursu kategorija

9. kolonnā: A – sapropeļa pelnainība (%), W – sapropeļa dabīgais mitrums (%)

⁷ Iegula tikai daļēji izvietota Litenes pagastā, sapropeļa iegulas platība un resursi doti tikai pagasta robežās

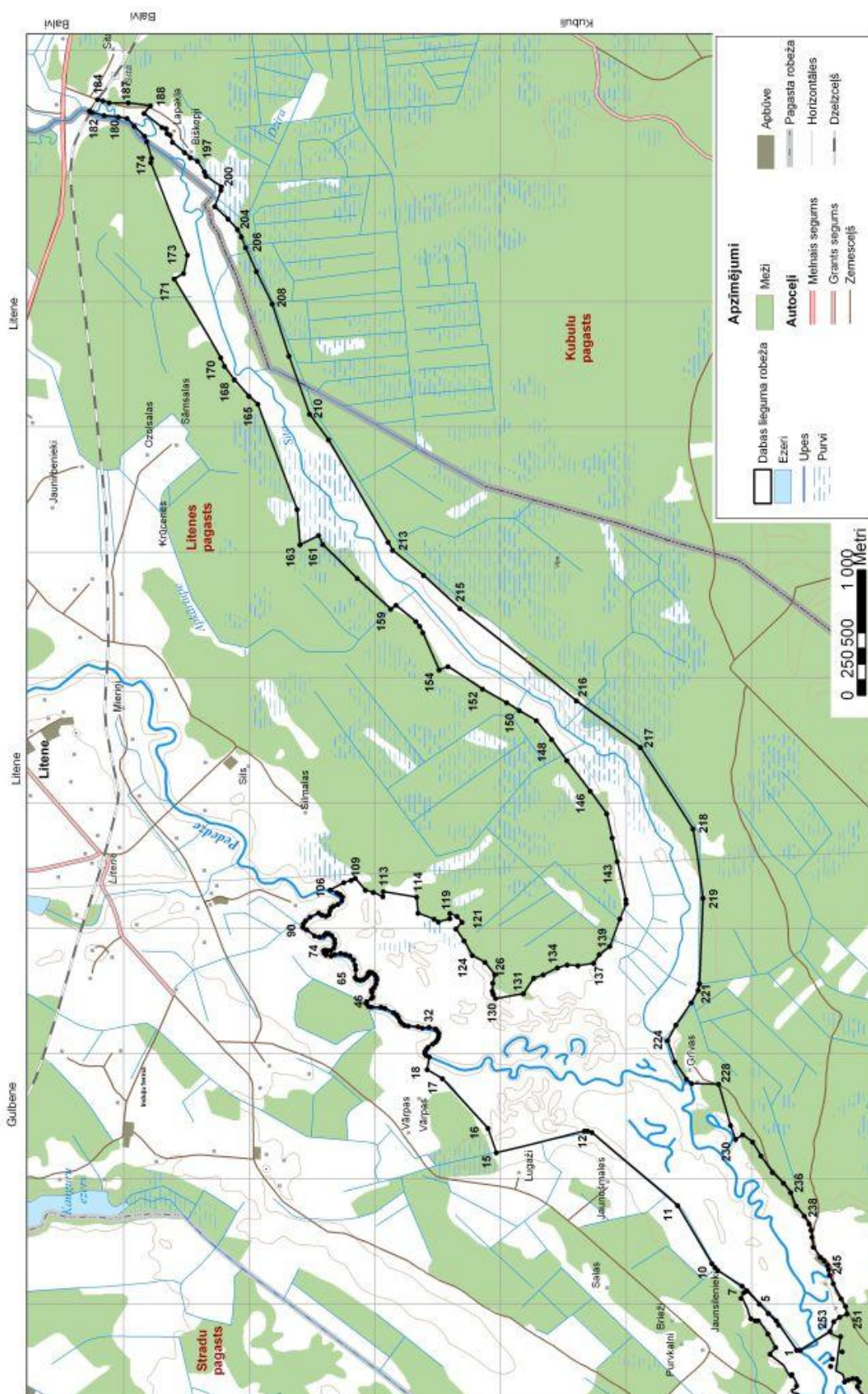
Litenes pagasta ūdensapgādes urbumu raksturojums

LVGMA Nr. DB "Urbumi" un uz kartes	Koordinātas, m ¹ (LKS 92 sistēma)		Urbuma atveres absolūtais augstums, m	Urbuma dziļums, m	Urbša- nas gads	Ūdens horizonts	Filtru intervāls, m		Statiskais līmenis, m no zemes virsmas	Sūknē- šanas debits, l/s	Pazemi- nājums, m	Urbuma statuss	Urbuma adrese ierīkošanas laikā/piezīmes plānojuma sagatavošanas laikā
	X	Y					no	līdz					
13062	6342712	681272	120	80	1974	D ₃ dg	67	80	9.2	2	8.5	nav zināms	pansionāts "Litene" (centr. ūd. apgādei)
13235	6342916.6	683222	108	60	1989	D ₃ dg	54	60	5.4	2	4.79	nav zināms	ciem. "Stalji" (centr. ūd. apgādei)
13236	6341422.4	682707.3	110	62	1964	D ₃ dg	51	62	5	4	1	nav zināms	ferma "Silavas" /privāts
13237	6339631	681250	102.7	60	1968	D ₃ dg	47.5	60	-0.2	3	3.3	nav zināms	ferma "Lešķi" /privāts
13254	6342484.4	682500.4	117.5	68.6	1961	D ₃ dg	56.5	66.5	7	6	6.05	nav zināms	ciem. "Litene" (centr. ūd. apgādei)
17379	6335355.8	678370	102	67	1963	D ₃ dg	46	67	-3.5	4.5	8	nav zināms	ferma "Silenieki" /privāts
17380	6345704.6	680616.8	127	77	1965	D ₃ dg	62	77	16.2	4	10	nav zināms	ferma "Skujenieki"/ jāiekonservē)
17403	6339938.8	679249.2	109.75	65	1962	D ₃ dg	53	65	5	4	18	nav zināms	ferma "Kūšali" /privāts
17424	6347429.3	684544.7	124	84	1963	D ₃ dg	67	84	13	4.5	14	nav zināms	ferma "Zāģernieki" /jāiekonservē
17425	6345858.5	687516.7	125	73	1965	D ₃ dg	58	73	13	3.5	10.1	nav zināms	ferma "Ozolkrasti" /jāiekonservē)
17477	6342638.7	684755.8	115	70	1977	D ₃ dg	55	70	7.5	4	9.8	nav zināms	ferma "Alejas" (Vārpiņas) /privāts
21827	6339344	678380	110	75	2007	D ₃ dg	63	73	3.5	3	10	nav zināms	atkritumu poligons "Kaudzītes" /privāts
24517	6342280	684750	110.5	60	2008	D ₃ dg	55	60	4.2	1.1	3.3	privāts	Saimniecība „Dimanti
24518	6344380	683645	111	60	2008	D ₃ dg	55	60	4.5	1.1	2.8	privāts	Saimniecība „Galaspruķi”
24582	6341650	681330	112	60	2008	D ₃ dg	53	60	4.2	1.1	3.7	privāts	Saimniecība Pļavnieki 1”

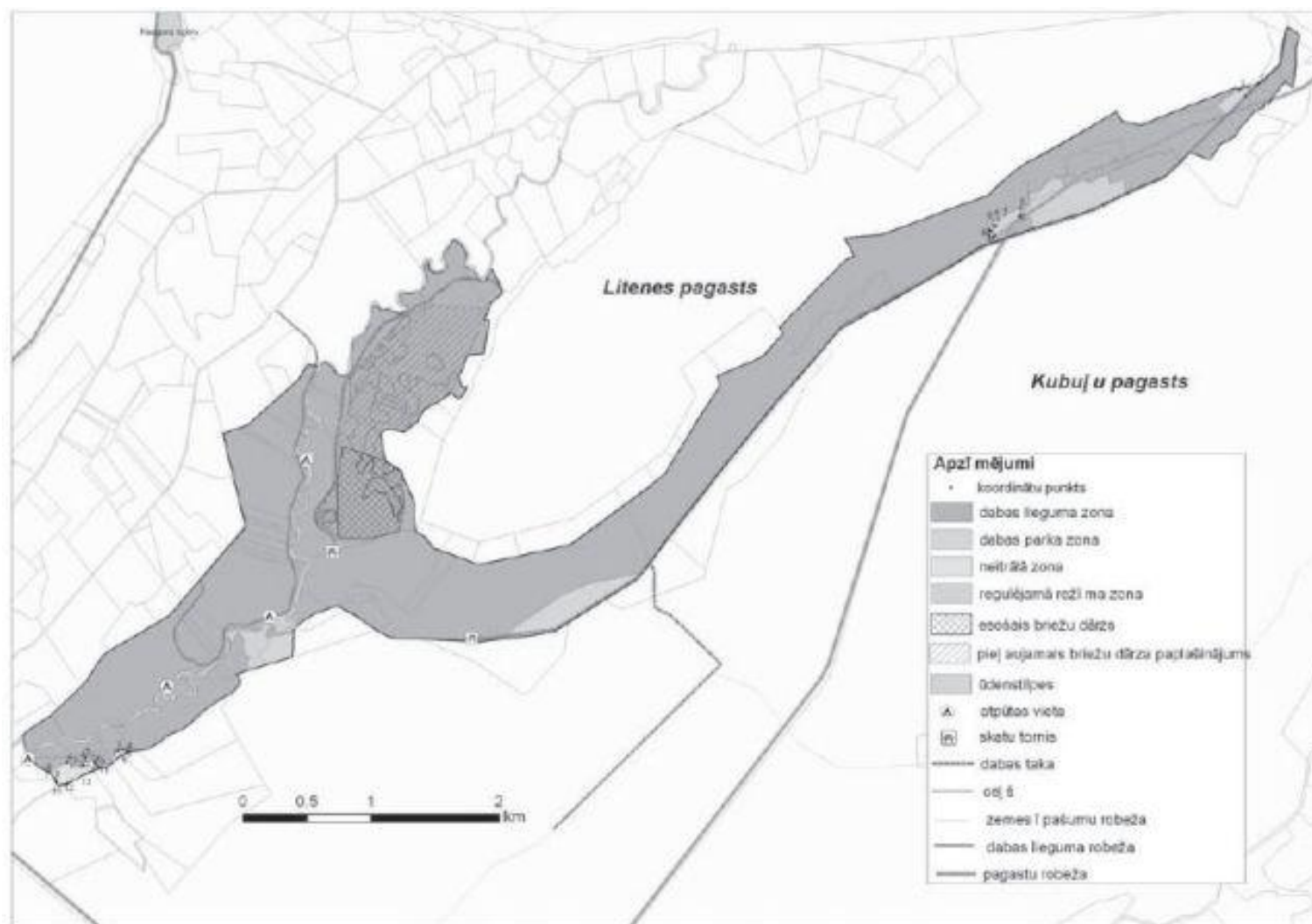
D₃dg - Daugavas ūdens horizontsD₃ pl - dg – Pļaviņu – Daugavas ūdens horizonts

¹ Tabulā norādītās urbumu koordinātas nav precizētas dabā (sagatavotas pēc arhīva materiāliem), tāpēc urbumu izvietojums kartē var neatbilst to atrašanās vietai dabā

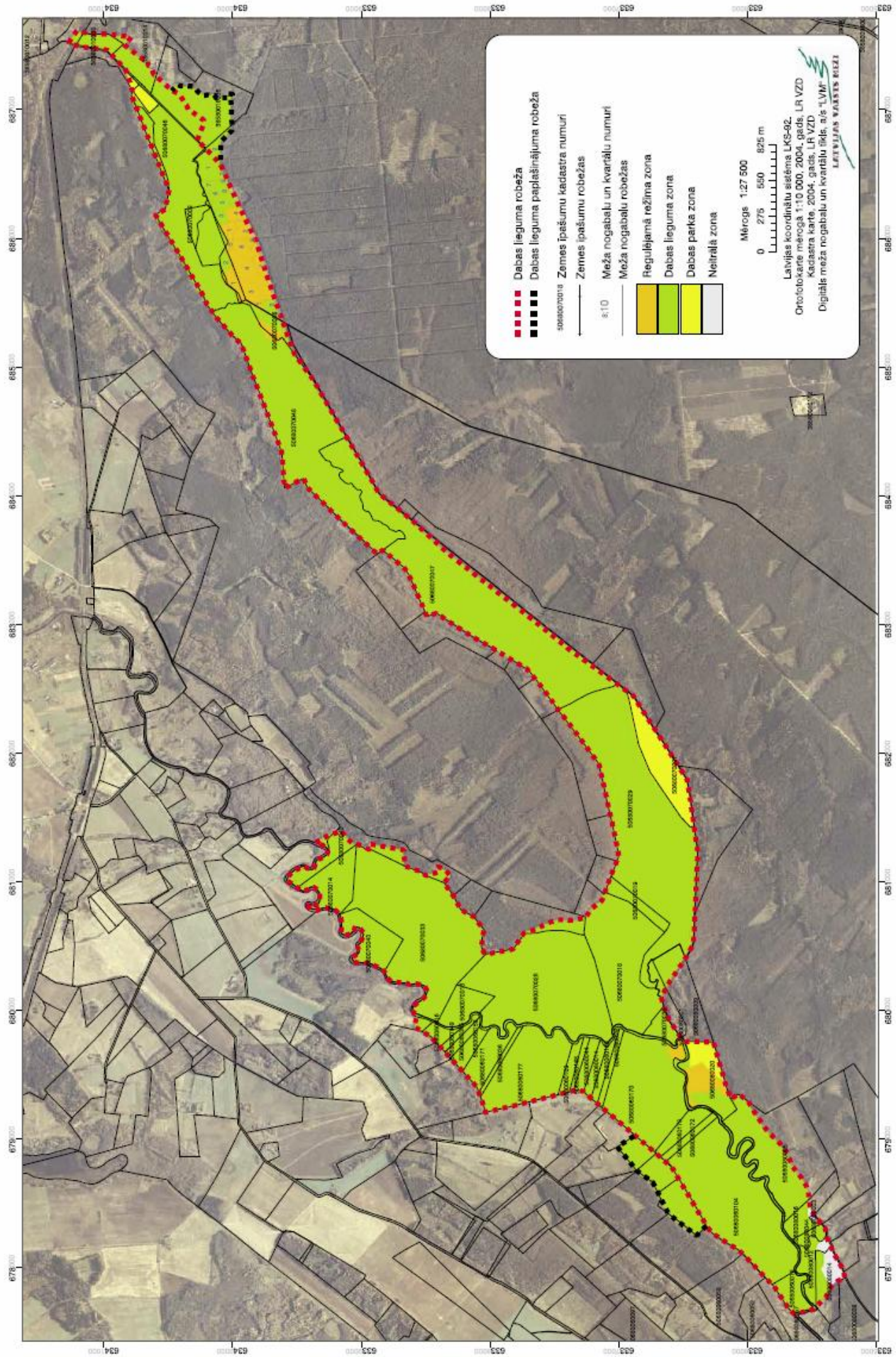
Dabas lieguma "Sitas un Pededzes paliene" shēma

1.pielikums Ministru kabineta 2007.gada 6.marta noteikumiem Nr.168
Dabas lieguma "Sitas un Pededzes paliene" funkcionālo zonu shēma

Dabas lieguma "Sitas un Pededzes paliene" funkcionālais zonējums

2.pielikums Ministru kabineta 2007.gada 6.marta noteikumiem Nr.168
Dabas lieguma "Sitas un Pededzes paliene" funkcionālo zonu sastāvs un robežu apraksts

I. Regulējamā režīma zona

1. Regulējamā režīma zonā ietilpstošo meža kvartālu un nogabalu, kā arī īpašumu kadastra numuri:

Nr. p.k.	Īpašuma kadastra numurs	Meža kvartālu numurs	Meža nogabalu numurs
1.1.	Gulbenes virsmežniecība Gulbenes mežniecība		
1.1.1.	daļa no īpašuma ar kadastra Nr. 5068 007 0056		
1.1.2.	5068 007 0048	122.	1. (daļa)
1.1.3.	5068 006 0170	139.	1.
1.1.4.	5068 008 0020	2.	1., 2.
1.2.	Balvu virsmežniecība Balvu mežniecība		
1.2.1.	3858 005 0072	7.	1.
1.2.2.		8.	1., 3., 4., 5., 6., 7., 8.
1.2.3.		9.	1., 2., 4.

2. Īpašuma ar kadastra Nr. 5068 007 0056 regulējamā režīma zonā ietilpstošās daļas ārējās robežas koordinātas:

Nr. p.k.	Koordinātu punkti	X koordināta	Y koordināta
2.1.	1.	685214	6339600
2.2.	2.	685231	6339613
2.3.	3.	685207	6339644
2.4.	4.	685241	6339691
2.5.	5.	685316	6339779
2.6.	6.	685381	6339811
2.7.	7.	685248	6339585

3. Īpašuma ar kadastra Nr. 5068 007 0048 regulējamā režīma zonā ietilpstošās daļas ārējās robežas koordinātas:

Nr. p.k.	Koordinātu punkti	X koordināta	Y koordināta
3.1.	1.	685214	6339600
3.2.	2.	685184	6339614
3.3.	3.	685231	6339613
3.4.	4.	685207	6339644
3.5.	5.	685241	6339691
3.6.	6.	685316	6339779
3.7.	7.	685280	6339767
3.8.	8.	685259	6339743
3.9.	9.	685227	6339735

II. Dabas lieguma zona

4. Dabas lieguma zonā ietilpst visa pārējā dabas lieguma teritorija, kas neietilpst regulējamā režīma zonā, dabas parka zonā un neitrālajā zonā.

III. Dabas parka zona

5. Dabas parka zonā ietilpstošo meža kvartālu un nogabalu, kā arī īpašumu kadastra numuri:

Nr. p.k.	Īpašuma kadastra numurs	Meža kvartālu numurs	Meža nogabalu numurs
5.1.	5068 008 0020	2.	3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10.
5.2.	5068 007 0046	1.	10.
5.3.	5068 007 0027	1.	1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13.
5.4.	Īpašums, kura koordinātas norādītas šī pielikuma 6.punktā		

6. Šī pielikuma 5.4.apakšpunktā minētā īpašuma ārējās robežas koordinātas:

Nr.p.k.	Koordinātu punkti	X koordināta	Y koordināta
6.1.	1.	687294	6340822
6.2.	2.	687194	6340722
6.3.	3.	687146	6340775

IV. Neitrālā zona

7. Neitrālajā zonā ietilpstošo īpašumu kadastra numuri:

Nr.p.k.	Īpašuma kadastra numurs
7.1.	daļa no zemes īpašuma ar kadastra Nr. 5068 008 0014
7.2.	5068 008 0003
7.3.	daļa no zemes īpašuma ar kadastra Nr. 5068 008 0016
7.4.	daļa no zemes īpašuma ar kadastra Nr. 5068 008 0012

8. Īpašuma ar kadastra Nr. 5068 008 0016 neitrālajā zonā ietilpstošās daļas ārējās robežas koordinātas:

Nr. p.k.	Koordinātu punkti	X koordināta	Y koordināta
8.1.	1.	678393	6335523
8.2.	2.	678431	6335531
8.3.	3.	678456	6335530
8.4.	4.	678470	6335511
8.5.	5.	678457	6335509
8.6.	6.	678419	6335483
8.7.	7.	678417	6335486

9. Īpašuma ar kadastra Nr. 5068 008 0012 neitrālajā zonā ietilpstošās daļas ārējās robežas koordinātas:

Nr. p.k.	Koordinātu punkti	X koordināta	Y koordināta
9.1.	1.	678172	6335353
9.2.	2.	678116	6335399
9.3.	3.	678123	6335406
9.4.	4.	678137	6335447

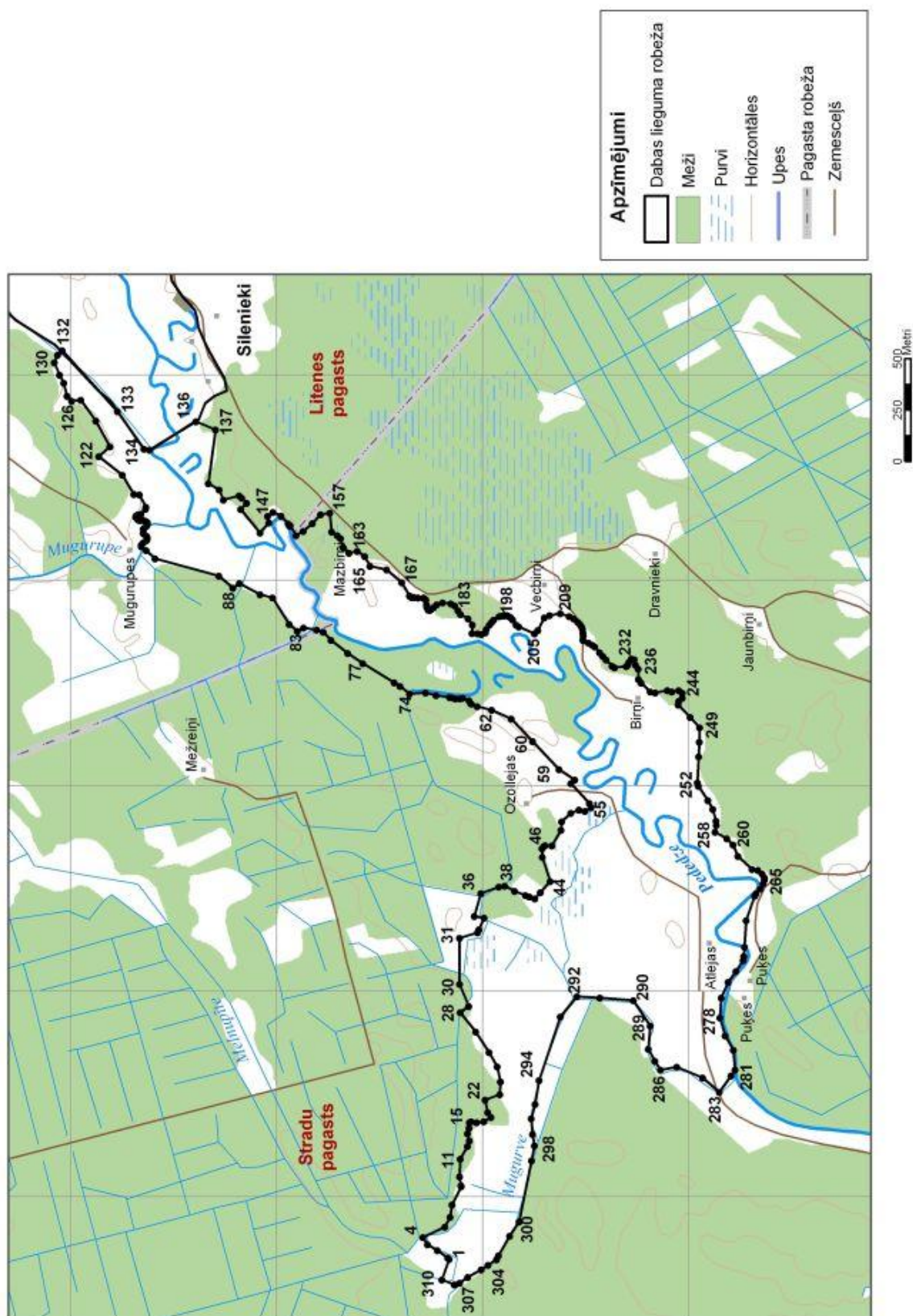
9.5.	5.	678138	6335472
9.6.	6.	678207	6335439
9.7.	7.	678210	6335420
9.8.	8.	678226	6335405
9.9.	9.	678250	6335393
9.10.	10.	678249	6335388
9.11.	11.	678247	6335388

10. Īpašuma ar kadastra Nr. 5068 008 0014 neitrālajā zonā ietilpstošās daļas ārējās robežas koordinātas:

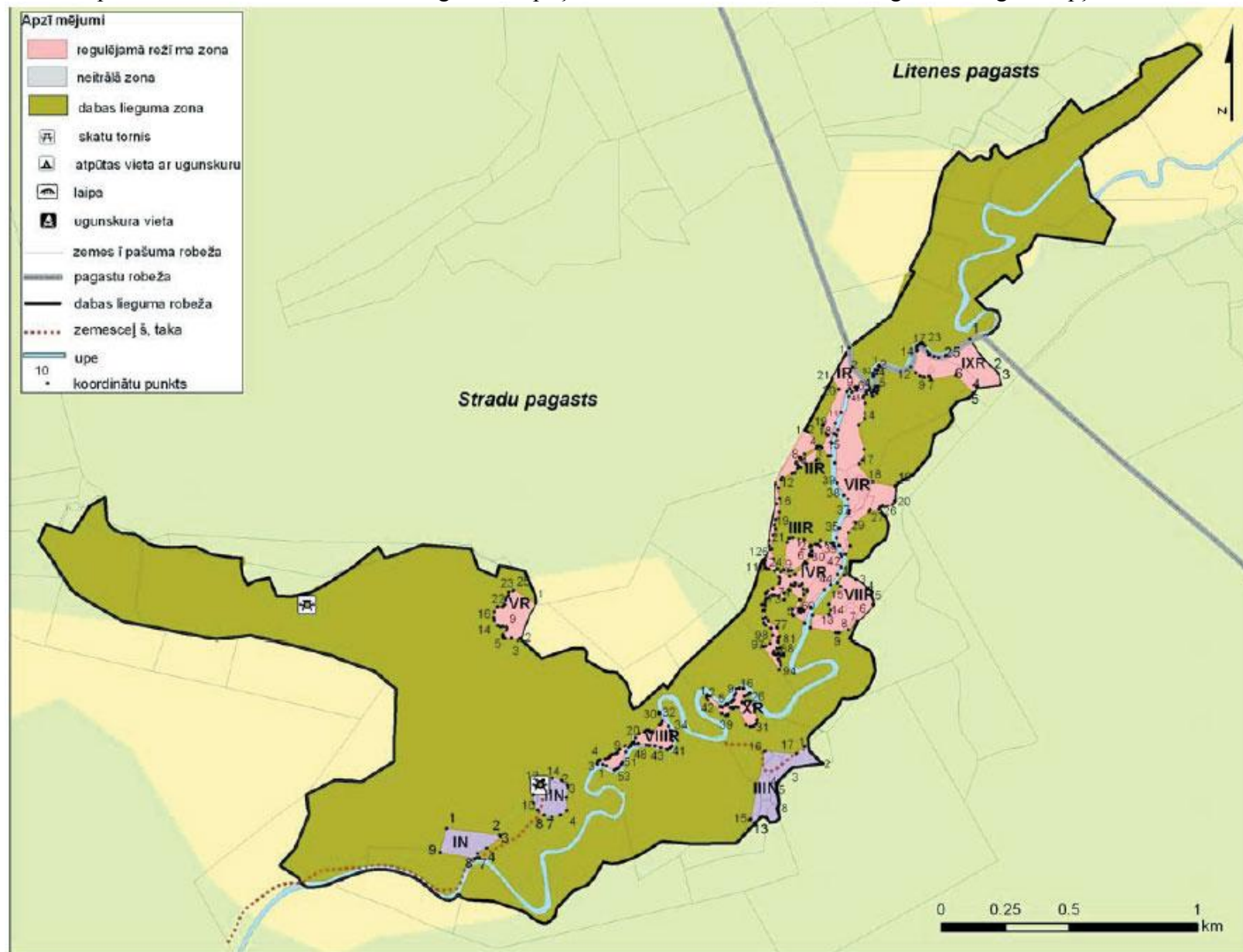
Nr. p.k.	Koordinātu punkti	X koordināta	Y koordināta
10.1.	1.	678172	6335353
10.2.	2.	678116	6335399
10.3.	3.	678031	6335399
10.4.	4.	677991	6335425
10.5.	5.	677851	6335350
10.6.	6.	677861	6335346
10.7.	7.	677898	6335299
10.8.	8.	677908	6335273
10.9.	9.	677920	6335249
10.10.	10.	677930	6335243
10.11.	11.	677951	6335253
10.12.	12.	677969	6335255
10.13.	13.	677994	6335265
10.14.	14.	678134	6335339

Piezīme: Kadastra informācija pēc stāvokļa uz 2004.gadu.

Dabas lieguma "Mugurves pļavas" shēma

1.pielikums Ministru kabineta 2007.gada 10.aprīļa noteikumiem Nr.245 Dabas lieguma "Mugurves pļavas" funkcionālo zonu shēma

Mikroliegumu saraksts Litenes pagastā

N. p. k.	Mikroliegums	VĢMA datu bāzes kods	Īpašums	Kvartāls	Nogabali	Platība, ha
1.	Aizsargājamu dzīvnieku sugas mikroliegums	108	AS Latvijas valsts meži	606.	13.,14.	8.0
2.	Aizsargājamu dzīvnieku sugas mikroliegums	109	AS Latvijas valsts meži	480.	3.	0.8
3.	Aizsargājamu dzīvnieku sugas mikroliegums	110	AS Latvijas valsts meži s-ba "Aurava"	468. 1.	24.-26., 28.-31., 33.-37. 20.	26.9 0.5
4.	Aizsargājamu dzīvnieku sugas mikroliegums	113	AS Latvijas valsts meži	636., 605., 637., 606.	2.-10. 23.,24. 1.,2. 20	28.6 6.1 8.8 2.0
5.	Aizsargājamu augu sugas mikroliegums	573	AS Latvijas valsts meži	604.	16.	1.9
6.	Aizsargājamu augu sugas mikroliegums	574	AS Latvijas valsts meži	633.	27.	0.7
7.	Aizsargājamu augu sugas mikroliegums	575	AS Latvijas valsts meži	609.	23.	1.5
8.	Aizsargājamu dzīvnieku sugas mikroliegums	598	AS Latvijas valsts meži	634.	1.-8.,10.-18.	42.9
9.	Meža biotopa ML	858	s-ba "Bekas"	1.	1.	0.3
10.	Meža biotopa ML	1348	s-ba "Pīlādži"	1.	5.	2.2
11.	Meža biotopa ML	1575	AS Latvijas valsts meži	633.	29.,31.	1.3
12.	Meža biotopa ML	1576	AS Latvijas valsts meži	606.	5.,6.,10.,11.,12.,18.	29.2
13.	Meža biotopa ML	1577	AS Latvijas valsts meži	606.	4	4.8
14.	Meža biotopa ML	1578	AS Latvijas valsts meži	480.	2-1.,7.	2.0
15.	Meža biotopa ML	1579	AS Latvijas valsts meži	476.	13.,14.,15.	7.2
16.	Meža biotopa ML	1580	AS Latvijas valsts meži	472.	22.,23.	3.5
17.	Meža biotopa ML	1581	AS Latvijas valsts meži	468.	27	1.7
					Kopā	180.9

Litenes pagasta padomes īpašumā, lietojumā un tiesiskajā valdījumā esošās zemes vienības

(VZD dati 1.01.2009)

N.p.k.	Īpašuma kad.nr.	Īpašuma nosaukums	Z.v.platība	Z.v.LIZ	Z.v.meži	Z.v.statuss	Kadastrālā vērtība
1	50680020078	Alūksnes vecais ceļš	22000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	880
2	50680040365	Atpūtas-1	30110	21370	2770	nekustamais īpašums	3341
3	50680040382	Attīrīšanas iekārtas	72000	35000		nekustamais īpašums	1010
4	50680040366	Atvasaras	42840	28610	3680	nekustamais īpašums	7804
5	50680030055	Aurova	71000	36000	24000	zemes lietojums	2320
6	50680030041	Āres	250000	195000	47000	pašvaldībai piekritīgā zeme	4113
7	50680040442	Bazāri	17000	3400		nekustamais īpašums	551
8	50680060181	Beķeri - Mieriņi	10000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	400
9	50680040268	Birzmaļi 1	31000	23000	1000	nekustamais īpašums	644
10	50680040310	Ceļmalas	4450	0		nekustamais īpašums	2928
11	50680040261	Ceļmaldārzs	6000	6000	0	pašvaldībai piekritīgā zeme	138
12	50680070053	ceļš	14000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	560
13	50680040422	ceļš gar "Ozoli 9"	6000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	240
14	50680010192	Ceļš pie Dzintariem	8000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	320
15	50680040467	ceļš pie "Uplejām"	4000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	160
16	50680040459	ceļš uz "Galasprukūliem"	5000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	200
17	50680040460	Ceļš uz "Rateniekiem"	1000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	40
18	50680040460	Ceļš uz "Rateniekiem"	1000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	40
19	50680040420	ceļš uz "Silavām"	6000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	240
20	50680060040	Cemeri	800000	771000	5000	nekustamais īpašums	16980
21	50680060182	Cemeri -Asari	10000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	400
22	50680010117	Elstu ceļš	5000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	200
23	50680010117	Elstu ceļš	5000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	200
24	50680040388	Gaidiņas-Jaunrozes	5000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	200
25	50680040388	Gaidiņas-Jaunrozes	3000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	120
26	50680040348	Grantskalni	22000	20000	0	zemes lietojums	1183
27	50680040175	Graudu iela	1000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	40
28	50680080047	Grīvas-Silenieki-Stradu pagasts	12000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	480
29	50680010116	Jaundāmaņi-Salienieku	10000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	400

		purvs					
30	50680060125	Jaunleški	16000	11000	0	pašvaldībai piekritīgā zeme	593
31	50680040370	Kalnieši	3800	980		nekustamais īpašums	2421
32	50680060195	Kaudzītes	150000	150000		nekustamais īpašums	6000
33	50680030051	Kordona-Aurova	10000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	400
34	50680030051	Kordona-Aurova	10000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	400
35	50680050153	Kordona-Sils-Silmalas	10000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	400
36	50680060114	Krāces	47900	11500	21800	pašvaldībai piekritīgā zeme	613
37	50680040371	Kristāli	8080	3960		nekustamais īpašums	5317
38	50680040471	Ķiršudārzi	6000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	28
39	50680010098	Lapsiņas	16000	0		nekustamais īpašums	640
40	50680040426	Lauku iela	3000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	120
41	50680040368	Liepu-1	3780	1980		nekustamais īpašums	2620
42	50680040369	Liepu-2	11630	5610		nekustamais īpašums	7978
43	50680040242	Liepodārzi	11000	11000	0	pašvaldībai piekritīgā zeme	253
44	50680040130	Litene	29440	17780	2280	nekustamais īpašums	1325
45	50680040130	Litene	87960	49640	14240	nekustamais īpašums	5466
46	50680060180	Litene - Leški - Sopiļi	10000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	400
47	50680040372	Litene-3	2620	820		nekustamais īpašums	1669
48	50680040421	Litenes centrs - dzelzceļa stacija	19000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	760
49	50680040377	Litenes mežniecība	2500	0		nekustamais īpašums	683
50	50680040472	Litenes pagasta zemes	5000	5000		zemes lietojums	145
51	50680060179	Litenes stacija-Sopiļi-Jaunsilenieki	15000			pašvaldībai piekritīgā zeme	600
52	50680060179	Litenes stacija-Sopiļi-Jaunsilenieki	65000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	2600
53	50680040320	Mazdārziņi	6400	6400	0	pašvaldībai piekritīgā zeme	147
54	50680040245	Muiža	26500	26500	0	nekustamais īpašums	18365
55	50680040314	Muižnieki	12000	12000	0	pašvaldībai piekritīgā zeme	276
56	50680050154	Oliņi -Parks	10000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	400
57	50680040474	Ozoldārzi	6000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	28
58	50680050053	Parka līcis	159000	86000	69000	nekustamais īpašums	3809
59	50680040173	Pašvaldības starpgabali	2500	2500		pašvaldībai piekritīgā zeme	45
60	50680040306	Pededzes	7050	3950		nekustamais īpašums	4639
61	50680040258	Pie Ozola	3000	3000		pašvaldībai piekritīgā zeme	87
62	50680050175	Pie Viesturiem	17000	7000		zemes lietojums	470
63	50680040395	Piesaules	57170	52670		nekustamais īpašums	1171

64	50680040373	Piviņas	5000	5000		pašvaldībai piekritīgā zeme	70
65	50680080014	Silenieki	96000	55000	0	nekustamais īpašums	902
66	50680010109	Skujenieki	8000	0		zemes lietojums	2400
67	50680010115	Skujenieki-Zāģernieki	10000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	400
68	50680010115	Skujenieki-Zāģernieki	25000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	1000
69	50680060175	Slāvieši - Ezermalas	10000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	400
70	50680060176	Sopuļi-Monte-Jaunsilenieki	10000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	400
71	50680040123	Torņkalniņš	26000	0	0	nekustamais īpašums	5733
72	50680050152	Vecais Balvu ceļš	10000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	400
73	50680050152	Vecais Balvu ceļš	2000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	80
74	50680040434	Vilciņi-Stacijas ceļš	1000	0		pašvaldībai piekritīgā zeme	40
75	50680040099	Zeltiņi	960	0	0	nekustamais īpašums	333
76	50680010197		25000	0		zeme zemes reformas pabeigšanai	115
77	50680010198		51000	0		zeme zemes reformas pabeigšanai	235

Zemes sadalījums pa nekustamā īpašuma galvenā lietošanas mērķa grupām Litenes pagastā 01.01.2008

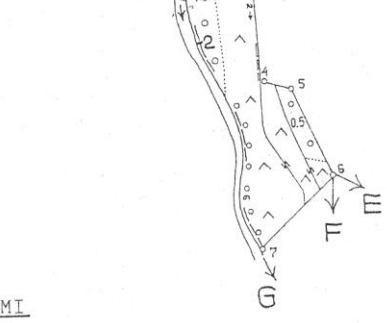
(Pēc VZD datiem)

	Kopā		Fiz.pers. īpašumi		Jurid.pers. īpašumi		Pašvaldību īpašumi		Valsts un valsts institūciju īpašumi		Jaukta statusa kopīpašumi		Fizisko personu lietojumi		Juridisko personu lietojumi		Pašvaldību lietojumi		Valsts un valsts institūciju lietojumi		Zeme zemes reformas pabeigšanai(valstij vai pašv. piekritīgā zeme)	
	Īpašumi vai lietojumi	ha	sk	ha	Sk.	ha	Sk.	ha	Sk.	ha	Sk.	ha	Sk.	ha	Sk.	ha	Sk.	ha	Sk.	ha	Sk.	ha
Lauksaimniecība	473	8377.6	356	6529.6	35	994.0	3	99.0	1	8.6	2	24.3	61	644.8	1	9.7	11	66.1			3	1.5
Mežsaimniecība	33	3969.2	17	125.8	7	43.7			3	485.6			3	4.7					3	3309.4		
Ūdens objektu zeme	2	110.4															1	34.9			1	75.5
Individuālo dzīvojamo māju apbūve	6	1.1	3	0.4					1	0.3			1	0.4					1			
Daudzdzīvokļu māju apbūve	12	19.6									10	11.7					2	7.9				
Komercedarbības objektu apbūve	3	3.3	1	0.2	1	0.4	1	2.7														
Sabiedriskās nozīmes objektu apbūve	7	31.4	2	9.8			4	14.7	1	6.9												
Ražošanas objektu apbūve	9	22.7	3	3.3	2	2.3	2	16.6							1	0.3					1	0.2
Satiksmes infrastruktūras objekti	33	151.6															27	34.8	6	116.8		
Inženiertehniskās apgādes tīkli un objektu apbūve	4	9.0			1		1	7.2					1	0.1			1	1.7				
Kopā	582	12695.9	382	6669.1	46	1040.4	11	140.2	6	501.4	12	36.0	66	650.0	2	10.0	42	145.4	10	3426.2	5	77.2

Dabas parka „Litenes parka līcis” shēma

EKSPĻIKĀCIJA TAI SKAITĀ											Izvieta 		
Zemes gabalu Nr.	Kopplatība, ha.	L/s izm. zeme	Tīrumi un aimas	Augu dārzi	Pļavas	Gaišības	Mēži	Krūmāji	Zem ēkām un pagalmiem	Ceļi		Pārējās zemes	No l/s izm. z. nosauktas
	9,7	7,0	-	-	-	7,0	2,3	-	-	-	0,4	-	*

1. zemes gabala paplašinājums.

APGRŪTINĀJUMI

1. Pededzes upes tauvas josla - 0,8 km / 4 m - 0,3 ha

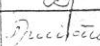
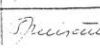
OBJEKTI AR ŪDENS AIZSARDZĪBAS PIKRASTES JOSLĀM

2. Pededzes upe - 0,8 km

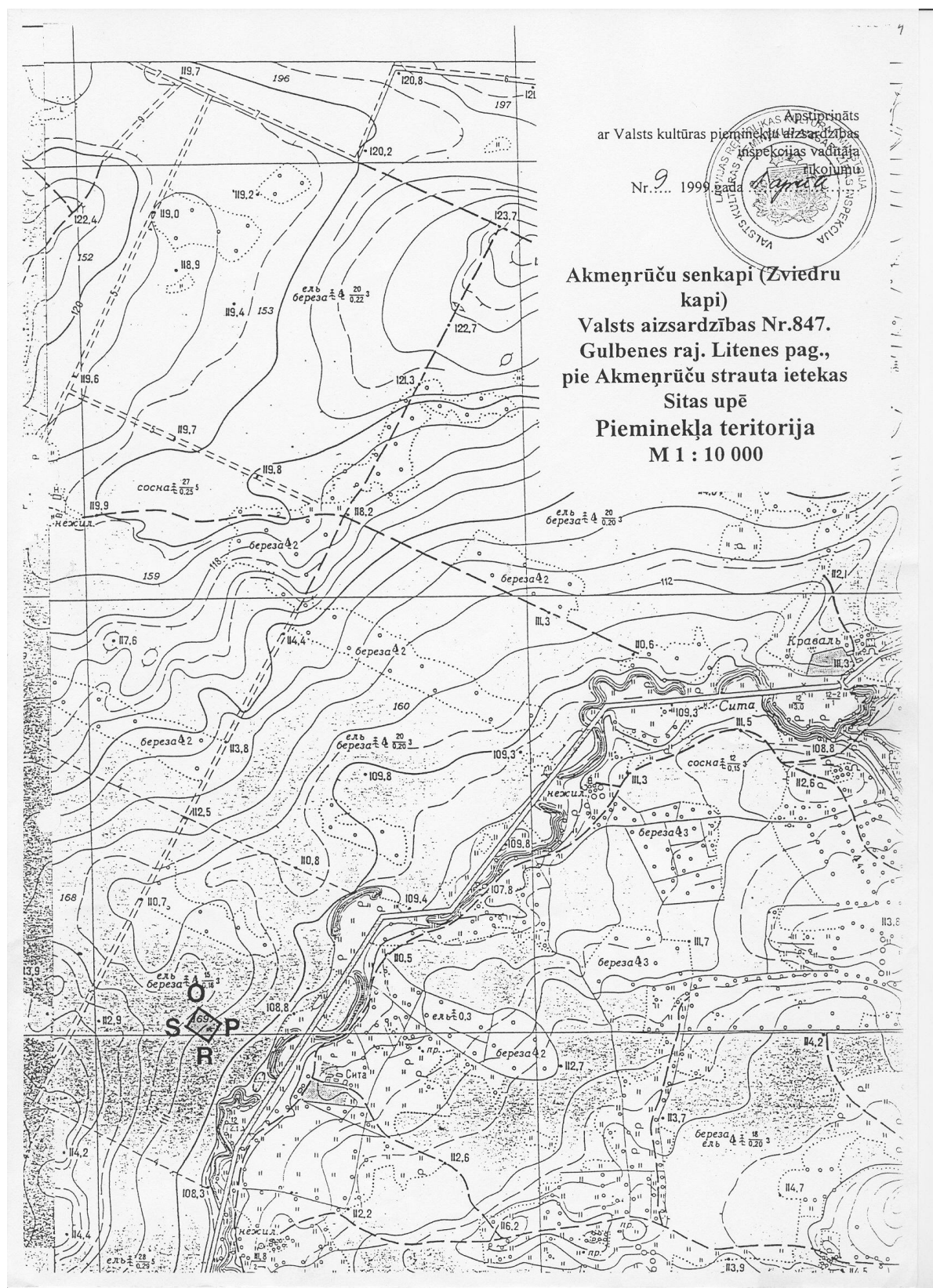
ROBEŽU APRAKSTS

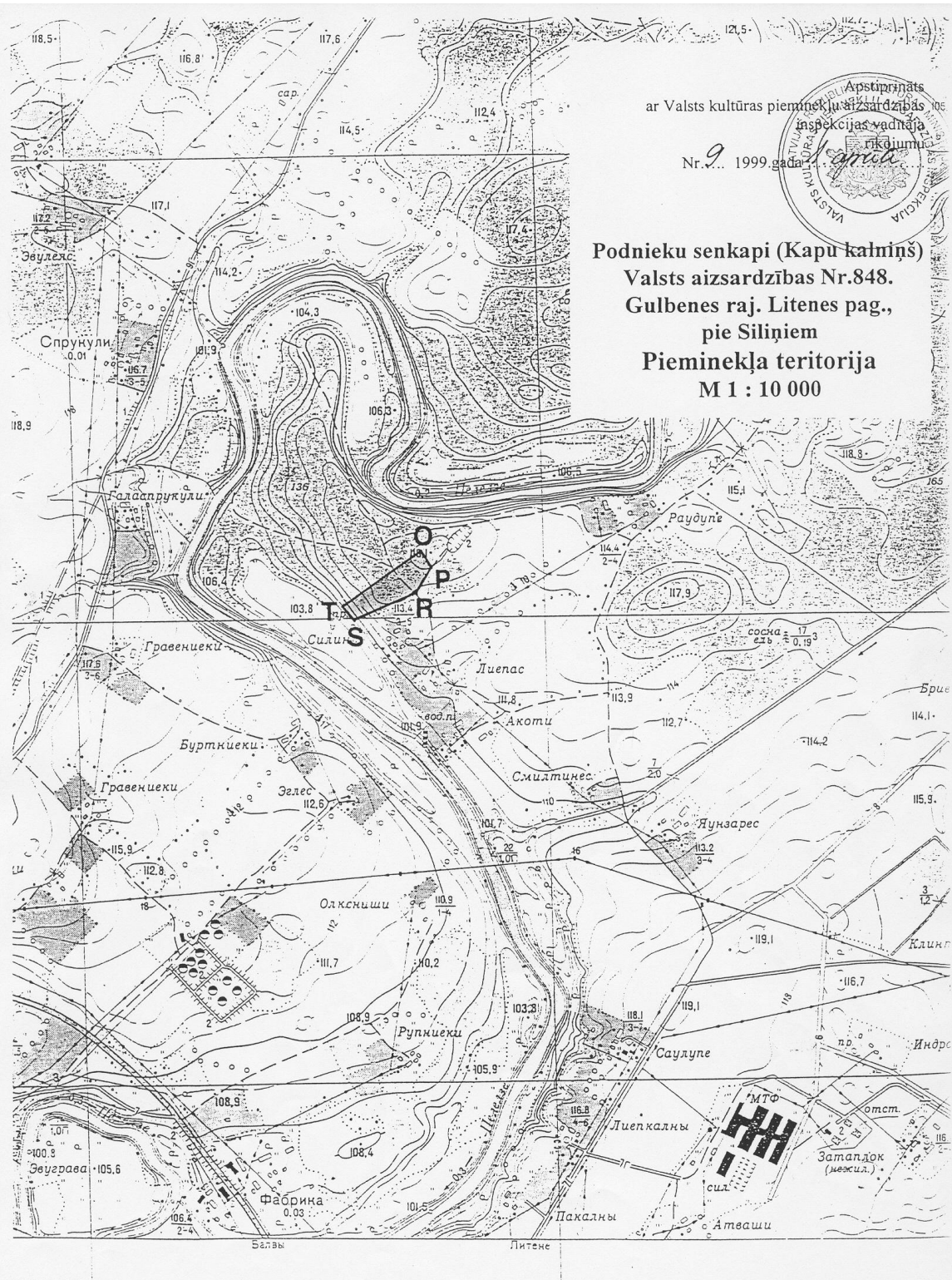
No	C līdz D	saimniecības "Parks Līcis" zeme
"D"	"E"	Gulbenes virsmniecības zeme
"E"	"F"	saimniecības "Ziedulejas" zeme
"F"	"G"	saimniecības "Treijas" zeme
"G"	"C"	valsts rezerves zeme - Pededzes upe
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—
—	—	—

Kontūru fotokartes Nr. 1151
Nr. zemes ierīcības projektā 13-1

VZD GULBENES RAJONA NODAĻAS MĒRNICĪBAS BIROJS			
Biroja vadītājs		N.Ieleja	09.08.96.
Robežas ierādāja		S.Puisāne	22.07.96.
Plānu zīmēja		S.Puisāne	05.08.96.

Kultūras pieminekļu robežu apraksts un izvietojums

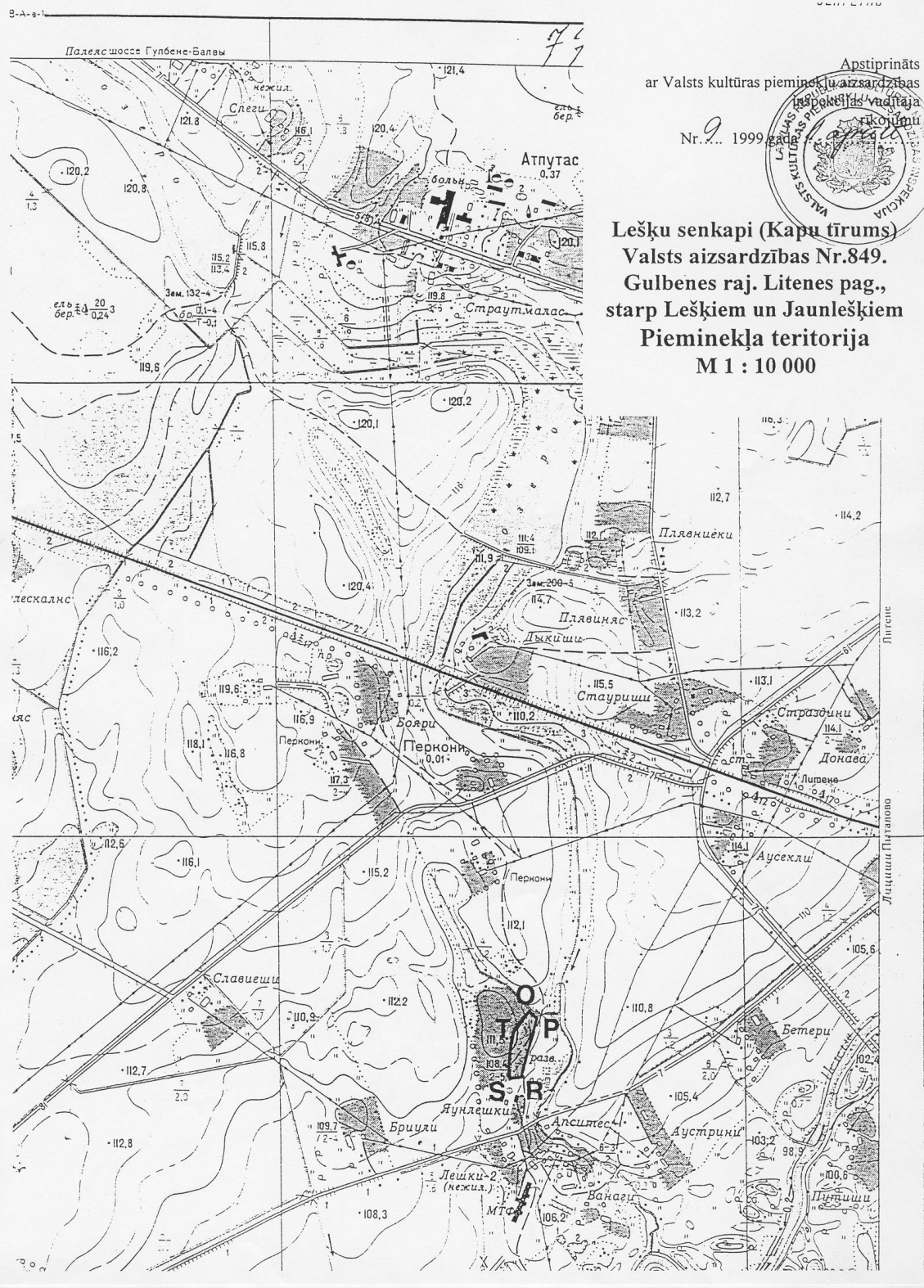
Apstiprināts
 ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības
 inspekcijas vadītāja
 rīkojumu
 Nr. 9 1999. gada 14. oktobrī

Podnieku senkapi (Kapu kalniņš)
Valsts aizsardzības Nr.848.
Gulbenes raj. Litenes pag.,
pie Siliņiem
Pieminekļa teritorija
M 1 : 10 000

С-52-28-А-3-4
1:10 000
 в 1 сантиметре 100 метров

Склонение магнитной стрелки восточное +°00'
 (при прикладывании буссоли или компаса к
 восточной рамке трапеции).

776-

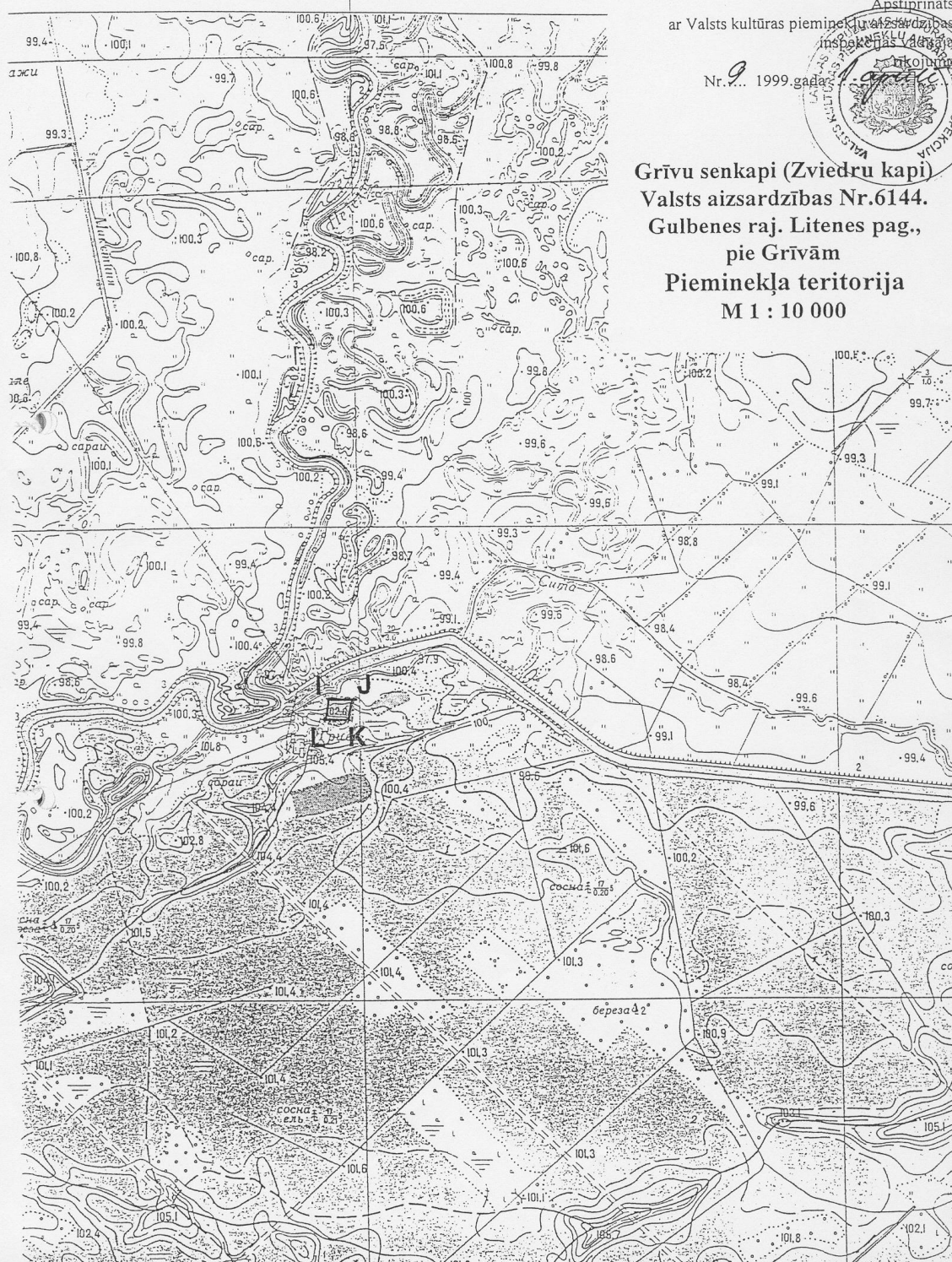
Apstiprināts
ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības
inspekcijas vadītāja
rīkojumu
Nr. 9 1999. gada 11. oktobrī

Leški senkapi (Kapu tīrums)
Valsts aizsardzības Nr.849.
Gulbenes raj. Litenes pag.,
starp Leškiem un Jaunleškiem
Pieminekļa teritorija
M 1 : 10 000

C-59 28 A-4

C-52-28-B-a-1

C-52-28-A-a-3

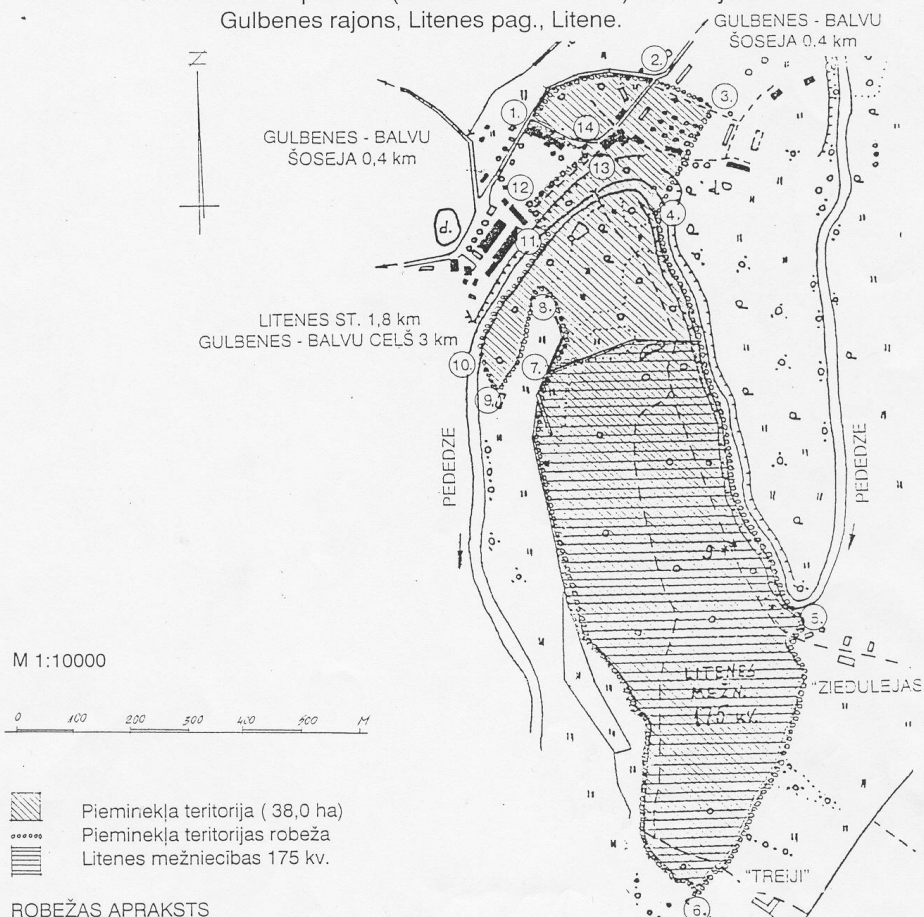
Apstiprināts
ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības
inspekcijas lēmumu
Nr. 9, 1999. gada 27. oktobrī

Grīvu senkapi (Zviedru kapi)
Valsts aizsardzības Nr.6144.
Gulbenes raj. Litenes pag.,
pie Grīvām
Pieminekļa teritorija
M 1 : 10 000

Apstiprināts ar
Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas
vadītāja rīkojumu Nr. 27, 1999. gada 22. novembra

Vietējas nozīmes arhitektūras pieminekļa
"Litenes muižas parks" (aizsardz. Nr. 5059) teritorija.
Gulbenes rajons, Litenes pag., Litene.

ROBEŽAS APRAKSTS

- 1 Vieta uz ceļa Litenes st. - Gulbenes, Balvu šoseja pret bij. siltumnīcas ZR stūri
- 1 - 2 ZA, A virziens gar ceļa Litenes st. - Gulbenes, Balvu šoseja D. DA pusi, 260 m
- 2 - 3 DA virziens gar ceļa ZA pusi, 110 m
- 3 - 4 DR virziens līdz Pededzes upes kreisajam krastam, 200 m
- 4 - 5 DA virziens gar Pededzes kreiso krastu, 800 m
- 5 - 6 DR virziens gar Litenes mežniecības 175 kv. ZR robežu, 670 m
- 6 - 7 ZR virziens gar Litenes mežniecības 175 kv. ZA robežu, 1050 m
- 7 - 8 ZA, ZR virziens gar grāvja A malu, 150 m
- 8 - 9 DR virziens, 200 m
- 9 - 10 ZR virziens līdz Pededzes upes kreisajam krastam, 80 m
- 10 - 11 ZA virziens gar Pededzes kreiso krastu, 250 m
- 11 - 12 ZR virziens, 80 m
- 12 - 13 ZA virziens gar alejas ZR malu, 140 m
- 13 - 14 Z virziens, 20 m
- 14 - 1 ZR virziens gar mūra žoga D malu, kultūras nama ZA sienu un bij. siltumnīcas ZA sienu, 110 m

Piezīme: Attālumi metros uzrādīti ar pieļaujamo kļūdu ± 10 m. Precizēšana dabā nav veikta.

K Brike

Litenes pagasta ceļu sadalījums pa grupām un segu veidiem

Nr. p.k.	Ceļa Nr	Ceļa nosaukums	Ceļa garums	Asfalt- betona sega	Grants sega	Grunts sega
A grupas ceļi						
1.	6-1	Litene- Lešķi- Sopiļi	3.6		3.6	
2.	6-2	Litenes stacija- Sopiļi- Jaunsilenieki	7.358		7.358	
3.	6-3	Kordona- Aurova	5.35		5.35	
4.	6-4	Kordona- Sils- Silmalas	6.4		6.4	
		Kopā A grupas ceļi	22.708		22.708	
B grupas ceļi						
5.	6-7	Slāvieši - Ezermalas	2.900			2.900
6.	6-8	Beķeri – Mieriņi	1.100			1.100
7.	6-9	Sopiļi- Monte- Jaunsilenieki	5.326			5.326
8.	6-10	Skujenieki – Rubeņi	3.210			3.210
9.	6-11	Elstu ceļš	3.053		3.053	0
10.	6-13	Fabrikas - Elksnīši	0.700			0.700
11.	6-15	Vecais ceļš- Egles	0.900			0.900
12.	6-16	Vārpiņas – Villes – aurova	4.400			4.400
13.	6-17	Ozolkrasti – Pededznieki	2.800			2.800
14.	6-18	Ķirši – Straumnēni	1.500			1.500
15.	6-19	Vecais balvu ceļš	1.700			1.700
16.	6-42	Skujenieki – Zāģernieki	5.191			5.191
17.	6-46	Oliņi – parks	1.150			1.150
18.	6-43	Vilciņi – Stacijas ceļš	0.700			0.700
		Kopā B grupas ceļi	34.63		3.053	31.577
C grupas ceļi						
19.	6-5	Jaundāmaņi – Salenieku purvs	4.142			4.142
20.	1	Gaidiņas –Jaunrozes	0.402	0.402		0
21.	6-6	Gaidiņas – Jaunrozes	0.348			0.348
22.	6-12	Tauriņi – Silava	0.708		0.708	0
23.	6-14	Ievugravas – Strautmaļi	0.506			0.506
24.	6-20	Lešķi- Pērkoni	1.000			1.000
25.	6-22	Lešķi- laiviņas	0.750			0.750
26.	6-23	Salmaņi – Mucenieki	1.130			1.130
27.	6-24	Vecsprukuļi – Strautiņi	0.400			0.400
28.	6-25	Zāģernieki – Vecūdri – Tauri	2.250			2.250
29.	6-26	Zāģernieki – Kļaviņas	0.650			0.650
30.	6-27	Ancuļi - Mežamāja	0.950			0.950
31.	6-28	Mierkalni – Dīķīši	0.400			0.400
32.	6-29	Dzelzceļa pārbrauktuve – Sāmsalas	1.300			1.300
33.	6-30	Oliņu ceļš	0.320			0.320
34.	6-31	Vārpiņu krustojums- Priednieki	1.600			1.600
35.	6-32	Alūksnes ceļš – Bizmaļi	0.900			0.900

36.	6-33	Kūšsalas – Ezerkalns – Kalnapunkti – Induļi	1.100			1.100
37.	6-34	Monte – Lgaži	0.800			0.800
38.	6-35	Lugaži – Junošmales	0.450			0.450
39.	6-36	Pievedceļš Jaunsileniekiem	0.650			0.650
40.	6-37	Jaunsilenieki – Mugurupes	0.300			0.300
41.	6-38	Dāmaņi – Ezermalas	0.130			0.130
42.	6-39	Aurova – Dobkalni	0.900			0.900
43.	6-40	Ķirši - Priednieki	0.700			0.700
44.	6-41	Dzirnavkalns – Ganības	0.900			0.900
45.	6-44	Vārpiņu krustojums- zaķaploki	0.450			0.450
46.	6-45	Jaunsilnieki – Stradu pagasts	1.900			1.900
47.	6-47	Cemeri – Asari	0.980			0.980
48.	6-48	Jaunsilenioeki – Silenieki	1.300			1.300
49.	6-49	Medņi – Grāvīši	0.900			0.900
50.	6-50	Zāģernieki – magones	1.550			1.550
51.	6-51	Sprukuļi Zvirgzdiņi	0.700			0.700
52.	6-52	Sita – Straumēni	1.800			1.800
53.	6-53	Vilkumuižas ceļš	0.722			0.722
54.	6-54	Grīvas – Silenieki - Stradu pagasts	3.100			3.100
55.	6-55	Ozolkrasti – 155.kvartāls	2.300			2.300
56.	6-56	Magones – Cepļi – Taures	2.700			2.700
57.	6-57	Pērkoni – Mazpērkoni	0.400			0.400
58.	6-58	Straumīšu ceļš	0.600			0.600
		Kopā C grupas ceļi	43.088	0.402	0.708	41.978
		Kopā	100.426	0.402	26.469	73.555